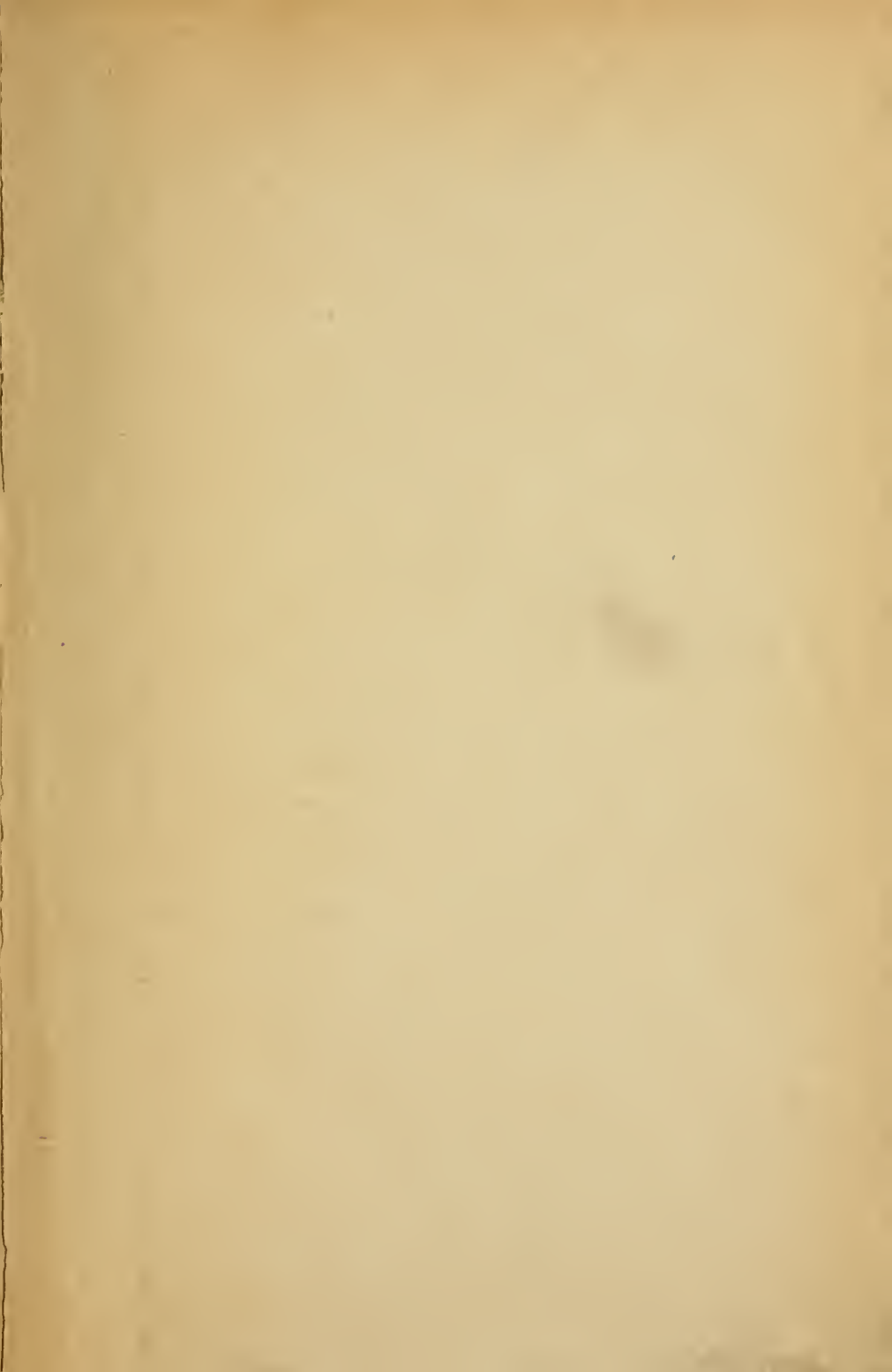
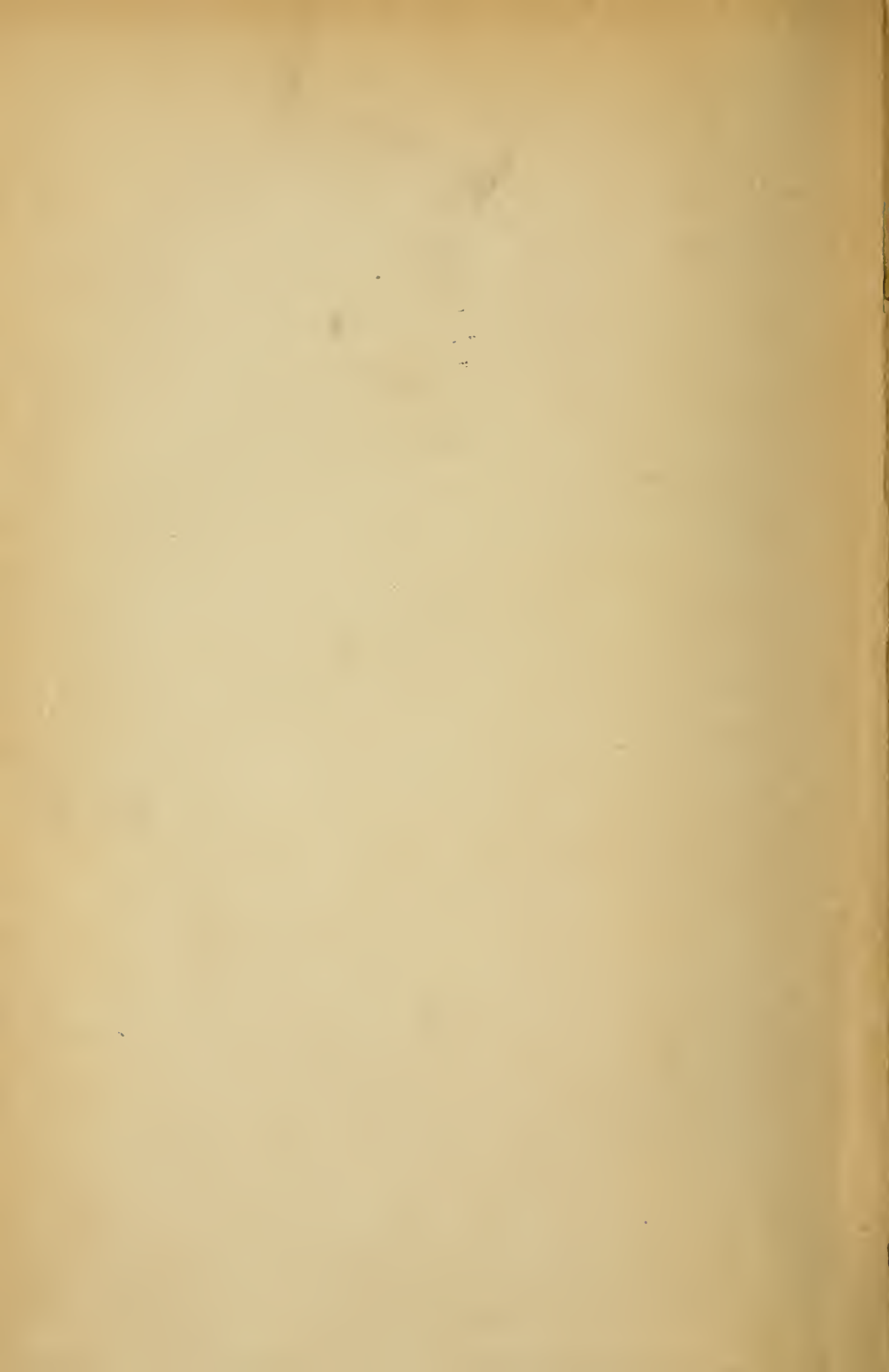

3 1761 07444650 1

JN
2156
H4

POLITIKUSAINK PONGYOLÁBAN.

TOLLRAJZOK A KÉPVISELŐHÁZBÓL.

IRTA

HENTALLER LAJOS.

Kókai Lajos bizománya.

BUDAPEST, 1886.

NYOMATOTT NEUMAYER EDÉNÉL

O-UTCA 2. SZ.

JN
2736
H4

A H Á Z.

Kedélybeteggebb, életuntabb, enerváltabb parlamentet még álmában sem képzelhet senki, mint aminő a Sándor utcái „taposó malom” körülbelül öt esztendő óta.

A honatyák csak egy dologhoz értenek igen jól, hogy „minél hosszabb vakacziókat tartsanak.”

Ha azonban a véletlen úgy hozza magával, hogy ülésezniük kell, akkor már az első napon szórakozottság, türelmetlenség, zajongás; vagy ha ez nem, az üres padsorak árulják el, hogy „hej nem úgy van már, mint volt régen.”

Bizony nem!

Milyen más világ volt akkor, midőn *Tisza* még az ellenzéken vezérekedett. Permanenciában volt a ház heteken keresztül. Beszéltek nappal, beszéltek éjjel, s mégsem panaszkodott senki, hogy fáradt, vagy unja magát.

Ma a szellem megmarjult. Az eszmékkal maguk az ellenzéki vezérek talán tisztában vannak, de nem elég ruganyasok az aktióra. Innen van azután, hogy a képviselőházi tanácskozások általános jellemvonását a semmivel nem tördés, a könnyűvérűség jellemzi.

A ház olyan mint az a kocsi, melynek kerekei beleragadtak a vendégmarasztó agyagba. A kocsis püföli keményen a lovakat, de végre is kénytelen beszólni az uraságnak: kérem, tessék gyalog utnak indulni, ha nem akar itt delelni.

Tisza Kálmán megy is egyedül a maga útján. Ő az egyetlen, a ki tudja mit akar.

A többi elvesztette életkedvét, politikai bizalmát, hitét. Nehány embert kivéve mindenkin erőt vett a blazirtság és megbénultság.

Ez nem is lehet másként!

Hiszen tíz esztendő óta minden úgy megy, ahogy *Tisza*

Kálmán zsinóron rángatja. Abban a Sándor utcai palotában senki sem törődik más ember véleményével, nézetével; senki sem kíváncsi arra, mi fog történni, vagy egyik másik nagyobb vitának minő eredménye lesz, mert mindenki jóelőre meg van győződve, hogy a *Tisza* által befutott politikai locomotiv esakis az ő parancsára indul, meggy és áll meg.

És a miniszterelnök, ha egyébért nem, már magáért ezért a parlamenti mesterműért megérdemli, hogy pártja megünnepelte kormányzásának tíz éves jubileumát. Mert esakis ő volt képes politikusaink kedélyét ennyire fásulttá tenni, esakis ő volt képes a pártokat így lenyügözni, s kifárasztani.

Sokszor vetették már föl azt a kérdést, mi lehet az oka, hogy a ház ellenzéki pártjai az utolsó években nem voltak képesek oly vitát felidézni a parlamentben, mely megragadta volna a közvéleményt?

Én azt hiszem, ennek oka maga a nemzet. Ha beteg, kóros állapotban van parlamentünk, ez a beteg és kóros állapot csak visszatükrözése, visszaverődése a nemzeti betegség kórtünetének.

Ennek oka pedig semmi egyéb, mint *Pató* Pál uramnak híres negligentiája, a semmivel nem törődés.

Az egész ország, bátran ellehet mondani, az egész ország! elégedetlen jelenlegi viszonyainkkal. Három éven keresztül pénzért sem lehet kapni sem a fővárosban, sem vidéken olyan embert, ki magát nyíltan kormánypártinak merné vallani.

Sőt a hivatottak keresve keresik az alkalmat, hogy ezt megtagadhassák, — ezzel tetszelegni akarván maguknak.

S daczára annak, hogy országszerte az elégedetlenség tépelődő szelleme uralkodik, azért, ha választásra kerül a dolog, a kormánypárt fényesen győz mindenfelé.

Ez onnan van, mert sokan szeretnének megszabadulni a *Tisza* regimtől, de kevesen vannak, kik bátran szemébe mernek olyankor nézni a hatalomnak, ha kenyértörésre kerül a dolog.

Az egyesekre, kik a közvéleményt csinálják, ólomsúlylyal nehezedik az érdek. Senki sem akarja komolyan oda dobni a keztyűt a kormánynak, mert fél, hogy r e s z k i r o z.

Nem lehet csodálni!

Senki sem bizik a jövőben. Nem bánja, ha marad is *Tisza*, csak a mostani állapotaknál rosszabb ne jöjjön.

De én tulajdonképen nem is ezekről a dolgokról akarok írni. Én politikusainkat p o n g y o l á b b a n akarom bemutatni. Nem co-thurnusban és nagyképűen, ahogy őket a világ ismeri, hanem olyanoknak aminők tényleg, olyanoknak, aminőknek magokat a klubban, a folyósokon, az utcán és otthon mutatják.

Ha esetleg egyik-másik nem egészen sikerülne, akkor kérem figyelembe venni, hogy vannak esetek, midőn a legjobb fényképész is elrontja az arzképet, vagy legalább rosszul retonsíroz.

Mielőtt a szereplő egyénekre térnénk, tekintsünk be a Lloyd épületben levő szabadelvű club termeibe.

A C L U B.

Itt találjuk azokat, kik a miniszterelnök közvetlen környezetét képezik, s kiknek társaságában intézi a magyar Machiavelli az ország sorsát a Lloyd épületben.

A Lloyd épület végzetes, nevezetes szerepet játszik hazánk történetében.

Nemcsak azért, mert régebben ott volt az aranyborjú oltára a börze, de főleg azért, mert az uralkodó pártok ott ütötték fel főhadiszállásukat.

A Tisza regime kezdete óta ebben a híres barlangban mindenki kicsinynek, törpének érezi magát a „pater familias“ mellett. A tőle nyert fénysugaraknál azonban, ha innen kijönnek, óriásoknak gerájkák magukat.

A Sándor utcai parlamenti épület csak a színpad, hol a szerepeket ledarálják. A valódi és tényleges politika ott készül a Lloyd épületben. Ott készítik elő tudva, akarva hazánk megaláztatását.

Az a szerencsétlen régi Lloyd épület Tisza uralkodásának vegyi konyhája, irodája: s ha Tisza Kálmán reformatus nem volna, azt is merném mondani, hogy gyóntatásra alkalmas sekrestyéje, sőt az egyes párttagoknak hébe-korba, úgy az éjjeli multságok alkalmával, még hálószobája is.

A Lloyd a családi kör, a szentek szentje, a veszte templom, a bizalmas csapszék, hol esznek-isznak, kártyáznak, tréfálnak, kacagnak, s hol kivételesen még ma is tegeznek a „generalist“, hogy önmagukat emelhessék.

Itt feltaláljuk a politikai tehetlenséget, a könnyű jellemekek egész raját s a szégyenkezni nem tudást.

Nem csak a politikai iránynak adnak innen lökést, hanem

itt eszelik ki az oly apró és minneziosus dolgokat is, hogy keztüben chie-e járni vagy keztüetlenül? Itt döntik el, hol lehet kellemesebben eltölteni a zimankós téli estéket, a „kék macská”-ban-e, vagy az orpheumban.

E kettő közt van csak választás. Nemzeti és népszínházba járni unalmas dolog.

Ott lehet látni Tisza Kálmán szellemi korybantjait az ő teljes pongyolaságukhan.

Fellehet a Lloyd épületben levő clubban mindent találni. Hogyne! hisz ott a hazafiságot *Dobránszky* Péter és *Moecáry* Géza, a vallást *Latinovics* Gábor és *Roszival*, a jó erkölcsöt *Krajcsik* Ferencz. *Rónay* János és *Baross* Gábor, a józan életet *Zalay* Pista és *Beöthy* Aldzi. a mindent megadást és patópálimust pedig *Szontagh* Pál és *Kemény* János báró képviselik.

És ezek a jó urak, kik ott eddig három évről három évre összeverődtek, igen jól tudják, hogy Magyarország nagyon hasonlít az olyan zsákhoz, melybe minden kéz büntetlenül markolhat.

Ők ezt nem bánják! Nem! mert ők boldogok, megvannak elégedve a helyzettel.

Miért is ne lennének! Az egyiknek elég egy miniszteri mosoly, a másíknak hivatal kell, a harmadíknak ordó, a negyedí alíg melegsík meg a Lloyd nagy kandallójánál. máris miniszteri székről álmodozík, az ötödík beéri egy kis vicínális vasut-concessióval, a hatodík ennyire sem vágyík, hanem megelégsík a bizalmasan közlött legfríssebb újdonságokkal. hogy tájékozva legyen az íránt baisse-re játszóék-e, vagy hausse-ra?

Nem esoda tehát. ha Tisza Kálmán korybantjai elégedettek.

Minden miniszternek különleges érintkezési módja van.

Tisza már boldoggá teszi korybantjait azáltal, ha kezét fog velük.

Kemény Gábor tovább megy. Ő nagy viták előestéjén még billárdozík is a misera plebs contribúnessal.

Tréfórt a Hajnaldtól eltanult simasággal ragadja karon áldozatát, s húzza félre egy szögletbe azt, kit le akar kötelezni magának. Onnan nem boesátja el előbb, míg tövéről hegyére el nem mondja, mily hátra van még a magyar nemzet culturális fejlődése.

Szapáry Gyula a sportról beszél velük, ezáltal felemeli őket az uri kaszinó színvonalára.

Pauler, ha négyszem közt csípheti meg valamelyikét, „te”-nek szólítja.

Fehérváry, ha jókedvében van elárulja, hol csináltatja ruháit s melyik tánczmester tanította be a kecses járásra.

Orczy a legravaszabb mindannyi között, mert ezélsásokat tesz, hogy ő felsége mennyire örül, ha egyik vagy másik „húembernek” kitüntetést adhat.

Bedekovics Staresevics Dávid gorombaságaiért kér bocsánatot, s végre *Széchenyi* Pál egész versszakokat „producál el” Dóczy „Csók”-jából.

Aki parlamenti életünknek ezeket az apró nuance-ait ismeri, az nem csodálkozhat, hogy parlamentarismusunk árnyék test nélkül, a képviselőház pedig csak a formaságok megtartása végett ül össze. Mert megengedem, hogy vannak a szabadelvűpárt sorai-ban is jóhiszemű hazafiak, de azok nem a szereplők között kere-sendők, hanem a hallgató, a tétlenkedő mamelukok nagy zömében. Ezek is elvannak vakitva a dicsőség szemkápráztató fénye, a nagy-ság átka által, s az a bajok, hogy jobban hisznek Tiszá-nak, mint saját maguknak.

A szabadelvűpárti mamelukok úgy vannak, mint némely nő, kinél a szerelem nem egyéb, mint életelv. Az ily nő, ha szeret, igen sokra képes. Jóra is, de fájdalom nagyon sok esetben rosszra is.

A kormánypárti képviselőknél a mamelükság az élet elv, amelyért képesek mindenre.

Legezélszerűbb volna a szabadelvűpárt bejárata fölé Horácnak következő sorát felírni:

„Nos numeros sumus, et fruges, consumere nati”.

Ez az ő legjobb jelszavuk, hisz az ország úgy is tudja, hogy az egész párt nem egyéb, mint tömeg, név nélkül, — melyet Tisza arra használhat fel, amire akar.

A MINISZTERELNÖK.

Senki sem lehetett jobban meglepetve azáltal, hogy tízéves miniszterelnöki jubileumát megülték, mint épen a jubiláns Tisza Kálmán.

Mit is eselekedtem tulajdonképen, hogy tíz évben egyszer mindenki szeret, — gondolhatta magában.

S nagy oka volt ezen gondolkodni.

Ő, a ki hét esztendeig malleusa volt a deákpárti kormányoknak, a nyolezadikban rosszabb lett a deákpártiaknál, de ezáltal, vagy épen ezért rögtön a helyzet ura.

És ura a helyzetnek tíz egész esztendő óta. Pártfelei ma urbi et orbi hirdetik, Tisza nem mehet, Tisza nem bukhat meg, mert nincs, aki helyét betölteni képes lenne.

Ezt a hitet körülbelől beledisputálták a nemzetbe is.

Nem esoda tel át, ha Tiszával tíz évi kormányzása után ugyan Magyarország népe, mint volt a mesebeli ló, mely hogy megboszulja magát ellenségén, az embert hitta segítségül.

Az ember örült a hívásnak, ráült a lóra: leverte az ellenséget, de a ló nagy bámulatára nem akart többé leszállani.

A nemzet megunt a deákpárti kormányt. Örült, a mikor Tisza Kálmán legyőzte az ellenséget, de csak most ámul — bámul igazán — amidőn látja, hogy a segítségül jött jó barát által lesz agyonnyargalva.

Tiszának a neve tíz év óta egyértelmű az ittas diadallal, mert ura a többség szavazatának, a többség lelkiismeretének. Nincs, de nem is lehet józan ésszel képzelni olyan mamelukot, a ki ne szügybe vágott, lehajtott fővel kullogna utána.

És ha Anglia hatalmas diktatora Cromwell, ki a parlamentet katonasággal kergette szét, s Károly királyt kivégezteté, büszkén

mondhatta: „Zsákba tettem a királyt, a parlamentet pedig a zsebbe dugtam,“ úgy Tisza Kálmán ép oly büszkén üthet mellére s mondhatja el: „Zsebre vágtam a parlamenti többséget, s ezáltal lakatot tettem az alkotmányos nemzet szájára.“

Az ő zsebében a többség nagyon kényelmesen érzi magát, mert ugyan abban a zsebben van a dispositions-fonde is.

Amidőn kormányra lépett, azt ígérte, hogy esodategő Áron vesszejével rendbe hozza az államháztartás meggingott egyensúlyát, s mindenki azt hitte, hogy egészen váratlan dolgokkal lepi meg a világot.

Ez valósult is!

Hegymászó hadjárat, occupálás, majd annectálás; miniszterelnöki és kaszinó ablakbeverés; szegedi árvíz és horvát ezimer-sértés; sok száz és száz milliónyi adósságcsinálás és Thaisz Elek pokolba kergetése; a cseglédiek tolonczozása és muszkabarátság; a testvér grófi koronája és a csángók betelepítése; két kiegyezés Ausztriával, s egy miniszteri kézesókkal berekesztett országos kiállítás.

Pedig intusai azt állítják Tisza Kálmánról, hogy a magányéletben nagyon jókedvű, jóízű ember.

Annyi mindenesetre tény, hogy, ha mint politikus lángelme, akkor a magány érintkezésben egyike a legnagyobb diplomataknak.

Embereit igen-igen kitudja válogatni, de ki is aknázza őket saját ezéljaira együtt és külön-külön.

Tisza Kálmán politikája, család politikája, mert ő ma családi összeköttetéseivel fogva dominál. Ugy látszik Ausztria ismeretes jelszava: „Tu felix Austria nube“ lebegett előtte, s ez adta meg neki politikai irányát.

Tisza Kálmán ugyanis rokoni viszonyban áll Magyarország összes főúri családjaival. A Telekiekkel vérrokon, a Károlyiakkal, Odeseleliakkal, Degenfeldekkel sógorsági viszony köti össze. A Vay család a Telekiek útján rokona. A felvidék legbefolyásosabb lutheránus főura Radvánszky veje a miniszterelnöknek. A horvátbán Khuen-Hederváry szinte sógorsági viszonyban van vele.

Ha még ezekhez hozzá számítjuk a főntebb elsoroltak rokonait, az Andrásziakat, Beniczkyeket, Keglevieseket, Podmaniczkyakat, stb., akkor azután épen nem lehet esodálcoznii a felett, hogy Tisza Kálmán csakugyan olyan mint a „czölöp, mely annál szilárdabban áll a földben, minél jobban ütük.“

Élvezni szeret, de ő nem szereti, ha vele viccelnek.

Igy például igen mogorva arccal nézett arra az ellenzéki képviselőre, ki egy bál alkalmával meglátván a Tisza mellén a sok ordót, ernyőt csinált a jobb kezével szemei fölé és úgy nézegette egy darabig

Tisza végre megunt, s kérdé:

— Mit nézesz?

— Azt nézem kegyelmes uram, milyen sok kotillon ordód van.

— Tudod, hogy nem vágytam rá sohase, — viszonzá Tisza nagy dühösen. Ha akartam volna, már régen kaptam volna, de nem adtam rá semmit.

— Ép ebben különbözünk kegyelmes ur, — viszonzá amaz gunyosan, — mert én most sem adok rá semmit.

A nyilvánosság előtt teljesen átváltozik. Ott a rideg a begombolt ember, a generalis.

Nem is mer a mameluk még csak szuszogni sem, ha ő feláll beszélni.

De érdemes is meghallgatni. Előadása halk, de folyékony, megzavarhatlan. Pillanat alatt válaszol a legfogasabb kérdésekre, s legfurfangosabb közbekiáltásokra. Néha egészen elejti az eredeti beszéd fonalat, s átesap az egyes közbeszólásokra.

Felelete itt is gyors, mint a villám. Ha szóbőszéggel és rabu listikával rendbe lehetne hozni bajainkat, — akkor ez neki okvetlenül sikerülne.

Igy azonban! . . . hogy mi fog történni, az a jövő titka.

Én azt hiszem, Tisza sokkal nagyobb eszű ember, semmint ne tudná, hogy ő és miniszterársai szelet vetnek, — de nem sokat törődik vele. Hisz nem ők, hanem utódaik aratják a vihart.

Ő a jövővel édes keveset gondol, csak a jelenben ne legyen semmi baj, zavar; ne háborogjon a közvélemény.

Ép ezért az osztrákokkal szemben a kelleténél is engedékenyebb. Pedig ha eszébe jutna baloldali szereplése, s az, hányszor ajánlotta, hogy osztrák ravaszsággal magyar ravaszságot kell szembeállítani, bizonyára megtenné.

De ne feszegessük a multat!

Tempora mutatur, s a többi, s most Tisza az osztrákok szemérmetlen követeléseire lemondó hangon válaszol, s belenyugszik

mindenbe, amit Ausztria követel, — azért a tál lencséért, melyet a Lajthántuli Jákobok kínálnak.

Miért is ne nyugodnék bele? Hisz tudja igen jól, hogy a dicsőség nem állandó, hanem olyan, mint a szappanbuborék, mely, ha a népszerűség szele bele fú, nagyra nő, de ha a szelet megvonják tőle, szétpattan és elenyész.

Tisza dicsőségének a buborékja most a legnagyobb. Oly annyira dominálja a helyzetet, hogy egyszerű elmaradásával képes pártját s minisztértársait a legnagyobb zavarba hozni s compromittálni. Ilyenkor sül ki, hogy pártja és minisztértársai vannak abban a felfújt buborékban.

Ha Tisza távol van megrémül mindenki. A zavar, ijedelem és csüggedés csak akkor változik derűvé, ha „ő” megérkezik.

Mert a mamelukoknak Tisza olyan, mint a müzümánoknak a próféta zöld lobogója. Csak akkor tudnak lelkesülni, ha látják.

Igazuk van!

Hiszen Tisza egy fejjel magasabb mindeniknél. Magasabb, mert tíz év óta naponként emelkedett. De a mily arányban ő emelkedett, oly arányban törpültek a többiek.

Most tíz évet jubilált, ergó népszerűségének tetőpontján van.

Innen már csak le és visszafelé lehet menni.

A TÁBORKAR.

TREFORT ÁGOSTON.

Rómában nagy port vert fel az, hogy VI. Pius pápát felbonczolták. Nem mintha halála okát kutatták, vagy elhunytá fölött sajnálkoztak volna, hanem mert Pasquilló a bonczolás alkalmával következő tréfás megjegyzést tette:

„VI. Pius bonczolása alkalmával fejében a kényurat találták meg, szívében a jezsuitát, gyomrában József császár rendeleteit, s lábaiban a pontini mocsárokat.“

Ha ama szomorú eset betalál következni, — adja isten, minélkésőbb legyen, — hogy Trefort Ágoston is eltávozik oda, honnan hatezer év óta még nem tért vissza senki sem, és csupa kíváncsiságból feltalálják bonczolni, ugyan mit fedeznek fel?

Fejében okvetlen a magyar tudományos akadémia elnökét találják meg: szívében a jezsuita és örmény keverékét. Gyomrában azt a bizonyos rendeletet, melylyel Kossuth kormánya a negyven-nyolczas napokban Trefort Ágostont köröztette, — aki, miért miért nem, — ő tudja, — jobbnak látta a kapufélfától venni bucsut, s kámforrá változni.

No igaz! A lábaiban változatosság okáért nem a pontini mocsárok lesznek, hanem az alapítványi földek, s talán éppen az egy időben oly sokat emlegetett: „Tinójárás.“

Mert országvilág tudja, hogy ez a halesik mozgékonyaságu alacsony öreg ur nemcsak az alapítványi földeket tekinti Csáky szalmájának, hanem a „r h u m e e c c l e s i a s t i q u e“-tól sem riad vissza, azaz szereti a „papi szippantást.“

Valamenyi miniszter körül ép ő eszelte ki legjobban, mikor kell miniszterré lennie. A hetvenesévek elején még nem volt exellentias ur. Akkor, a gombamódra felburjánzó és azóta szeren-

esére elviritott számtalan apró részvénytársulatnak volt preseneczmarkos igazgató tanácsosa.

Az 1873-iki börze krachot azonban jó előre megszimatolván, bírt annyi hazafisággal, hogy igazgató tanácsosi állásairól leköszönve a miniszteri tárczát nagy kegyesen elfogadta.

Nem esett porba pecsenyéje!

Mert eltekintve a szerény miniszteri állástól, Simor érseket kivéve talán valamennyi jelenleg élő érseket és püspököt ő nevezett ki megyéjébe. Az installatio pedig ily alkalmakkor elmaradhatlan, valamint a „papi szippantás“ is.

Hogy e tekintetben kiváló a szerencséje onnan is kiviláglik, mert jelenleg is két püspökség van vacantiában, a nagyváradí és váci.

Mint miniszter elég jól forgatja magát. Ő a tábor kar feje. Az oly esetekben, ha a generális nincs jelen a parlamentben, — azaz ha a miniszteriumnak csak a lábai látszanak fej nélkül, — akkor rendszerint Trefortnak jut legelőbb eszébe, hogy ki kell vágni a kollegák becsületét.

Nagy hévvel ugrik ilyenkor fel helyéről, s belekezd egy hosszú akadémiai emlékbeszédbe. Ezt azután nyújtja, nyújtja mindaddig, míg az ülés véget nem ér, vagy a „megváltó“ Tisza megérkezik.

Szeret mindenkivel jó barátságban állani, mégis saját pártjában is van egy ellensége.

Ugyanis csak egyetlen ember nem tudja az egész szabadelvűpártban Trefort Ágostonnak elfeledni, hogy a jelenlegi vallásügyi minisztert, a magyar akadémia elnökét, az „ő idejében“ mint hazaárulót körözték.

Ez az ember *Csernátony* Lajos. Nem is ismerik egymást ma se.

Igaz ugyan, hogy Trefort a haragot nem egészen abból az időből datálja, melyből Csernátony, mert Trefort aprehenziója újabb keletű.

És Trefortnak van is oka Csernátonyra haragodni, mert hisz alig mult még néhány éve, hogy Csernátony ezt írta az *Ellenőr*-be: „Az oly embert, mint Trefort, ki kellene kergetni Magyarországból.“

Sajátságos! Nem épen ezzel az egy megjegyzésével ker-

gette-e be Csernátony Lajos Trefort Agostont az akadémia elnöki székébe? lehet!

Mondanom sem kell, hogy kellemes ember. Nem csak azért, mert elnöke a „gyógyíthatlanok menházának“ az akadémiának, hanem kiváló ötletei miatt is.

Néha azonban megjárja szellemeskedéseivel.

Igy például amidőn tudós főpapjaink egyike, valamelyik akadémiai ülésen cukorral kínálta Trefortot, — ő a nyálánságot e szavakkal utasította vissza.

— Köszönöm, nem szeretem a cukrot. Tanácslom különben eminenciádnak is, őrizkedjék a cukortól, mert cukorbetegséget talál kapni.

— Oh! viszonzá finom mosolylyal a főpap, — ha e thesis áll és elfogadható, akkor exellentádnak nem a cukortól, hanem a marhahústól kell őrizkednie.

SZAPÁRY GYULA.

Eredménytelen ministeri élet, folyton férfiatlan ingadozás. soha kitartóan nem követett pénzügyi irány; de elég következetesen be nem tartott miniszteri ígéreteket képezik *Szapáry* Gyulának pénzügyminiszteri multját s jelölik egyuttal ezáltal azt a sivár és meddő kort, mely nem volt képes egyebet termelni, mint deficitet.

Pedig hát *Szapáry* Gyula áldott jó ember, s a mi fő gróf. S annak nem ő az oka, hogy már innen onnan hetedik esztendeje kénytelen a feneketlen pénzügyi Danaida hordót töltögetni.

Nem kell ezért ő reá haragudni. Ennek *Széll* Kálmán az oka!

Ha *Széll* Kálmán bal lábbal nem kel fel, s ki nem jelenti, hogy vagy ő megy, vagy az osztrák armádia nem vonul be Bosznia és Hercegovinába, akkor bizony senkinek sem jutott volna eszébe az, hogy éppen *Szapáry* Gyula grófot kínálják meg a pénzügyminiszterséggel.

Mert az ideig ő, daczára hogy már előbb belügyminiszter volt, csak az általános politikai téren mozgott és senkisé sem sejtette róla, hogy a nemzetgazdasági és pénzügyi kérdésekben is oly gyakorlati kapacitás, hogy hét egész esztendőn keresztül képes a pénzügyek élén megállani akkor, midőn onnan oly férfiak megszöktek, mint *Lónyay* Menyhért, *Ghyczy* Kálmán és *Széll* Kálmán.

Hja! Ezek nem voltak oly gyakorlati pénzemberek, mint ő, s nem bírtak oly tág lelkiismerettel, mint a nemes gróf, ki Vespasiánnal együtt azt tartja: „Az adónak nincs szava, még ha dobbal hajtotta is be a végrehajtó.”

Rajta tehát teljesedésbe ment az, mint a toasztokra szoktak mondani, hogy a rögtönzött toaszt sikerül legjobban.

Tisza Kálmán rögtönzött pénzügyminisztere jól

sikerült abban a tekintetben, hogy képes évről évre a semmiből valamit csinálni.

Egész hidegvérrel áll a tisztelt ház elé, s terjeszti be a budgetet. Előadja, ennyi a jövedelem „ennyibb“ a kiadás; a deficit tehát ennyi és ennyi leend.

Igaz, hogy a deficit tulajdonkép csak fogalmi dolog azaz semmi. *Szapáry* tehát kénytelen ezt a semmit, valamivel azaz vagy kölcsönnel, vagy új adóval fedezni.

Mint pénzügyminiszter *Szapáry* Gyula nagyon hasonlít ahhoz az emberhez, aki fáradtságosan sodorgat szénából kötelet s mialatt tovább sodorgatja, tovább fáradzik, azalatt a kész szénakötelet a háta mögött jóízűen megesegeti egy csacsi.

A pénzügyi tárcza átvételekor *Szapáry* is megígérte, hogy hamarosan rendbe hozza a ferdére billent pénzügyi egyensúlyt.

Lehet, hogy szavai őszinték voltak: ohajtotta is, de nem sikerült. Hosszu ideig mesterségesen kaschirozgatta, azaz srofolta feljebb és feljebb az adókat a végtelenségbe, de lehetetlen volt már ott rendet csinálni.

Az a csacsi, amit pénzügyi nyelven „tulkiadásnak“ s „előre nem látott kiadásnak“ neveznek, mindig többet emésztett fel, mint amennyit előirányoztak.

Most már nem is töri a fejét a felett, miként tüntesse el a deficitet. Sőt a szabadelvűpárt annyira hozzá szokott *Szapáry* Gyula finanszminiszterkedése alatt a deficithez, hogy ha esetleg ő oly budgetet mutatna be, melyből tényleg avagy mesterségesen el lenne tüntetve a deficit. — pártja is, a kormány is azt hinné, hogy *Szapáry* Gyula csak egy rossz tréfát akar csinálni, aprilist járat a parlamenttel.

Nagyon természetes tehát, a pénzügyministerséggel még csak annyi baja sínes, a mennyi volt valamikor a hevesmegyei karok és rendekkel, hol egy alkalommal a malicziósus *Németh Berczi* azzal boszantotta szörnyen meg, hogy felakarta olvastatni mindazoknak a neveit, kik a szomorú ötvenes években a bécsi kormánytól nyug- vagy kegydíjat huztak.

Szapáry Gyula a megmondhatója, miért genirozta volna őtet, ha ezt a névsort nyilvánosan felolvassák.

Mostanában legkedvesebb foglalatosságai közé a kölcsönkötés, új adótörvény javaslat gyártás, az adófelemelés és adóvégrehajtók kinevezése tartozik.

Véleménye szerint ezek mind oly dolgok, melyek jól rendezett és kormányzott államban elkerülhetlenül szükségesek, ha a deficitet fedezni akarjuk.

Ez idő szerint különben nincs semmi baj! Az állami javakat adogatják el szép csendesen.

De hát ha majd az is elkallódik? akkor azután a papi javakra kerül a sor. Bizony nem lesz pardon azoknak sem. Arra azonban mégis kíváncsi vagyok, milyen arcot fognak vágni a biboros főurak, ha egy szép délelőtt *Szapáry* Gyula a papi javak elvételéről szóló törvényjavaslattal áll eléjük.

S ez nem marad el. Nem! Mert *Tiszának* az az elve, hogy a papi vagyont lehet államivá tenni, s a papságot az állam fizetett szolgájává, de az államot nem lehet annak kitenni, hogy insolvens legyen.

Szapárynak pedig az az elve és meggyőződése, a mit *Tiszának* lát.

Kár szegényért! Ősét Pétert a török basa tényleg járomban fogta. Nem tehetett ellene. Az erőszaknak, a brutalitásnak engedni kellett.

Talán Gyula gróf is az erőszaknak enged, midőn a szellemi jármot önkénytesen viseli nyakában?

Ki tudja!

FEHÉRVÁRY GÉZA.

Villafranca után történt. Akkor, midőn a remény ködfátyolképe újra szétfoszlott; akkor, midőn a francia császár segítségével már nem lehetett bizni. Az emigránsok egy része megunt a bujdosó, hányttvetett életet; a másik megereszkedett: a harmadik „itthon” bizott a jövőben.

Sokan jöttek haza. Így a főbbek közül Teleky László, Szemere Bertalan, Pulszky Ferencz, Hajnik Pál s többen.

Pulszky hazaérkezése után rögtön sietett fel Bécsbe, hogy személyesen köszönje meg az amnestiát annak az uralkodónak, — kivel oly hosszú ideig állott hadi lábon.

A bécsi Burg fogadó termének előszobájában egy feltűnően szép, daliás fiatal katonatisztet talált.

— Ejnye! gondolta magában az öreg ur, ez a katona olyan szép gyerek, hogy csalatkoznom kellene, ha nem volna rokonom.

Ismert elfogulatlanságával kezdett a tiszttel társalogni; s csakhamar kitűnt, hogy sejtelve nem csalta meg, mert a fiatal adjutáns senki más nem volt, mint saját vérszerinti unokaöcsese Fehérváry Géza.

Távozásakor a „vén csataló” egy jó tanácsot adott Fehérvárynak:

— Tudod mit Géza! Tanulj te meg magyarul, mert te még nagy ember lehetsz. Minálunk Magyarországon nemsokára beüt az alkotmányos világ, én a nagybátyád vagyok, s ez tökéletesen elég arra, hogy otthon ministert csináljunk belőled.

Fehérváry Géza akkor szemébe nevetett a Cassandrát játszó öreg Pulszkynek.

Pedig a jóslat beteljesedett. Igaz, hogy előbb lett ministerré, s csak azután tanult meg magyarul, de ez katona embernél egyre megy.

Fehérváry a hadseregben vakmerőségről, s kiváló délezeg, férfias szép alakjáról volt ismeretes.

A nők bálványa, a férjek réme volt.

A vén katonák egész mondakört beszélnek vakmerő tetteiről. Hogy rohanta meg néhányad magával az ellenség ágyúütegét, mint vagdalta le a fedezetet és a tüzéreket; minő bánulatos hidegvérrel irányozta a futó ellenségre és sütötte el szivarjával az elfoglalt s le nem szerelt ágyut.

Mi igaz ezekből a Hányadából nem kutatjuk, de jellemzésére nem mondhatunk egyebet, minthogy Fehérvár a Mária Terézia rendet valóban megérdemlő katonai bátorság és a Magyarország alkotmányát kiesinylő, semmibe sem vevő katonai jellem keveréke.

Egyéniségére nézve valódi osztrák katonai pedáns; osztrák reglamáival, osztrák nézeteivel, s a pár kapitulacziót kiszolgált osztrák baka-káplár erkölcesével.

Ő még ma is úgy classifikálja az emberiséget, — ha az osztrák-érdek kívánja, — mint a huszárok szokták: Az istennek az első embere a huszár, azután jön egy nagy semmi: azután a baka; megint egy nagy semmi, s csak távol valahol a látkör tulsó részén következik a „cibil“.

Fehérvár polgárt ma sem ismer, csak alattvalót. Az alattvalók közül a legelső rendet a katonaság képezi, mert háboruban másnak, mint katonának nem lehet hasznát venni. A civil-bagage háboruban spionirozásra való, — és akasztófára.

Egy szóval, daczára annak, hogy alkotmányos miniszter, vérében van az a meggyőződés, hogy ha az uralkodók tartományokra sakkoznak, akkor az alattvalók a figurák. A parasztot pedig semmibe se veszi, mert az tartja, hogy a paraszt a sakk-játékban nagyon kiesi számba megy. Pedig a sakkban is a parasztból lesz a vezér, ha felküzdi magát.

Daczára annak, hogy ő a miniszterium „kardja“, amióta a honvédelmi tárcza gondja reá nehezül, csak nagyon ritkán jár katona ruhában. Ezzel az alkotmányos ministert affectálja.

Tisza Kálmánnak nagy bánulója, mert azt tartja, hogy könnyű a fegyelmezett katonák között subordinatiót tartani egy oly filégrán hadnagyoeskának is mint Pulszky Karesi, de egy olyan sereget, mint a mameluk tábor, csak valódi „generalis“ képes fegyelmezve tartani.

De nagy bánulója Tisza Kálmánnak azért is, mert jól tudja, hogy Tisza annak az eszmének érvényre emelését vállalta magára, melynek ő, mint osztrák katona feltétlenül hódol.

Az általános vélemény különben Fehérvárról az, hogy a honvédelmi miniszterségre a bécsi Kriegsráth által van kikommandirozva.

E feltevés nem valószínűtlenség.

PAULER TIVADAR.

Magával megelégedett tudákosság, hallgatag jellem, felkiáltó jel ha csend van. pont és pausa ha a többi ministerek zavarban vannak: de makaes, esőkönös ember oly alkalmakkor. ha miniszteri széke forog koczán.

Pedig kevés miniszternek jutott az a szerenese, hogy az ellene intézett támadásokat oly hidegvérrel, lenézőleg s kiesinylőleg hallgassa végig, mint Pauler Tivadar. Ez az öreg ember, talán fiatal korában sem volt szenvedélyes.

Most, miniszter korában legalább nem látszik meg rajta, mert a miniszteri székben rendszerint a nyugodt önbizalom derűje játszik homlokán.

És ez a nyugodsága és önbizalom tartják benne az erőt, mert mindent csak azért tesz, hogy minél tovább maradjon meg miniszteri székében.

Mint az igazságügyek minisztere, ő Magyarország első juristája. A nagyközönség rendszerint legalább annak tartja, s csak olyankor esodálkozik Péter is Pál is, ha jogász gyűlés van, és ezen a jogász gyűlésen esakis hazánk első juristája az igazságügy miniszter tündököl távol létével.

Mint jurista valóban modern szellemű, ismeret gazdag s gyakorlati férfiú.

Hogy modern, kitűnik abból, mert Csemegivel együtt ugyan csak förciozták, hogy az avult, honi kötél helyett, a nagyvilági, divatos guillotinét inaugurálhassák a justificatioknál. Próbaképen hozattak egyet, mely ma is ott hever a megyeház archivumában, mert a méltóságos főrendek nem fogadták el a guilletineről szóló javaslatot, hanem ragazkodtak az ősi kötélhez.

Ismeret gazdag eo ipsó, mert egyike a legöregebb egyetemi

tanároknak, aki már Szilágyi Dezső, a kis Sághy, Pulszky Ágost, és Láng Lajos fejeibe is tölesérrel töltögette a tudományt.

Hogy gyakorlati férfin. abból látszik, mert határozott anti pathiája van a „szóbeliség“ iránt. Nézete szerint, ha behoznák a szóbeliséget, akkor vége lenne a sok stempli jövedelemnek. Pedig az nagy rubrika!

Pauler alacsony termetű, ősz hatvanas ember. Feje nagy, homloka szép, hangja beszéde elején lágy, alig hallható. Szónoklata egészen elűt a mai divatos dikeziozástól.

Horváth Boldizsárt kivéve talán Pauler az egyetlen, ki megtartotta azt a régi szokást, ami a tekintetes karok és rendek tábláján divott Pozsonyban, hogy képviselőtársainak nevét sohasem említi fel szonoklat közben.

Neki Apponyi Albert nem Apponyi Albert a képviselőházban, hanem „Jászberény város igen tisztelt képviselője.“

Szónoklata antik, emlékeztet boldogult Bartal Györgyre; szóvirágokat szeret ugyan használni, de azért hatni nem tud, mert előadása monoton, egyhangú.

Már évek óta rebesgetik, hogy csak féllábával van a miniszteri kengyelenben.

Miért?

Mert valamelyik hamis máju ujságíró azt hitette el a világgal, hogy Pauler Tivadar antisemita.

Én ezt nem vagyok képes elhinni. Az a csendes, nyárspolgár kinézésű öreg ur, aki még akkor sem volt képes szolgálójára megharagodni, midőn az lakását reá zárta, s ő a szobából az ablakon keresztül volt kénytelen kimászni, az ily békés természetű ember lehetetlen, hogy companistája lenne azoknak, kik a zsidókat minden kihallgatás nélkül agyon akarják verni.

Ez csak tréfa lehet.

S ha tréfa, akkor nem fundálhatta ki más, mint Kozma Sándor királyi főügyész és Szentgyörgyi, a mostani igazságügyi államtitkár.

A fűna ugyanis azt susogja, hogy Szentgyörgyi nem elégzik meg az államtitkársággal, hanem az igazságügyi tárczára fáj a foga. A beavatottak még ehhez hozzá teszik azt is, hogy Kozma Sándor beleeszmörlött a főügyési functiokba s hajlandó lenne az államtitkárságot elválni.

Azoknak, kiknek igazságszolgáltatásunkkal sürűn van dolguk, tökéletesen mindegy lehet, bárki leend is Pauler helyett az igazságügyminiszter.

Igen! mindegy lesz: mert conservativebb, czopfosabb, jogtan ellenesebb és lassabb igazságszolgáltatásunk sohasem sem leend, mint van jelenleg.

Paulernek főjellemvonása az, hogy mindenkit gyűlöl, ki magyar nemes ember.

Benne egyesítve van a magyar gyűlölő hajdani zágrábi professor és a nemest utáló spieszbürger.

Amidőn a budapesti egyetemen a büntető jog tanára volt, egyetlen egy esetben sem birt önálló véleménynyel.

Perczel Béla levén az igazságügyminister, Pauler a miniszter minden kérdésére így válaszolt:

— Azt hiszem, úgy lesz legezélszerűbb, a hogy nagyméltóságodnak tetszik.

Ma már nagyon meglátszik rajta, hogy legöregebb tagja a cabinetnek. Tulélte magát! Elmaradt a kortól.

A főrendiházba vele!

KEMÉNY GÁBOR.

Kedves, gömbölyű képű, mosolygó alak, kire bátran rá lehet mondani: „Örökké vigyorog, mint a tót rózsza“.

Legpracticusabb minden minister között. Más minister a generálisnak udvarol, hogy jó barátságban maradjanak; a párt tagjainak kedveskedik, ezeket kényezteti, nehogy elégedetlenek legyenek. Kemény Gábor úgy biztosítja ministeri tárczáját, hogy a képviselőház tőszomszédságában űt táborn.

Megvette a tisztelt házhoz épített egyemeletes palotát, most tehát neki van legtöbb jussa a ministerséghez, mert „szomszédja a képviselőháznak“.

Erdélyben mint pomolog híres; Magyarországon mint időjós: a salonokban gyöngyörű tenorhangja s táncza által okoz feltűnést.

Neki van legbiztosabb szere a ház ellen. Ugyanis, amint ehódjót bevégzi, megszólal udvarán a convenciók verki, s ő egész kedélyesen járja el teli gyomorral a ländler és dreischnitten.

Mondanunk sem kell, hogy erdélyi ember, s így saját nézete szerint több joga van magát magyarnak vallani, mint nekünk magyarországiaknak.

A képviselőházban a régebbi időben csak egy vetélytársa bosszantotta: Zichy Ágost.

Ennek a hangjára volt féltékeny, mert ő a magas hangokat csak „C“-ig bírja kívágni, míg Zichy Ágost képes „Cis“-t is énekelni.

Nem is nyugodott addig, míg ki nem marta a parlamentből, s rá nem birta Tisza Kálmánt, küldje el Zichy Ágostot Fiuméba kormányzónak. Zichy gubernátorsága mellett azzal érvelt, hogy ez ha egyébbel nem, hangjával lesz képes a castratók után bolonduló taljánokat megnyerni a magyar ügynek.

Jobb kedélyű embert különben képzelni sem lehet, mint

Kemény Gábor. Már arca elárulja a szívet, kedélyt, humort s egészséges gondolkodást.

Ha arcára tekintek, gyermekkori emlékeim jutnak eszembe. Kis diák korunkban ugyanis egy kört rajzoltunk: felső részébe két pontoeskát tettünk; ezek között huztunk lefelé egy függőleges vonalat; a kör alsó részébe pedig egy fölfelé hajló félkört alkalmaztunk. — s készen volt a nevető ember.

Most adjunk még ehhez egy kis ezinober vörösségű bajuszt és szakált, két ide s tova villogó apró szemet és előttünk áll Kemény Gábor a maga valóságában, elevenen, ahogy él és uralkodik.

Amidőn még kereskedelmi minister volt, akkor folytonosan azon sopánkodtak:

— Ugyan miért nem tölti be minden ember a maga szakmáját. Kemény Gábor közlekedési genie, a kereskedelemhez annyit sem ért, mint a hajdu a harangöntéshez. Ha ministert akartak belőle faragni, tették volna meg közlekedési miniszternek.

Most, amióta közlekedési minister, egész más nótát pengetnek:

— Mire való volt elcserelnie tárczáját? Hisz azt a vak is látja, hogy a közlekedési ügyekhez annyit se konyit, mint a tyúk az á, bé, czéhez. A kereskedelmi ministeriumban mint gazdaember legalább megállta helyét, s nem compromitálta se magát, sem másoknak nem csinált kellemetlen perezeket.

Ugy van biz az! Őt azonban az elégedetlenek e féle sopánkodása sem kereskedelmi minister korában nem boszantotta, sem most nem hozza ki phlegmájából.

Kinek van igaza? neki-e, vagy az elégedetleneknek? erre feleljenek a tények.

Hivatalnokai csak egyetlen egyszer látták haragosan.

Az a bizonyos „August“ elnevezés, melyet valami irigye adott a jó Kemény Gábornak, annyira népszerűvé vált országszerte, hogy akárhányszor jönnek kérvények vagy folyamodványok hozzá ilyen kültettel:

„Nagyméltóságú báró „Kemény August“ közlekedési minister urnak.“

Midőn első ízben látta kérvényen az „August“-ot, akkor komolyan megharagudott.

Azóta e felett is csak mosolyog. Igaza van! Mindenhez hozzá lehet szokni.

BAROSS GÁBOR.

Emberrársaink külső formája nem saját hibájok, hanem a véletlen játéka.

De már a jó öreg Juvenál megadja az engedélyt arra, hogy: „Löcselábút egyenes, szerecsent gunyoljon a szőke“ s így én minden legkissebb lelkiismeret fordulás nélkül felemlíthetem, hogy Beöthy Aldsi egy alkalommal azt kérde Barosstól:

— Ugyan te Gábor, nem járt őseid közül valamelyik a zulu földön?”

Mert Baross Gábor csakugyan néz úgy ki, hogy a sensationális alkalmi képek után kapkodó journalok a szerencsétlen Cetrájó király helyett bátran lerajzolhatták volna annak idejében.

Lelkileg hive Tiszának, — egész annak a bukásáig.

Ha évtizedek múlva a korrajzító Tisza kormány coulissa titkait fogja kutatni, lelke vissza borzad attól a szeméttől, a mit a coulissák mögött talál. Ha pártot keres, mely többségben volt, s kormányzott, nagyon fog csalatkozni, mert csak néhány emberből álló frakcióna akad, — és pár száz szellemi korybantra.

E szorgos kutatás után rá fog jönni arra a nagy titokra, miért tarthatott oly sokáig a Tisza regime?

Mert ha a külvilág előtt tényleg csak néhány ember képviseli is a Tisza kormányt, ez a néhány ember azután a valóságban szája az egész pártnak.

Ez a néhány ember egyesíté magában a szabadelvűpárt összes hibáit, szenvedélyeit, gonoszságait, vakságát, s azt a hazárusulásig menő odaadást, mely Tisza intésére kész volna megszállni még saját halállos ítéletét is.

Ennek a kornak egyik legelethűbb személyesítője Baross Gábor. „a gyáratörő.“

Fiatal korra nézve, de nagy politikai mult áll a háta mögött. Nemzetiségére tót, de véralkatára nem. Egy esepet sem hasonlít ahhoz az atyafiához, akitől a midőn kérdezték mit csinálna, ha király lenne, így felelt: „Szinázsszekiren halnam, haját ennim, is zsirt innam.“

Baross mozgékony ember, s haszonvehető tagja pártjának. Nemesak haszonvehető tag, hanem valóságos encyclopedia.

Nézzük parlamenti szereplését a multban.

Miután fiatal korában a közös hadseregben őrmester volt, ki lehetett volna a honvédelmi kérdésekben, a kormány illetékesebb tolmácsa, mint épen ő.

A felvidéken egy tót ujságot szerkesztett. Nagyon természetes tehát, ha sajtóügyi dolog forgott szőnyegen a házban. — ahhoz senki sem értett oly alaposan, mint Baross Gábor.

S miután szerkesztő korában megyéje székhelyén lakott, ez qualificálta őt arra, hogy belügyi kérdésekben ítéletet mondjon a megye rendszer fölött, — s megleczkéztesse a régi megyék védőit.

A delegátióba beválasztották, — ebből kifolyólag a külpolitikához is ért annyit, mint maga Bismarck.

A vallásügyi táreza pedig éppenséggel ressortja neki, — praxisban tanulmányozván a tiz parancsolat ama bizonyos pontját, mely felebarátunknak ökréről, számáráról, s e g y é b n e m ű j ó s z á g á r ó l szól.

Azt kitudja az ujján számítani, hogy a képviselőket megillető öt ezüst forint osztrák pénz szerint öt forint és huszonöt krajczár, — hogy ne volna hát pénzügyi kapacitás?

S ennyi tudomány mellett, mégis arra van kárhoztatva, hogy a közlekedésügyi ministeriumban mint államtitkár penészedjék meg.

Mily satyrája a sorsnak! Nagyon természetes, hogy új hivatásban is hamarosan otthonosnak érezte magát, s alantos közegeivel már-már sikerült elhitetnie, hogy okos ember.

De egy akadék mégis volt. Ez pedig nehéz dió: *Tolnay* Lajos, a magyar államvasutak igazgatója.

Tolnay hamar belátta, hogy kivel van dolga. Baross is. S mi lett a kölcsönös ismerkedésnek a vége? hogy az az ember volt kénytelen távozni. aki a vasuti intézményt megteremtette. Ezzel a Tolnay leköszönésével igazoltatott az a közmondás: „Fogadd be a tótot a pitvarba, kiver a házadból“.

BENICZKY FERENCZ.

Erős, izmos alak!

Szemén üveget visel, állát borotváltatja. Haja szürkül, de azért járásán és tartásán észre lehet venni még most is, hogy fiatalabb éveiben katona volt.

Azért mert államtitkár, ne higgye ám senkise, hogy régi hive, kipróbált bajnoka Tisza Kálmánnak.

Oh nem! Még alig pár évvel ezelőtt ott küzdött Szilágyi Dezső és Apponyi Albert oldalán a Tisza uralom „erkölcsrontó s vagyontpusztító” működése ellen.

Mikor azután a küzdelemnek még erősebbnek, még aczélosabbnak kellett volna lennie, akkor egy szép reggel Beniczky Ferencz fekete frakkban, fehér nyakkendővel, s jámbor megereszkedett ábrázattal elment Tisza Kálmánhoz, s kijelentette, hogy biz ő ezután nem laviroz a szél ellen, hanem reffél. Ezzel bevonta vitorláit, s nem is bontotta ki mindaddig, míg a miniszterelnök ki nem nevezte Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye főispánjának.

A jászok, megvallva az igazat, nem nagyon örültek Beniczky Ferencznek. Iszonyú hátra maradt nép az a jász, mely sohasem fogja elfeledni, hogy a régebbi időben a nádorok voltak főispánjai.

Ha már főherczeg nincs, legalább legyen mágánás. — gondolják. De hát nem ők határoznak, s Battyány József gróf elmenetele után kénytelenek voltak beérni Beniczkyvel.

Nem is haragudtak reá sokáig. Amint főispáni beszédét megtartotta, rögtön rajongani kezdtek utána, mert észrevették, hogy főispáni beiktató beszéde sokkal finomabb, sokkal szellemeesebb, semhogy azt férfi készíthette volna.

De meg észrevették azt is, hogy beszéd közben selypit. — ami pedig az emberek közül is csak mágánásnak való dolog.

Hát ha még azt tudták volna a mágnások után bomló jászok, hogy midőn a trónörökös pár Budapestre bevonult, akkor Beniczky Ferencz is ott lovagolt a mágnások csoportjában. -- azt akarván elhíttetni e fővárosban levő vidékiekkel, — hogy ő is mágnás.

Tóth Kálmánnak van egy gyönyörű verse, mely Csermákról a muzsikusról szól, s melynek refrainje ez: „Oh! mért nem születtem magyarnak!”

Beniczky Ferencz ezt a refraint így travestálva declamál-gatja: „Oh! mért nem születtem mágnásnak.”

A képviselőházban a multban sohasem adott magáról életjelt. A jelenben pedig, mint államtitkár méltóságán alólinak tartja beszélni akkor, — midőn minden közönséges képviselőnek joga van szólani.

Mint Tisza államtitkárának nincs egyéb dolga, esakhogy nyári időben a Hangl kioskban, télen pedig a mágnás kaszinóban szedje össze a fővárosi pletykákat, s arról referáljon lelkiismeretesen a miniszterelnöknek.

GRÓMON DEZSŐ.

Meglehető mulatságos dolog volna ő méltósága becses nézetét hallani arra nézve, minő véleményben van a honvédelmi tárcza ügyeit illetőleg.

Azt hiszem, ha e kérdést intéznék hozzá, igen-igen nagy zavarba jönne. Tagadhatlan ettől eltekintve, hogy Grómon Dezső esinos, előkelő magatartású, divatosan kikefélt gavallér, ki hajdan, mikor még haja volt, azt rendszerint bodrozva viselte.

Azonban sem ez az enyhítő körülmény, sem az, hogy „első virágzása“ alkalmából már főispán volt, nem adják meg neki a jog ezimet arra, hogy honvédelmi államtitkár lehessen.

Ugyan miért ne lehetne?

Hát mi dolga van neki ott? Semmi vagy legfeljebb annyi hogy aláírja becses nevét a fogalmazványokra.

Az pedig már törvényesen és hivatalosan is konstatálva van, hogy nevét szépen tudja aláírni.

A Grómon Dezső szerepe bent a miniszteriumban teljesen passiv. Az ügydarabokat a miniszteri tanácsosok kiosztják az osztály tanácsosoknak. Ezek oda adják a titkároknak; a titkárok ráparancsolnak a fogalmazókra, hogy hamarosan dolgozzák fel, a fogalmazók megconcepiáltatják a tiszteletbeli segédfogalmazókkal, az őrnökök leíratják a dijnok-gyakornokokkal, s a hivatal szolgától beküldik ő méltóságának az államtitkárnak, kegyeskednék hamarosan aláírni, mert nagyon sürgős.

Mások esinálnak, mások intéznek mindent, de az ő firmája figurál.

Hajdani szépségéből kevés maradt. Mint egy nőismerősöm állítja, egyedül szája nem változott. az ma is oly bájos mint volt

évtizedek előtt seladon és lyon korában. Alakja is megroppant. Járása nem egyenes többé, de azért elegans, büszke és lenéző.

Az nem is csoda! Nichts dauert ewig stb. tartja egy pajkos német példaszó, pedig hát a szép Grómonnak nagy mult van a háta mögött.

Ezelőtt mintegy másfél évtizeddel együtt emlegették a nevét Liszt Ferenczével. Nem mintha concerteztek volna együtt, hanem mert Liszt Ferencz a zenekedvelők helyiségében, a szép Grómon pedig a vigadó termeiben rögtönzött egy kis parázs skandalumot.

Ujabb időkben kinevezése és báró Rudics József elhunyt alkalmával emlékeztek meg róla, s állítólag az utóbbi emlegetés sokkal jobban boszantja, mint az előbbi megemlékezés.

A TISZTIKAR.

PÉCHY TAMÁS.

Ki még sohasem volt a forró égőv alatt, az nem tudja mi a menydörgés; a ki nem járt az éjszaki sarkon, nincs fogalma a hidegről; aki nem látta a Niagarát, az nem bírja elképzelni, milyen lehet a vizesés; aki még sohasem ült a magyar képviselőház elnöki székében, az nem foghatja fel azt a golgothai kinszenvedést, amelyen keresztül megy jó Péchy Tamás, mint házelnök.

Könnyű, nevetni való dolog ott ülni a menyezet alatt, mint a souverain nép képviselőinek rendesinálója, ha a hullámok nem háborognak; de tessék megpróbálni oly esetekben, ha a két ellenséges tábor valódi hadakozásban áll egymással.

Mikor felbomlik minden képzelhető rend, az ellenzék lármázik, a kormánypárt ordít, az elnök csenget, a miniszterek dühöngnek, s egyik ember sem hallja a zaj miatt a saját szavát.

Vége Neptun lecsendesíti a háborgó hullámokat: azaz a lármázók elhallgatnak, az ordítók berekednek, a miniszterek újra mosolyognak, s nem hallani egyebet, mint az előlülő Péchy Tamás diadalmas csengetését.

Igaz, hogy hébe-korba az ily zaj, láрма és kiabálásnak utókövetkezményei is vannak. Például, midőn pár év előtt egy megszólítás- vagy megintésért Hojtsy Pál sértve érezte magát s ülés után elégtételt kért az elnöktől.

Érdekes eset volt; még pedig azért, mert valamennyi szereplő lutheranus: Hojtsy és Péchy; előbbi segédei Hermann Ötő és báró Prónay Gábor; utóbbi pedig Ivánka Imre és báró Podmaniczky Frigyes.

Nagyon természetes, a négy lutheránus segéd egyhangulag elhatározta, hogy: „sem alatta sem fölötte, sem benne“ nincs sértés, s így elégtétel adásról szó sem lehet.

A képviselőházat már el sem lehetne képzelni úgy, hogy ne Péchy Tamás legyen az elnöke. Pártkülönbség nélkül szereti, tiszteli, becsüli minden ember.

Pedig hej! Miniszter korában de kevés ember állhatta ki! Akkor az történt vele, ami a régebbi időkben Stambulban a sultánok népszerűtlen vezéreivel, hogy a fellázadt janicsárokat a hatalmas padisah egy-egy népszerűtlen kapudán basa fejével engesztelte ki.

Péchy népszerűtlen miniszter volt; feje ugyan nem kellett sem a minisztarelnök janicsárjainak, sem az ellenzéknek, de Tisza mégis feláldozta a közvéleménynek Péchy Tamás közlekedésügyi tárcáját.

Nem is említette évek óta a jámbor Péchy Tamás, hogy ő miniszter is volt valaha. Csak most az utóbbi időben nem bírta megállni szó nélkül, hogy hiszen veszekedjék Tolnay és Baross; de ne kenjetek minden érdemet rájuk, hiszen én is tettem szolgálatokat, mint közlekedési miniszter.

Tett is szolgálatokat. Ő alkalmazott legelőbb a magyar államvasuton új divatú salonkupékot.

Amikor tárcáját elvették tőle, kárpótolni kellett. Kárpótolni még pedig úgy, hogy a kecske is jól lakjék, a káposzta is megmaradjon. Erre a dualisztikus célra legalkalmasabb volt neki a ház elnöksége, mely semmi tekintetben sem hátrányosabb a miniszterségnél.

Ezóta azután népszerű ember Péchy Tamás.

SZONTAGH PÁL.

Ha tarokkozás közben elfogja valakinek a pagátját, a világért nem mulasztaná el mosolyogva dudolgatni:

„Vigan dudál a portugál.“

Mert Pali bátyánk arról nevezetes, hogy szenvedélyes tarokkista, sonetteket ír, s hogy barátságból kormánypárti.

A párt örült, mikor ezt a jó tarokkistát, s meglehetősen népszerű embert meghódította; s gondoskodott arról, hogy el ne szokhassék, mert megtette Csengery Antalnak.

Pál bátyánk pedig, aki politikai carrierjét fent kezdte Bécsben a mozgalmas napokban, sokkal olvasottabb ember, semmint netudná, hogy ebben az örökké jószerű világban minden nélkülözhető vagy félre seperhető. Aki nem hajlik, az törik.

Ő hajlott, s jól érzi magát Csengery Antal szerepében.

Néha ugyan megsokalja a hallgatást, s ilyenkor vagy a házban, vagy a hirlapokban szólal fel. A házban mint képviselő, a sajtóban, mint „nógrádmegyei adófizető.“

Legutóbb a főrendiház reformjának tárgyalása alkalmával emelt szót. A rossz nyelvek a ház folyósóján azt suttogták, hogy Pali bácsi nem a reformjavaslattal volt elégedetlen, hanem előtte való nap Marschall szakácsa rossz ebédet adott neki.

Tisza Kálmán ismervén az öreg urnak e gyengéjét nem is neki tett szemrehányást a pillanatnyi frondeurködés miatt, hanem Marschall szakácsát szidta össze, amiért a ház egyik alelnökének rossz ebédet adott.

S a szidás használt is, mert Pál bácsi csakhamar megbékült.

Minden év elején elhatározza, ebben az évben „ennyit és ennyit fogok tarokkon veszteni.“ Ha a praeliminált összeg elment, abban az évben nem játszik többé.

Az is meglehet, hogy a Tisza Kálmán iránti bizalom is így van nála praeliminálva, s a múlt évi már letelvén, azért kezdett opponálni.

Különben áldott szelíd, költői lelkű és a pedanssáig pontos ember. Annyira pontos, hogy ha egy koldusnak négy krajezárt ad, addig nem képes más dologhoz fogni, míg be nem írta e négy krajezárt a „kiadási rovatba.“

Typicus alakja a régi megyei tekintetes uraknak, s ép ezért kár volt exellentíás urrá tenni.

Olyan neki e czím, mintha frakkra pityke gombokat varrnak.

KOVÁCS LÁSZLÓ.

Középmagasságú. vállas zömök ember, fekete tatár fejjel. Szakála benőtt egész a szeméig. — s most is oly jó egészségnek örvend, mint midőn első ízben választották meg az ország háznagyának.

Mert ő is jubilans! A ház questora volt a deákpárt idejében, és megmaradt annak Tisza alatt is.

Amikor még Deák Ferencz élt, a háznagyi tisztség terhei mellett más funciója is volt: ő vette fel rendesen Deák Ferencz fizetését, — és kapott jutalmul az öreg urtól rendesen egy feles hatost.

Ugy látszik a hatost keveselte, s a mikor a miskolezi vasutat építették, kieszközölte, hogy azt egészen a granáriumának a tövéig vezessék.

Egy ideig hallgatott róla a krónika, kivéve midőn a gyönyösiek a talpa alá kötötték az uti lapút, és midőn boldogult báró Baldácsy Antalnak a hagyatéki ügyét rendezgette.

Most azonban megint olyan fába vágta a fejszéjét, melyből nem birta kirántani. Ő forcírozta legjobban György Arthur rehabilitálását.

De bármennyire megfeszítették ő és társai minden erejüket, — fiascot vallottak, mert a „tábornokok árnya” a mérleg másik serpenyőjét nyomta le, s a közvélemény azt kiáltá nekik: „Itt nincs enyhítő körülmény.”

Bizony nincs!

Ifju ÁBRÁNYI KORNÉL.

Hétfőn politikai röpiratot ad ki s ejti kétségbe Beksich Gusztit az első magyar szabadalmazott röpirat fabrikáns. Kedden vezércikkhez a Pesti Naplóba s Kaás Ivor babérjait legeli le. Szerdán színi kritikát ír. s Keszler Józsefnek csinál konkurenttiát. Csütörtökön a képviselőházban tart beszédet s kelt figyelmet nem csak szép orgánumával. hanem megállapodott. nyugodt szónoki előadásával és eszméivel is Pénteken azután sicherre lehet venni. hogy új darabja kerül színre a nemzeti színházban.

A szombat és vasárnap Kornélunknál a pihenés napja. Mit nevez ő pihenésnek?

Azt, hogy ez alatt a két nap alatt végig „látogatja” a budapesti szép asszonyokat.

Ebből láthatni. hogy Ábrányi Kornél „aczél ember” mert sem testileg. sem lelkileg nem fárad ki soha.

Kornél szellemes. gondolkodó fő. — s ha beszél. képes elhitetni. hogy az ismeretek minden ágában otthonos.

Egy szép napon csak eltűnik Budapestről. s míg ismerősei és barátai azt hiszik. hogy a „szép Kornél” szobájába zárkozva valami szellemi ujszülöttel vajúdik. — az alatt ő vagy Hevesmegyében oktatja Samassa érseket a feudális és clericalis eszmékre. vagy pedig Borsodmegyében vadászat Vay főispánnal. s magyaráztatja a nemes grófnak. hogy egyedül az aristocratia van hivatva az alkotmány sánczait megvédeni Tisza abszolutistikus támadásai ellen.

Ezekből láthatni. hogy Ábrányi Kornél ép oly otthonos a főpapok ebédlőiben. mint a mágnások előszó akarom mondani salonjaiban. — s a művésznők budoirjaiban.

Magas. vállas férfi; szép. daczára világos szőke bajuszának s barkóinak. Arca széles. tojásdad; szellemes szemei lángolók.

haja bozontos sűrű, gesztenye színű. Egész megjelenése könnyed, nagyurias, mosolygó. — legtöbb esetben azonban diplomaticus. A természet kölcsönözte neki azt a jó tulajdönt, hogy mindenkivel szemben kedves, szeretetreméltó, lekötelező tud lenni. Kornélunk oly ember, aki még sokra viheti.

Valamelyik fiatal művésznőnk egy alkalommal azt mondta róla: „Ez az Ábrányi Kornél nem is férfi, hanem valódi ördög.

Igaza volt! Ábrányi Kornél valódi „*Eördög*“ „*de eadem*.“ Nagyatyja Eördög Alajos még dynasta volt Szabolcsmegyében. Három ízben lépett fel, mint első alispán candidátus, — de mind a három ízben megbukott.

A harmadik bukás után kérték az atyafiak, vállalná el a másod alispánságot. Ellenjelöltje sem lesz; egyhangulag választják meg.

— „Isten sem lennék második!“ viszonzá Eördög Alajos, s öntözgette gyönyörű angol kertjében virágait.

A mi Kornélunk nagyatyja természetét látszik örökölni, de van benne routine és savoir vivre; tudja, hogy az elsőséget csak lassan és fáradságosan lehet kivívni.

TÖRS KÁLMÁN.

A jóság tükrözik le arczáról. Eredeti hizásnak indult, zömök, vállas ember, nagy tömött szakállal, s szemében bizonyos gúnyoros nézéssel, ami arról tesz tanuságot, hogy figyel, észlel, gondolkodik s kritizál.

Régi, tántorithatatlan harezosa a közjogi ellenzéknek. Egyetlen ember abból a gárdából, melyet Jókai ellenzéki korában maga mellé nevelt, s aki fusió alkalmával kijelentette: „Non sum dignus.“

Ő, s mért épen ő, akit Jókai legjobban szeretett mindannyi között? Tudta azt Törs Kálmán, hogy fájdalmat okoz mesterének azzal, ha szembe áll vele, de mégis megtette.

Küzdött, szenvedett tovább is, pedig ő rá épügy ráfért volna egy kis igazgató tanácsosság, mint amily jól esett Hegedüs Sándornak.

De a párt nem is volt iránta hálátlan. Szentes városát, egyikét a legtözszyökeresebb függetlenségi párti kerületeknek most már harmadízben képviseli. Egyuttal pennája is a háznak.

Mint ember végtelen jószívü, mint családapa és férj párját alig lehet találni.

És ez az ember mégis elégedetlen, még sincs kibékülve sor-sával. Mi lehet ennek az oka?

Az, hogy lutheranus.

Azt végtelenül szégyeli. Valamelyik kortes campagne alkalmával egyik barátjával ketteeskén indultak utnak kerületet hódítani.

Törs társa már a vasuton észrevette, hogy Kálmán deákat bántja valami. Mikor kocsira ültek, Kálmán megszólalt.

— Te Béla, bevallok neked valamit, de ne ítélj el érte.

— Mi az fiam, mond ki hamar.

— Hát . . . hát . . . én lutherannus vagyok? Ugy-e nem árulsz el itt senkinek?

— Oh dehogy! Nem tesz semmit, hogy is tarthatsz ily „indiscretnek.”

— Amint megérkeztek a párt főemberéhez, Béla urnak első dolga volt Törs Kálmánt bemutatni.

Mily nagy volt azonban Kálmán meglepetése, amidőn barátja a bemutatást így végezte: „. . . . volt képviselő, különben pedig lutheránus.”

Majd a föld alá süllyedt szegyenében, s csakis akkor tért magához, a midőn megtudta, hogy a házi gazda szinte azon a hiten van, melyen ő.

Törs Kálmán kitünő népszónok. Válogatott, népies kifejezéseket használ; példáit pedig közvetlen közeléből meríti.

Egy ily dikeziozás alkalmával elbeszélt vagy másfél óra hosszáig. Szemben vele egy jókinézésű öszbe csavarodott hosszú haju földmivelő állott, abból a kivesző fajtából, kik még fésűt tűznek hátul a hajukba.

Nagy, meleg érdeklődéssel látszott hallgatni Törs Kálmánt. El nem szalasztotta volna egyetlen szavát.

Kálmán is folyton az öregre nézett; arcának kifejezéséből merített ihletet.

Amidőn elvégezte beszédét, oda megy hozzá a vén fésűs magyar, keményen megrázza a kezét s így szól:

— Ejnye de szép szavazatja van az urnak! Ilyen ember kell nekünk. Az egész nyilatkozat alatt egyszer sem köpött.

Természetes, hogy Kálmán deák a hetedik egekből hullott alá, s kénytelen volt belátni, hogy nincs igaza annak a franczia közmondásnak, mely azt tartja: „L'homme est un animal, qui crache.”

SZATHMÁRY GYÖRGY.

Valamikor külügyminiszter volt. Még pedig a „Nemzet“-be boldogolt „Hon“-é. Ugyanakkor, midőn Hegedüs Sándor ott a belügyi tárczát kezelte. És ebből az időből datálódik kettőjük közt az antagonizmus.

Mert Hegedüs Sándor még ma sem tudja a jámbor Szathmáry Györgynek megboesátani, hogy ez Bismarcknak adhatott tanácsot, míg ő reá, lévén akkor ellenzéki, még csak a magyar miniszterelnök sem hederített.

Szathmáry György geniálitása soká véka alá volt rejtve. Végre a fúsió megtörténtekor mégis napfényre jött. A fúsió előtt a Pesti Napló volt kormánypárti, a Hon ellenzéki. Ez tovább nem maradhatott így, hanem mind a két lapnak flankenbevegungot kellett csinálni. Az Athenaeum igazgató tanácsosai, lévén ők a lapok kiadói, kétségbe voltak esve. A párt állás változtatása megöli mindkét lapot; az előfizetők tömegezen főgnak elmaradni.

Egyszerre csak megszólal Szathmáry György:

— No ha nagyobb bajuk nincs, hát ezen ne busuljanak az urak. Ily kis dolgon könnyű segíteni.

Mind hozzá rohant. Ölelték, csókolták, még ruhája szegélyét is, és rimáukodtak neki, adja elő tervét.

— A Napló is megmaradhat régi pártállása mellett, meg a Hon is, és az előfizetők is megmaradnak. — mond nagy nyugodtan Szathmáry.

— Hogy — hogy?

— Hát csak úgy, viszonzá ő lenéző mosolylyal, hogy a Napló szerkesztését vegye át Jókay, s majd Hegedüs és én írjuk a vezérezikket; Urváry pedig átveszi a Hon szerkesztését s íratja Kaassal a mérges ellenzéki bombasztokat.

A tanács jó volt. — s mégsem fogadták el.

Szathmáry György, derék, jó csendes természetű ember, aki még a légynek sem vét szándékosan. Hosszu ideig nem mert megnősülni, mert félt, hogy kosarat kap, s végzetét nem kerülhette el, mert amidőn megnősült kaast kapott.

RAKOVSZKY ISTVÁN.

Ha Borsodmegyében Ónodon ismét országgyűlés találna lenni, ráteszem a lelkem, arra Rakovszky István nem merne elmenni. tartván attól, hogy úgy jár, mint őse Rákóczy korában.

Nyilvános pályáját igen fiatalon kezdte, mint Pestmegye aljegyzője. Országos hírűvé azáltal vált, hogy midőn após a Szilassy István leküszönt az alispánságról, Rakovszky István szinte beadta lemondását, mint aljegyző.

A szabadelvű pártnak egyik leghasznavehetőbb „szája“.

Szerepel mindenütt. Mint a ház jegyzője, mint előadó, mint szakbizottsági jegyző, mint bizottsági referens, mint delegatus stb.

Sőt, horrendum dictu! az újabb időben őt emlegetik, mint Grómon utódját a honvédelmi államtitkárságban.

Ha Rakovszky csakugyan államtitkár lesz, akkor azután igazán elmondhatja magáról az öreg Szilassy István:

— Bizony isten okos dolgot cselekedtem, midőn az alispánságról leküszöntem.

AZ ÖREG ÁGYÚK.

CSERNÁTONY LAJOS.

Ha azt a mondást tartjuk szem előtt, hogy aki negyven éves korában nem embergyülölő, az sohasem szerette az embereket, — akkor Csernátony Lajos fiatalkorában rajongott az emberiségért.

És ez igaz is!

Senki oly élesen, oly sarcasticus és gunyoros modorban nem tudott írni, mint irt Csernátony a szabadságharcz alatt a „Már-czius 15“-ébe és az alkotmányos aera beköszöntése után a kis Ellenőrbe.

A fiatal zszurnalisták java részét ő nevelte. Az Ellenőr bocsátotta a zszurnalista rajokat; az Ellenőr szülőanyja sok jónak, sok rossznak. Ő nevelte Csávolszky Lajost, a „Hirlap-királyt“ az „Egyet-értés“ atyját, — aki midőn utjaik ketté váltak polemia-ba bocsátkozott Csernátonyval s bebizonyította, hogy neki is „tigris körmei“ vannak.

Caesar félt Cassinstól, mert Cassius sovány volt. Hát ha Csernátont látta volna az ő halvány, sápadt, sovány monoclis arczával, — bizonyára kétségbe esik.

Csernátony úgy néz ki, mintha az epe megtestesülése volna.

Gyenge szónok levén, a képviselőházban ritkán beszél. Akkor is unalmasan, hidegen, szakadozottan.

De van benne bizonyos szenvedély, amit oly ember, aki tud vele bánni, képes egyes alkalmakkor feltüzelni. Ilyen volt azaz eset, midőn a képviselőházban oly vehemenssen támadta meg Lónyay Menyhértet, hogy Lónyay kénytelen volt tárczáját letenni.

És Csernátony Lajosnak mégis van szive. Ha epés, dühös, embergyülölő is, — haza megy és elmulatja magát apró csiesergő madaraival.

Azok nem okoznak neki annyi keserőséget, mint embertársai. De ő sem azoknak.

Tolla most sem pihen. Időnként elővesz egyet-egyet az ellenzéki férfiak közül, s végrehajtja áldozatán azt a műtétet, amit bátran nevezhetünk „irodalmi vesszőfűtés“-nak daczára, hogy a „Nemzet“-ben „Rovás“ ezim alatt jelenik meg.

Kedélye meghasonlott; nem bizik senkiben, sötét szemüvegen nézi a jövőt. — s 1876 óta az a jelszava, „mindenki ugy éljen barátaival, hogy azok holnap már ellenségei lehetnek“.

FALK MIKSA.

A fiatalabb nemzedék már alig-alig emlékszik arra, hogy két évtized előtt Falk Miksa és Magyarország függetlensége milyen szoros összefüggésben állottak egymással.

Falk Miksa Bécsben zsurnalistáskodott. Ott irt a Wandererbe németül, s onnan irt boldogult Pompéry János „Magyarország“-ába magyarul.

Falk volt akkor a Cassandra, kinek jóslatait készpénz gyanánt vette nálunk mindenki. Sőt tovább mehetünk. Nemcsak az érdekelte a közönséget, amit Falk megirt, hanem sokkal jobban izgatta, lázosabb hangulatban tartotta az, amit Falk cikkeiben a sorok között vélt olvasni. Az „ibis redibis“-féle talányos, kétértelmű kifejezések akkor jobban hevitettek, mint a nyíltan kimondott szó. Igaz, hogy nem is lehetett a szót nyíltan kimondani, mert lakat volt a szájon.

Sőt, a mi több, Falk Bécsben még esküdszék előtt is állott.

Mint politikus, barátja a kiegyezésnek. Politikai meggyőződése különben olyan mint hite. Az önmagában való hit pedig Falknál már hiszekegygyé változott. Jelleméről hallgatok, tehetsége azonban nagy. A politikában szava bizonyos körökben irányadó, mondhatni döntő. Annyira hogy egyetlen cikkével képes volna kormányválságot felidézni.

Nagy hatalom, mert a Pester Lloyd szerkesztője. Azonkívül hogy képviselő, a keleti és oderbergi vasutaknak igazgató-tanácsosa volt, — és e két utóbbi hivatalát még ma is a szemére hányják az irigy emberek. Okkal-e vagy ok nélkül, nem kutatom. Annyi azonban bizonyos, hogy jöjjön Magyarországon kormányra bárki, — Falk Miksát nem nélkülözheti, nem mellőzheti, ameddig Falk Miksa a Pester Lloyd szerkesztője.

HEGEDÜS SÁNDOR.

Ritkán volt Tisza Kálmán úgy megakadva, mint midőn Széll Kálmán a földhöz vágta miniszteri tárczáját s haza ment Rátótra elmélkedni.

Szapáry Gyulát ugyan sikerült megfognia pénzügyminiszternek, de ez csak a név, a kötés, a firma. Hát a beltartalom ki leend, ki lesz a valódi pénzügyminiszter?

Már-már úgy tetszett az elkeseredett miniszterelnöknek, hogy nincs többé pénzügyi genie, amidőn deus ex machina megtermett Hegedüs Sándor.

Kiesi alacsony termetű férfin, oly vékony sovány arczczal, hogy inkább valami sanyaru életű vándor poétának lehetne tartani, mint képviselőnek, s ismeretlen számú vasut- és részvény társaságok igazgató tanácsosának.

Kevesen hitték ismerősei közül, hogy ily sokra viszi. Kiesi kálvinyista diák volt, amikor a politikai pályára lépett. A kiesi ember nagy vágyakkal a törekvésekkel lelkében kezdte meg nyilvános szereplését.

Ügyessége, s vakmerősége van quantum satis, de a sors főleg a eselszövéshez szükséges tehetségekkel áldotta meg ezt a vékony, szívós, megtörhetlen embert. Hegedüs határozottan legjobb növényedéke az atyamesternek, Tisza Kálmánnak. Őt semmi sem képes zavarba hozni.

Volt reá már nem egy alkalommal eset, hogy a „generalis“ távol volt, a miniszterek zavarban, a mamelukok sápadoztak az ijedtségtől, mindenki elvesztette fejét, — csak Hegedüs Sándor nem.

Mint szónok képes bármely tárgyról beszélni, bármihez hozzá szólni. Sokat olvas, sokat tanul.

Ha beszél, bátor és heves, mind amellet sok tekintetben tartózkodó. Meg van benne a mostani nagy ember vakmerősége, s a hajdani bagó diák hunyászkodása.

A szerenese és véletlen Jókayval hozták rokoni kötelékbe. Ez a rokonság neki nem ártott!

TISZA LAJOS GRÓF.

Testvére a miniszterelnöknek, maga miniszter már akkor, amikor a deákpárti sajtó Tisza Kálmánra kigyót békát kiáltot, — mert azt hitte ilyen rebellis, olyan petroleur.

Uj méltóságát Szeged veszedelmének köszönheti. Nomen et omen! Mintha a haragos Tisza folyó csak azért rombolta volna le a legmagyarabb alföldi várost, hogy névrokonának Tisza Lajosnak grófi koronát szerezzen.

Figaró lakodalmában a borbély egy helyen ezt kérdi: „Mit tett méltóságod, hogy mindezt elnyerte? Azt a nagy dolgot cselekedte, hogy született.“

Ezt a nagy dolgot Tisza Lajos is megcselekedte, s megcselekedvén, elnyerte a kilenczágú koronát.

A mióta gróf, azóta nem tesz egyebet, mint beleburkolózik uj grófi tógájába. Azonban bármily erősen be van is gombolózva uj grófi méltóságába, azért a kor kívánalmai elől mégsem zárkozhat el, nem veheti magát körül egy őt teljesen seperáló modern kínai fallal.

Mint képviselő, daczára annak, hogy gróf, kénytelen a nem mágnás képviselőkkel is érintkezni. Nemis tartja egyébnek a képviselőházat, mint oly vegyi görebnek, a melyben a nemes érez, a salakkal, a rézzel vagy más a nemes fémekre méltatlan elemekkel jön érintkezésbe.

Terméketlen élet, kinek soha sem volt következetesen betöltött életfeladata; s ki mint egy törzs magára hagyott száraz ága soha levelet és gyümölesöt nem hajtott, hanem nagyon is jól képviseli azt a meddő kort, melyre testvére Kálmán ütötte reá bélyegét.

Tisza Lajos szemei előtt tartja az irás ama szavait: „Idegen isteneket ne imádj.“ Ő nem imád idegen istent. Ugy van mint Malebranche, ki mindent istenben látott, — Tisza Lajos is minden dolgot egyedül Tisza Lajos grófban lát.

PRILESZKY TÁDÉ.

Menykö nagy tagbaszakadt tót ember. Alakjánál csak politikai cynismusa nagyobb.

Neki mindegy, bárki legyen is a miniszerelnök, bárminő elvek alapján kormányozzon, őt még bottal sem lehet az ellenzék közé kergetni, ő mameluknak, kormánypártinak született, az volt bölesőjében, az marad még akkor is, ha a függetlenségi párt elvei jutnak diadalra.

Nem én mondom! Ő maga elmondja ezt százszor és százszor. Nem csinál belőle titkot, sőt tetszeleg magának.

— Ugyan ki lenne a zárszámadási bizottság „elnöke“, — ha nem én kedves öcsém; meg azután ki égetné el Bécsben a bankókat. Nem ért ezekhez a dolgokhoz közületek senki.

Mert hát arra gyakran van eset, hogy valami neki bolondult ember pipára gyújt a bankóval, ha nem találja jobb helyét, de hazánkban csakis Prileszky Tádé az a nagy ur, aki akár terem neki; akár nem; akár van ára a buzának, akár nincs, minden isten áldott évben husz-huszonkét millió forintot éget el.

Ő van kiküldve, hogy ellenőrizze a forgalomból kivont bankjegyek megsemmisítését.

Jó humora van, daczára hogy ily pompes funébresi szolgáltatokat teljesít.

A régebbi időben, most már ő is megesappant, legnagyobb passioja volt felültetni a hirsóvár ujságírókat.

Egyszer azután sikerült neki magát, Bismarckot is bolonddá tenni. A sors összehozta a Hungária-szállodában Bismarck egy szaglászával, aki boldog volt, hogy a kormány oly befentését interviewolhat meg mint Prileszky.

Megis adta az árát. Kézpénznek vett mindent, amit Prileszky

mondott s alig vált el tőle, — rohant a távirdába, s verte a drótot Berlin felé. Ez így tartott napokon keresztül. A vége az lett, hogy Budapestről el kellett mennie, — s Bukarestben szidhatta magában Prileszkyt.

Prileszkyt különben legjobban jellemzi a következő eset:

Egy vidéki ismerősöm volt fenn, s azzal a karzatról hallgattuk a ház tanácskozását.

Mi körül forgott a kérdés már nem tudom, — annyi tény, hogy Tádé bátyánk felállott, s nyakba főbe dicsérte a kormány politikáját, — amint egy oly hű pártemberhez illik is.

Ebédre a Hungáriába mentünk, ahol Prileszkyt találtuk együtt mérsékelt ellenzéki honatyákkal. Már itten nem volt olyan esőkönyös kormánypárti mint a házban. A kormány magatartása sok fejfájást okozott neki. Csak az Apponyi és Sennyei politikája üdvös, mert ezeknek a háta mögött áll a klerus.

Este a véletlen ismét összehozott vele. Most már a függetlenségi párti képviselők asztalánál elnökölt. Ép ő vitte a szót, amidőn mi egy másik asztalhoz letelepedtünk.

El akart szakadni Ausztriától, mert az Magyarországot pénzügyileg tönkre silányítja. De még tovább ment. Neki ez sem volt elég. Ő csak Bismarckban látja Magyarország jövőjét. Az Poroszországhoz csatolja Ausztriát a Lajtháig és mi akkor függetlenek leszünk.

Vidéki barátom ekkor már nem állhatta meg szó nélkül.

— Hát ezek a Prileszky testvérek mind más politikai híten vannak? Ugyan furcsa kis patalia lehet az, midőn e három Prileszky testvér ugy ebéd után politizálni kezd.

Három Prileszky! Isten ments meg a! — elég Prileszkyből egy is.

IVÁNKA IMRE.

Ivánka Imrének mindig az volt a szerencsétlensége, hogy elfogták. Hát miért engedte magát? kérldheti valaki. Az az ő dolga, de tény, hogy a szabadságharcz első napjaiban már az osztrákok kezébe került, azután kiszabadult s megint oda került.

És osztrák fogságból volt kénytelen végig nézni azt, miként küzdenek a vitéz honvédek, hogy hullanak el, miként avancieroznak tábornokokká azok is, kiknél ő idősebb tiszt volt rangra nézve.

A hatvanas évek elején ad ismét hirt magáról, amidőn mint a titkos felkelés szűkebb comitéjának tábornoki főnöke elkészíti Magyarország katonai térképét s felosztja az országot hadászatiilag oly correctül, hogy még a bécsi Kriegersath embereinek is dicséretére vált volna.

A fusióig Tiszának volt a hive, — azóta a miniszterelnöké. Addig rosszalta a kiegyezést, — most védelmezi.

Most már nemesak képviselő, hanem vasuti igazgató, méltóságos ur és a vörös kereszt egyeslet elnöke.

Tőzszyökeres magyar ember. Hihetőleg esupa hazafiságból tagadta meg a szerbeknek, kik hozzá, mint a vörös kereszt egyeslet elnökéhez fordultak a beteghordó szekereket s a sebesültek ápolásához szükséges szereket. A szerbek azután felmentek Bécsbe s ott vásároltak össze, annyit, a mennyi nekik csak kellett.

Csendes, hallgató, mogorva ember, aki ritkán szól s talán sohasem nevet. Meglehet lelke folyton a multtal tépelődik. Talán az aradi szomorú napok emlékei bántják, vagy az Új-épületbeli multságok, a megvesszőzött nők, Josefstadt, Theresienstadt, Olmütz, Munkács, a politikai Flankenbewegungok, császárikörutak, Villafranca. Miksa császár szomorú vége, Sadova. — vagy éppen talán a kiegyezés.

Ha bántja is, — azért ő rohan az árral, mely azt kiáltja feléje: „Higyjetek a látszatnak!”

JÓKAI MÓR.

Ki ülteti az erdők fáit, ki kormányozza az égbolton levő csillagok rendszerét? ki tanította Jókai Mórt írni?

Honnan vette Jókai azt az erőt, hogy a mit ő ir, legyen az bármi csekély, bármi semmiség, oly zengzetes, oly dallamos és harmonikus, mint Blahánénak a dalai.

Sőt tovább megyek. Ha Jókainak toll van a kezében, s betűket rajzol a papírlapra, akkor ő nem ir a papíron. Jókai sir, zokog vagy kaczag; s tetszése szerint rikatja, nevelteti olvasóját.

Honnan van ez?

A geniusz sugara köríti fejét; amihez ér az széppé lesz. A szomorú években, s az alkotmányos korszak kezdetén két ember neve volt szent népünkénél: A Kossuth Lajos és Jókai Mór nevei. Kossuthban a politikust imádta a magyar ember, Jókaiért pedig mint költőért rajongott. Hogyne rajongott volna, hisz Jókai Petőfi barátja volt, aki lángolt hazájáért, imádta a szabadságot, s testéből lelkéből gyűlölte az osztrákot.

A költő elkezdett politizálni; s a költő belopta a politikust is a nép szívébe, mert tudta, hogy aki a közvéleményről a lakatot leakarja lopni, annak tolvajkulesra van azüksége.

A politikus tolvajkulesa a költő népszerűsége volt, s az ő aegise alatt csinálhatta csak meg Tisza Kálmán 1875-ben a fusiót.

Jókai támogatása nélkül Tisza Kálmán sohasem ülte volna meg miniszterelnöki tizéves jubileumát.

Igaz, hogy a fusió óta Jókai Mór Szent István rendet kapott, udvari költővé lett. szindarabjait lefordítgatják németre s legfelsőbb paranesra előadják a bécsi színházakban. Rendez Bécsben német felolvasásokat, díesőiti a tágabb hazát a „szűkebb“ rovására, — de a magyar nép már nem úgy emlegeti a nádfődeles guny-

hókban Jókai Mórt, mint Petőfi barátját, — hanem mint a miniszterelnök faltörő kossát.

Igaz hogy Jókait ez nagyon kevésbé bántja, mert azt tartja, hogy egészen más szemüveggel néznek a gyerekek, mással a férfiak és ismét mással az öregek. Pedig ma már a politikával is keveset törődik. A neve csak ezégerül szolgál a szabadelvűpártnak, hogy gimpliket foghassanak, Ő r e g á g y u n a k használják oly esetekben, ha valami kritikusabb kérdés forog szőnyegen.

Maga a szabadelvűpárt sem veszi komoly politikus számba. Innen van azután, hogy ő, ki valamikor protectora volt Hegedüs Sándornak, ma függ tőle.

Érdekes e két ember viszonya. Jókai részén van neve, hajdani népszerűsége, s a szónak az a bűbájoló hatalma, melylyel leköt, lelánczol mindenkit, aki csak hallgatja. S még se számbavehető politikus. Hegedüs Sándor ellenben, ki neki bátran fia lehetne, döntő befolyással bír pártjában, — daczára annak, hogy tekintélye nem régi keletű. Jókai és Hegedüs a politikában egymást szépeeskén kiegészítik, — mert Jókai — Faust háta mögött folyton ott lehet látni Hegedüs Mephistót.

HORVÁTH GYULA.

A kormánypárt legrokonszenvesebb alakja.

Nemcsak azért, mert valamennyi kormánypárti képviselő közt egyedül neki van okos feje és meggyőződése, hanem azért is, mert ha valami beveszi magát abba az okos fejbe, ahhoz gazdája erősen ragaszkodik.

Olaszországban Garibaldi katonája, itthon Tisza Kálmán huszára. Kint a külföldön a népszabadságért küzdött, de nem azért jött haza az emigrációból, hogy itthon is a szabadságot hirdesse, hanem beállott kormánybiztosnak.

Olaszországból „mea culpázva“ jött haza ő is, s bizonyos ideig nem volt tisztában a közjogi kérdéssel, — azonban rögtön tisztában állott előtte az egész helyzet, mihelyest Tisza elhatározta magát a tárcza vállalására.

Garibaldista társai őt nevezik a „legritézebb Garibaldistának.“

Ennek története van. Csata előtti nap érkezett meg a sereghez. Éjjel, nappal lóháton ült s iszonyuan el volt fáradva. Mihelyest lóról leszállt s a rendeleteket átadta, egy fa alá feküdt s elaludt. A Garibaldisták és az ellenséges csapatok keresztül kasul jártak. Horváth Gyula csak aludt.

Ágyugolyók eserebogárként röpkedtek felette, ő csak aludt. Társai elvonultak, ő aludt, — s nagy sokára jut eszébe Teleky Sándornak: „Hol van az a Gyula gyerek?“ Egy vén huszárt küldött vissza keresésére, — ez költötte fel.

Szegeden működött a kormánybiztosságnál. A szentesi töltés védelme alkalmával, mikor elfogytak tiszta ingei, a már elhasználtak közül válogatta ki a legkevésbé piszkosakat.

Tetőtől talpig gavallér. Mint katona, politikus és kormánybiztos mindig és mindenkor feltudott emelkedni a helyzet magaslatára. Kedélye vidám, élénk; jelleme határozott, egyszóval oly ember, ki a veszély perceiben ép oly, vagy még nyugodtabb, mint a törvényhozó teremben.

Különben a kiegyenlítés embere. — mert ő is azok közé tartozik, akik el tudták feledni, hogy családjukban vértanu van.

WAHRMANN MÓR.

Irányi Dániel utóda, — a Lipótvárosban.

Termete alacsony, feje kerek mint a narancs, szeme apró mint a serét, hasa gömbölyű mint a görög dinnye. Egyetlen jó tulajdonságát említik: Minden esztendőben vásárol egy másfél száz-ezer forint értékű nemesi birtokot.

A szabadelvűpártnak „nélkülözhetlen“ tagja, már csak azért is, mert természeténél fogva nélkülözhetlenné tudja magát tenni. A politikában szenvedélyes. Legalább egy alkalommal annak mutatta magát, — amidőn Istóczyval hajba kapott s követelte, hogy a muszkaországi zsidókat be kell ereszteni Magyarországra. A szenvedélyeskedésnek „csattanós“ vége lévén, nagyon természetes, hogy párbajra került a dolog.

Wahrmann ekkor is bebizonyította, hogy élelmes ember. Nem csak a templomokban imádkoztatott győzelmeért s áldatta meg fegyverét a rabbikkal, hanem életét is biztosította rögtön százötvenezer forintra.

Párbaja után egy darabig a zsidók két hőst tiszteltek: Makkabeust és Wahrmannt.

Utóbbi azonban hamarosan kiűtötte a nyeregből Rosenberg Gyula, s most két zsidóhős van: Makkabeus és Rosenberg.

Helyét képviselőházban még sohasem változtatta. Egyforma élezeket faragott Andrássyra, Lónyayra, Szlávyra, Bittóra és Tiszára, de egy forma kitartással szolgálta is őket, lévén neki az elve, hogy oly eleven, ruganyos szellemű férfiu, mint ő legjobban tudja magát érvényesíteni a hatalmon levő párt soraiban.

GYÖRGY ENDRE.

Kíváncsi vagyok rá, hogy ha a Tisza aera véget ér, lesz-e olyan ember aki arczpirulás nélkül fog vissza gondolni ezekre a mostani évekre. Mert e „csendes évek“, végtelen csendes napjai az álézás absolutismusnak: aranykora a gyáva, bigott miniszterialis rabszolgaságnak. Nem csoda! A kormánynak van elégügyesége a csalásra, s van elég a tettetésre, hogy addig játsza az álalkotmányosdit, míg az absolutisticus szeg kibujik az alkotmány zsákjából.

Mi ma az alkotmányosság? Semmi! Gunyártárgyává lett minden vigyorgó korybantnak. Tisza és Szapáry, Belial és Moloch tömjéneztetnek, pedig Magyarország ezeket az éretlen bálványokat alig győzi adóval táplálni.

És midőn György Endrét egy alkalommal kérdezték, miben rejlik Tisza hatalma? bár György Endre rosszabb kalvinista léttére egy lutheránus jezsuitánál, s csak nagyon ritka esetben felel a kérdésre egyenesen, — ez alkalommal egész kereken így válaszolt: — A fegyelemben, — mert ez a fegyelem egy neme a csodának.

Avagy nincs-e igaza György Endrének? Nem-e csodálatos. miként mozgatja Tisza Kálmán az alkotmányos apparatust összetartó kétszáz és egynehány szabadelvűpárti honatyát? Pedig ezek közül a honatyák közül külön-külön talán csak a századrésze szereti a Tisza személyét, — de azért az összeségben mégis kénytelen engedelmeskedni neki. Ez a fegyelem!

György Endre sokkal okosabb, függetlenebb tanulmányu ember, semhogy feltétlen mameluk lehetne. Évekig gyanus szemmel nézett rá a pártja, s egy-egy szabadabb nyilatkozatáért frondeurnek tartották.

Pedig nem volt az, csak érezte a saját becsét. Elkedvetlenedett, midőn nem ő, — hanem Baross Gábor lett államtitkár.

Ő neki az igaz akkor tájban más funetiója volt: A generalis küzdött a Tiszán tuli egyház kerületben a főgondnokságért Vályi Jánossal, — s utóbbi vivta ki az egri nevet.

György Endre ezért újabb anatéma alá került, s épen nem lehet csodálni, hogy bár az általános választások alkalmával három helyen is fellépett — mégis mind a három helyen elbukott.

Csak is pótválasztás útján került be a parlamentbe. Ezóta megszeppent, s most már dehogy nyitná fel száját a kormány ellen. Sőt inkább oly örömmel támogatja a kormány minden tettét, amily örömmel örizték Dante gonosz szellemei a malebulgei forró szurok moعاتat.

LÁNG LAJOS.

Oly fiatal, — s máris egyetemi tanár! Van is ezen mit csodálkozni, hiszen ő is hű szája a Tisza pártnak.

Olyan fontoskodó arczczal senki sem sétálgat az utcán, mint Láng Lajos. Oly komor arczot senki sem tud vágni mint ő, s nem-csoda, ha egy képviselőtársa egy alkalommal azt kérde tőle?

— Mondesak Lajos, voltál-e te valaha g y e r e k ?

Igen természetes, hogy ezért a sértő feltevésért komolyan megaprehendált.

Daczára annak, hogy képviselő és egyetemi tanár egy dolog boszantja: A n e v e. Mert tulajdonképen nem Láng Lajos ő, hanem Lang (hosszu).

Szegény Thaly Kálmánra éppen neve miatt boszus. Valaki Lánggal polemisálván, Thaly közbekiállt: Nem Láng, hanem csak L a n g.

Azután a vén kurucz szépen elmagyarázgatta tövéről hegyére, hogy a Lánghok ősi magyar család.

Szerepeltek már a kurucz-labancz háboruban, sőt Rákóczy Ferencznek az orvosát is Lánghnak hívták. A kormánypárti ur pedig nem azok közül való, hanem német és burger, s csak úgy származtak ide Budapestre.

Persze hogy erre a nem éppen kedves leleplezésre Láng is majdnem annyira meg volt lepve, mint a Moszkvából Franciaországba utazó első Napoleon, ki incognito szállt be egy fogadóba. de a vendéglősné által rögtön felismertetett. A rossz kedvű császár azt kérde a nőtől:

— Hol van most a francziák főhadi szállása? Itt nálam felséges uram, viszonzá a menyeeske.

Mióta Láng Lajos incognitója felvan fedezve, a g e n t r y sem veheti rossz néven, ha e l l e n e i r.

Tagadhatlan, hogy ügyes ember. Az Ellenörhöz befurta magát, mint befurakodik a szu a fába. S addig furakodott, addig furakodott, míg végre annak szerkesztője lett.

Pártja ma már kezdi a hálátlanság vádjával illetni. Azt mondják róla addig volt jó fejbollintó mameluk, amíg egyetemi tanárrá nem lett.

Legfőbb érdeme azonban még sem ez, — hanem, hogy Horváth Boldizsárnak veje. _____

LITERÁTY ÖDÖN.

Ezt az urat „krinolin“ tette meg képviselővé.

Ne tessék kérem semmi rosztat gyanítani. Literáty Ödön solid családos ember, családapa s én sohasem venném a lelkemre, ha fentebbi megjegyzésem miatt házi perpatvara lenne. Azért hát elárulom a krinolin titkát.

Literáty munkácsi születésű, — constatálom, nehogy halála után harez legyen születése helyiért, mint volt Homér szülővárosáért. Van családjának Munkácson egy szölleje, melyet köznéven „krinolinnak“ neveznek. Ebben a krinolinban tartotta a Literáty párt a képviselő választási lakomákat.

Amikor Budapestre került még akkor meglátszott rajta, hogy „lencsés“, azaz pataki deák. Lassanként azonban csiszolódott, míg végre szép szabásu nadrágokban kezdett járni.

Ismerősei el nem tudták képzelni, „honnan e nagy változás,“ míg végre kisült, hogy ő rendezte Grómon Dezsőnek az ügyeit, kinek ruhatárában köztudomás szerint legalább is kétszász nadrágja szokott lenni.

A képviselőházba bejutott. mert a beregi dynastával Schönborn gróffal elhitette, hogy Jászay Antal öreg már. de meg nem is akar többé képviselő lenni.

A gróf mindenható s a munkácsiak kénytelenek voltak Literáty Ödönt megválasztani, aki azóta büszkén veri a mellét, hogy ő nem a kerület. hanem gróf Schönborn képviselője.

Az utolsó választások után bátran elmondhatta, hogy reá tekintett az egész ország szeme. Ő volt megbízva Krausz Lajos választási ügyének vezetésével.

De itt is olyan jól forgatta magát, hogy a verificationalis bizottság kénytelen volt leesapni.

Ez óta megint nem tekint rá az ország szeme.

ZICHY JENŐ GRÓF.

Az „ipar gróf“, mint országszerte nevezik; vagy az „ötvenkrajezáros gróf“, mint a székesfehérvári szolgálók titulálják. Mindakettő jellemzi!

Még olyan jó élete sohasem volt, mint ez évi májustól egész a kiállítás bezáráig.

Mindig ő volt a nap hőse. Ugy sétált le s fel a kiállítás területén, mint a sultán háremében. Oldala mellett volt hű háremöre a nagy Toldy Ferencz nagy orru fia Feri.

Hát micsoda Zichy Jenő tulajdonképen?

Kikiáltott vezére hazai iparosainknak.

S minő okos emberek lehetnek ezek a mi iparosaink, hogy Zichy Jenőtől hagyják magukat vezetni!

Nem így áll a dolog.

Az iparosoknak szükségük van egy figurans strohmanra. ki nek időről időre azt mondhatják: „Geh Eugen, geh du voran, du hast die grossen Stiefeln an.“ Erre Jenő gróf alkalmas portéka.

De viszont Jenő grófnak élet szükséglete az, hogy iparosai legyenek, az az hogy szerepelliessen, hogy neve minél többször benne legyen a hirlapokban.

Bánja is ő azután azokat a komoly ipar kérdéseket, melyek a mester emberek zömét érdeklik.

Hisz annyi esze csak neki is van, hogy belátja iparunk menyire levan nyögözve. Azt is tudja, hogy mindenféle ipar pang, kivéve az ipar-enquetteket, s az azokat megelőző és bezáró ipar-banquetteket.

Ha arról panaszkodnak az iparosok, hogy nincs pénz, szívesen elhiszi. Sőt contráz nekik, s megmagyarázza, hogy oly viszonyok között, mint a mieink a tőke nem szereti a napvilágot.

nem vágyakozik szellőztetésre, hanem félénken meghuzza magát a takarékpénztárak wertheim cassáinak biztos mentes váraiban.

A hosszú fejtegetés bevégeztével azután azt a bölcs tanácsot adja a nyomorgó iparosnak, hogy akinek nincs pénze, annak legjobb nem ugrálni.

Ilyenek után nem csoda, ha az „iparosok vezérét,“ „a nagy iparbarátot,“ a „legnagyobb magyar második kiadását“ iparos barátai szidják, — nagyon természetesen csak a háta megett.

S tökéletesen igazuk van. Mert az iparos kérdést csak azért nem veszi komolyan a nagy közönség, mert Zichy Jenő áll az élén. Tudja mindenki, hogy Zichynek a tiszteletbeli eszmadia mesterség csak sport.

Elismerem, hogy ha más állana az ügy élén, talán kisebb hullámokat verne fel, — de az is bizonyos, hogy a gondolkodók komolyabban foglalkoznának az iparkérdéssel.

Május óta, egész addig, míg a kiállítás tartott, Zichy elfeledte iparosait. Azt se tudta élnek-e vagy halnak. Most ő exellentiaja újra ennek szentelheti életét.

Tehet akármit, — komoly számban ezután is csak oly kevesen vesznek, mint eddig. Rajta fordítva ment teljesedésbe az, amiért Voltaire könyörgött az egek urához: „Isten, tedd ellenségeimet nevetségessé.“

HIERONYMI KÁROLY.

Egy időben ő is nagyon napirenden volt. Miért? azért talán, mert több kitartással bírt, mint ministerei s ő az alkotmányos aera kezdete óta végig szolgálta valamennyit? nem.

Azért talán, mert hosszú ideig olyan vasuti politikát folytatott, mely teljesen ellenkezett az osztrák vasuti társaság párisi igazgatóságának szájaizével? nem.

Azért talán, mert ellenezte a Budapest-zimonyi vasut kiépítését? nem.

A mi közönségünket az ily apró-cseprő dolgok nem érdeklik. Ép oly kevéssé törődnek az ilyesmivel, mint a képviselőház az elvi vitákkal.

Hanem igenis azért, mert ő is scandalumtárgy volt.

Heteken, hónapokon keresztül folyt az elkeseredett vendetta közte és Rohonezy Gida közt a képviselőházban. Utóbbi volt a vádló, előbbi a vádlott.

S mi lett a vége a sok hercze-hurezának?

Az, hogy Hieronymi ellen nem lehetett semmit bizonyítani. Megkapta a satisfactiót a ház előtt s azután rögtön leköszönt az államtitkárságról, — s elment az osztrák vasúttársasághoz igazgatónak.

Innen kedvére neveti mindazokat, kik gyanúsították, kik sárral dobálták, kik készek voltak rá dobni az „első követ“, pedig joguk sines hozzá, hogy tehessék.

Hieronymi azáltal, hogy igazgatónak ment az osztrák vasúthoz, nem csak saját magának használt, hanem ártott, nagyon nagy kárt tett az országnak, — mert Baross Gábornak csinált helyet.

Haja, szakálla, bajusza fekete. Arcza szőrös. Termete közepes, vállas, izmos, hajlandó a hízásra. Fiatal korában híres lovas és kocsis volt s messze vidékeken nem lehetett találni hozzá hasonló mulató embert. Rendkívüli szívós lelkületű embernek kell lennie. Idegei kötélből vannak. Mikor Rohonezy a vádakát szemébe mondta a képviselőházban, még csak a szemét sem hunyorította. A mikor a vádakra felelt, hangja a legkevesebbet sem remegett.

Akkor sokan azt jegyezték meg, magatartására, hogy az nem egyéb, mint „noble hardiesse“; azóta kitünt, hogy ártatlan-sága aczélozta meg lelke erejét.

TELESZKY ISTVÁN.

Modora sima, felfogása éles, gyors és találékony: ha szükséges türelmes, nyíjas és humánus, ha magánál kisebb emberrel beszél brutális és fenhéjázó. Egy szóval protypja a politikai: „Tiszavirágoknak”.

Névét „y“-bal írja, azzal akarván magának tetszelegni, hogy a nemesítő „y“ miatt még nemes embernek is tarthatják. Pedig ha dupla „y“-t tesz is a neve végire, még se tagadhatja el, hogy Jajtelesnek hívták valamikor.

Kevés ember tartja ama szabályt oly szigorúan maga előtt, mint Teleszky István, hogy a politika nem egyéb azon művészetnél miként lehet az embereket megcsalni.

Mint ügyvéd nagy clientélája van, s egyike a bírák legkedveltebb informatorainak.

Ha a házban valami jogi kérdésben szólal fel, oly díszesen burkolózik jogtudományának köpenyredőibe, mint a haldokló Caesar.

Beszédei azokhoz a kitaposott s elkoptatott czipökhöz hasonlítanak, melyeket valami nagyvilági hölgy már megunt, s komornájának dobott oda.

Sajátsága, hogy valahányszor az igazságügyi tárcza kerül szóba, Teleszky rendesen elmondja barátainak, hogy a kormány ismét megkínálta Pauler tárczájával. — de ő nem fogadta el.

Persze hogy nem! Hisz a róka komának is savanyu volt a szőlő.

DÁRDAY SÁNDOR.

Garrikről, az angolok nagy színészéről, a nagy mimikusról állítják, hogy egy alkalommal elment Hogarthhoz, ki az akkoriban elhunyt Fielding képét szerette volna lefesteni. A szomszéd szobából Fielding hangján szólalt meg, annak arcát utánozta s Hogarthot kiáltá. A festő reszkedett, mert tudta, hogy Fieldinget már eltemették, — s csak nagy későre ismerte fel Garriket.

Igy voltam én már több ízben Dárday Sándorral.

Ugyanis gyakran megesett rajtam, hogy egyik vagy másik kapuban egy jó testes, arasznyi aranyszőke szakállu embert láttam, s önkénytelenül azt a kérdést akartam hozzá intézni: „Ki halt meg ebben a házban?“, akkor vettem észre, hogy nem a Szent Mihály lovait részvényekre hízoló „Entreprise des pompes funébres“ diszbotos, diszkuesmás ajtónyitogatója áll előttem, hanem csak annak szakasztott mása Dárday Sándor. Kevés ember tudja a nyakát kevélyebben hátra vetni, mint ő. Sétál is naphosszat, csak-hogy mutogathassa magát. A képviselőházban csak különös ünnepestélyes alkalmakkor, például ha előadó, vagy szavazáskor lehet látni.

Ugy látszik ugyanis, hogy ő a mamelukoknak egy különös, és sajátságos cathegóriájába tartozik.

Azelőtt, ha szükséges volt oly legény a bátra, aki szembe szállt az ellenzékkel, rögtön előrántottak Dárdayt. Mi tagadás benne, beszélni képes volna két évtizedig egy szuszra.

Hogy mit, — az az ő dolga, — de beszél. Beszél bátran mérészen. Védi Tiszát, védi a cabinetet, védelmezi azt az áldásos művet, amit kiegyezésnek neveznek, s rendszerint azzal végzi, mennyire büszke rá, hogy olyan miniszterelnököt támogothat, mit Tisza

„Nichts ist verwegener, stolzer, kühner.

Als grosser Herren, kleiner Diener.“

Ma már Tisza nem beszélgeti. Helyettesítette „ujabb, frisebb, fiatalabb erővel“. S ép ezért hallgató mameluk-collegái, kik régebben a „beszéd dicsőségét“ irigyelték tőle, elnevezték „pensió nált m a m e l u k n a k“.

Ő pedig gunyosan mosolyog hosszú szakállába, megvetőleg nézi végig a „hallgató mamelukokat“, s: Ne féljete! eljön az én időm újra, majd rám szorultok; hisz lesz még bosnyák vita. — gondolja magában, s keeses menette lépésekkel halad odább. S dacára hogy pensióban van, elégedett mert tudja: „qui bene látuit bene vixit“.

DARÁNYI IGNACZ.

— Milyen ember lehet ez a Darányi? kérdém valakitől egy alkalommal.

— Ez olyan ember a ki annak varrja a himet, a kivel beszél. És igaza volt; mert azaz édeskedés selyp emberke nagyon szives előzékeny; fülbemászó szemben, de amint elfordultok egymástól, azt is elfeledi, hogy valaha beszélt veled. Hű mamelukja, házmestere Tiszának s nagyon rosszul esik neki, ha a kormánypárt tagjait valaki megesipkedi.

Németh Albertnek pláne halálos ellensége. Berczi bátyánk nagyon mérges beszédet tartott s még a parázs benne volt a beszéd befejezte után is, — amidőn hozzá somfordál Darányi Náczi s az ő édeskés, selyp hangján megszólítja:

— Ejnye! ejnye! kedves Belczi bączikám, hogy isz lehet valaki olyan elősz?

— Mit akarsz öcsém, mordul rá a vén buldogg, hisz a javát még el sem mondtam.

— Jézusz Mária! mi lehet az?

— Hozzá akartam még tenni, hogy négy esztendő előtt elbocsáttottam inasomat, s azóta nem bírok kapni, mert minden oly ember, akiben az inasi jó tulajdonságnak ki vannak fejlődve, Tisza mamelukja akar lenni.

Darányinak tátra maradt a szája.

TISZA KORYBANTJAI.

BOÉR ANTAL.

Korelnök évtizedek óta. S amióta csak korelnök, mindig ugyanabban az egy magyar nadrágban és sulytásos zekében láthatni.

Melyik lehet öregebb, a ruha-e, vagy gazdája? nem tudni.

Fürge, gyors lábu öreg ur. kinek minden oly esetben, ha sarokba szoritják van egy jól sikerült tréfája: s a ki eddig minden zürzavarból ép oly könnyen vergődött ki, mint a parafa a víz alól.

A szabadságharcz leveretése után in absentia őt is halálra ítélték.

Egy ideig Békésmegyében bujdokolt, majd feljött Budapestre. Nem kellett többé bujkálnia. Haynau előtte való nap lőn kegyvesztett s kegyelmezett meg soknak a nagyon is kompromittáltak közül.

Ezután haza ment Erdélybe, meghuzta magát a jól elzárt havasok között, olvasgatta a különféle nyelvű orvosi könyveket, s kivárta míg Palóczy László az 1849-iki utolsó korelnök meghalt, azután feljött helyébe korelnöknek.

Őtet bajosan fogja élő ember detronizálni.

KEMÉNY JÁNOS.

Ez az öreg ur nagyon is méltó egy tekintetre.

Hires arról, hogy jól, s nagyokat szeret ebédelni. A Kemény familia tagjai között ő a legokosabb ember, mert a legkevesebbet beszél.

Alacsony, ősz ember. Hive egész az odaadásig a kiegyezésnek, s ellensége minden néven nevezendő reformnak. Nagy lelki

barátságban volt a „haza bölcsével“ Deák Ferenczcel, s szeret még ma is ennek a tüzénél sütkérezni.

A Krausz Lajos-féle verificationalis ügyben ő volt a bizottság elnöke. Az elnökségről leköszönt, mert tudta, hogy a bizottság nem valami szép munkát végez, — de volt lelke elnézni, hogy azt, mire ő nem vállalkozott, más elkövesse.

A verificálás után való nap valaki ezt kérde tőle:

— Ugyan kedves bátyám, mondd csak, mit szolt volna Deák Ferencz Krausz Lajos verificálásához?

— Mit! Hát azt, amit Tisza!

CSÁKY LÁSZLÓ.

Roncsolt vén csónak biz ökelme már, mely foldozgatás nélkül még a csekély vízben is elsüllyedne.

Evenként egyszer mostanig szellemileg kitatarozták, rendbe hozták, s oda állították a fronte elé, hogy üdvözőlje a derék korybantok nevében a hatalmas „generalist“.

Csáky László ért ahhoz legjobban, hogy kell valakit az egész évre szerencsésé tenni. Hogy is ne értene! Hisz tanult mestersége az újévi diszköszönés, most már úgy rá megy a nyelve az évekkel ezelőtt elkészített schémára, hogy a multkor egy rokona névnapja alkalmával is azt deklamálta el az ünnepelt házigazda tiszteletére.

Ő nagy elefánt a mameluktáborban. Ott áll hátul, a mögött a színpalak mögött, melyekre a nagy közönség gyermekes tisztelettel, kíváncsisággal s érdekléssel tekint.

Csáky saját testi szemeivel észlelheti, mint rendezi Tisza a politikai függönyöket s mint gyártja a cachirozott menyörgéseket. Ő a főaugurok egyike, kinek hangosabban van joga kaczagni, midőn a többi politikai komédiás természetes arcát látja, s természetes hangját hallja.

Csáky László hasonlít azokhoz az orvosokhoz, kik mindenben a szabályosságot szeretik. A szabályos kezelés ugyan sok esetben a Szent-Mihály lovára ülteti a beteget, — de a bölcs doctor szabály szerint járt el.

Aki meghalt. — meghalt. Punctum! el kell temetni. — de

a szabályt nem szabad áthágni. — mert annak nagyon fures következményei lehetnének.

Ő is makaesul ragaszkodik a közösügyes szabályhoz: inkább vesszen el az ország. — de a közös ügyeket megváltoztatni nem szabad, — mert azt Deák Ferencz csinálta.

Pedig hát a morál magában a történelemben fekszik, s nem az egyes államférfiak tényeiben található fel.

Haja ősz, alakja megtört, arcza sápadt, beesett, s időnként hectikus pir ömlik el rajta.

Ez a sápadt, kóros kinézés jellemzi legjobban a gyógyíthatatlan, hanyatló és pusztuló közállapotokat, melyeket oly sok egymásra következő január elsején kidicsért a miniszterelnökhöz intézett díkeziójában.

Ebben az évben, midőn jubileumról volt szó, maga a szabadelvüpart látta jónak, hogy ne ő tartsa az ünnepi díkeziót.

Az öreg káplárt még ettől az utolsó rangjától is megfosztották.

PODMANICZKY FRIGYES.

Falstaff kijózanodása, midőn régi czimboráját megkoronázták, nem lehetett keserűbb annál, amit Podmaniczky Frigyes érezett, midőn saját párthívei támadtak rá az operai gazdálkodás miatt a pénzügyi bizottságban.

Már ezek sem tudnak egyebet, mint az ember életét elkeseiriteni, — gondolja magában a tarka báró. — pedig ezzel a sok hangtalan énekessel s énekesnővel ugy sem valami rózsás az élete.

Az operai gazdálkodásra eddig senki sem hederített. Miért?

Podmaniczky fünek-fának azt beszélte: Udvari operaház, az udvar fogja a deficitet fedezni. Most sült ki, hogy bár udvari operaház. — azért a szenvedőleg s részt mégis csak a nemzet kénytelen viselni.

Eddig Podmaniczky, mint az udvari operaház intendansa boldog ember volt. Élete egy szép májusi délelőttőlöz hasonlított, — mely előhírnöke szokott lenni a közeledő nyárnak.

Amióta Hegedüs Sándor, Wahrmann Mór és Láng Lajos a pénzügyi bizottságban ráterigették a vizes pokróczot. — azóta

élete szeptember utolsó napjaihoz hasonlít, mely napok a tél közeledtét jelzik.

Mert most már ő is belátja, hogy mégis csak kell valami bajnak lenni ott az operai gazdálkodás körül, különben nem berzenkedtek volna oly nagyon a pénzügyi bizottság tagjai.

Hisz az a bizottság olyan szelid egy jószág. Soha se bánt senkit. De ha a csasi tulságosan meg van terhelve, az is elkezd ám rugdalózni. Podmaniczky pedig ugyanesak megterhelte.

Alakja, egyenisége nagyon ismert. Ha ő a házban van, akkor mérget vehetsz rá, hogy szavazás lesz.

Fiatalnak már nem nagyon fiatal; de ha vagy harmincz esztendőskével ifjabb lenne, akkor nagy dolgokat művelhetett volna az operaháznál.

Igy! Tempi passati.

Hive Tiszának testestől lelkestől. Soha egy alkalmat se szalaszt el arra, hogy a kormányt dicsérje.

Ha kedvencz operistáinak a nagy gázsikat kifizeti, rendszerint ily fajta commentárokkal kíséri:

— Hát aztán mondja még valaki, hogy van ez alatt a kormány alatt boldogtalan ember!

S Podmaniczky tetőtől talpig gavallér levén, amit mond, maga is elhiszi. Napokon keresztül nem beszéltek egyébről, mint-hogy Podmaniczky megy-e, vagy megmarad intendánsnak?

A végén kisült, hogy az egész távozási hír nem egyéb, mint megelőzése annak, — hogy a pénzügyi bizottsági támadás a házban ne ismétlődjék.

Kiki ugy pariroz, ahogy tud!

ORSZÁGH SÁNDOR.

Nem a Guthy Országhoktól származik, hanem az Össterreicher-féle Országhokból, s most szent-lőrincezi Országh Sándornak nevezi magát, mert boldogult Lónyay Menyhértől kapott Szent-Lőrinczen telkeket.

Arca széles, kövér pufók, mint egy jól megtelt holdvilág, s oly kétes színű, mintha vörös rézlapra sötétes pontokat égettek volna.

Nem hiszem, hogy lenne a fővárosban egylet, intézet, pénzügyi vagy más e fajta vállalat, melynél Országgh Sándor ha nem is igazgató tanácsos, legalább is felügyelő bizottsági tag ne lenne.

A fővárosi bizottsági testületben szava feltétlenül döntő. Amióta a nyáron francia vendégeink voltak Budapesten, az agiója csak emelkedett, mert Gerlóczyt s Országgh Sándort kivéve a többi bizottsági tag véka alá rejtőzött. Kamermayer fürdön reperálta rozoga egészségét, Ráth Károly pedig torokgyulladást kapott, — nehogy francziául kelljen szónokolnia.

Országgh vágta ki a főváros becsületét.

Nem is mulasztotta el, hogy ezt a jövő választás érdekében Ó-Budán ki ne aknázza. Összehívta választóit a Pilsák-féle kocsmába, s elmondta, hogy mit üzentek francia barátaink.

Ezóta az ó-budai kapás büszkén tekint rá:

— Ná! unser depadirter is tó kseiter als te operpirgermáster. Hoch lebe Arszágh!

Titokban igen igen nagyravágyó. Már évek óta aspirál a fiumei kormányzóságra, s hogy annak képes legyen megfelelni, négyöt év előtt fogott hozzá a talján nyelv tanulásához. — de nem birta tovább vinni, mint hogy: „lasciate ógni speranza“. — már tudniillik a gubernatorságra való vágyakozást.

Most már meglegegnék a fiumei képviselőséggel is, de hát Csernatony nem teszi meg neki azt a szivességet hogy meghaljon.

Mint képviselő szokott esetről esetre beszélni; s beszédei hasonlitanak a Csillag Anna-féle reklám hirdetésekhez.

VADNAY KÁROLY.

A világ irodalom kevés embert gyűlöl annyira, írja valahol Macaulay mint a lángeszű Machiavellit. Nagyon, de nagyon sok későbbi bűnt, rosszat tulajdonítanak a „Principe“ czimű könyvének. Állítólag Szász Mórész politikája is azért volt oly álnok, mert a Principét olvassatta. A Bertalanéjji hugonotta mézszárlás a Principe eredménye volt: sőt a tulzók egész odáig mennek, hogy a löpor összeesküvést is a Principének tulajdonítják.

Nálunk a magyar irodalomban Vadnay Károly az, kit mindenki Machiavelliként gyűlöl.

Finom tolla, éles sarcasmusa szereztek neki annyi ellenséget. Pedig ő is elmondhatja Stuart Máriával: „Jobb vagyok a híremnél.“

Régi napszámosa az irodalomnak. A zsurnalistikának azt a kiváló válfaját műveli, mely eddig egyes egredül áll minden versenytárs nélkül a mai nagy concurentialis világban. A „Fővárosi Lapok“-nak nem akadt versenytársa. De nem is akadhat, ameddig nem támad egy újabb Vadnay Károly.

Finom tapintattal, sok aestetikai ízléssel, kiváló gondnal, s nagy csinnal van a lap szerkesztve. Kezébe veheti azt a legblazirtabb politikus, vagy az első jogász bábra készülő serdülő leányka, mindegyik talál benne olyasmit, ami megfelel ízlésének. De viszont sohasem csuszhat bele olyas valami, ami „kötény alatti“ olvasmányná tenné Vadnay lapját.

Vadnay Károly magas, vöröses szőke, öszülni kezdő, nagy széles homloku férfiú. Társaságban szellemes, élezes, s sarcasticus.

Sokan azt hitték róla hogy mint képviselő nagyon hamarosan lefogja magát járni.

Csalatkoztak! Megállta helyét emberül, s meglepte a házat józan, nyugodt, és sok helyen a szónoklat magaslatára emelkedő beszédével.

Igaz, hogy alig nyitotta fel a száját a képviselőházban, rögtön a legalaesonyabb számolyává lett a kormányelnöknek, mert kijelentette, — hogy büszkén vállalja magát mameluknak.

Tőle, a hiú, irigy, folyton gyanakodó, senkiben nem bizó, ideges, rideg kedélyű egyéntől, ki gondolatait ritkán árulja el. — több volt ez mint amit várni lehetett.

Talán ekkor volt legelőször őszinte teljes életében!

ANDRÁSSY MANÓ GRÓF.

Amióta az új főrendiházi törvény életbe lépett, senki sincs oly zavarban, mint Andrássy Manó.

Az előtt tudta classificálni az embereket. Szerinte csak két féle volt: Főrendek, és nem főrendek. S előtte csak az elsőnek volt beese. A többi csak mob, csak canaille volt. De az a fur-

fárgos Tisza, ezzel az agyafurt törvénnyel az ő kombinációját s osztályozását egész megzavarta. Most nem tudja magát még a mágnásokkal szemben sem tájékozni. Mert az újabb időben három-féle főrendeink vannak:

Olyanok, kik a törvény meghozatalakor rögtön tagjai lettek a főrendiháznak;

Olyanok, akiket Tisza lángpallosa örökre kitiltott a főrendi paradicsomból, s végre olyanok, kik a muzem kertben ácsorognak, s lesik várják azt az időpontot, amikor újra bemehetnek az ígért földre.

Már most hogy kedélyeskedjék Andrássy Manó gróf egy „örökre kicsapott“ mágnással? Hogy adja annak egész kezét oda, egy ujja helye helyett. Fídone! még ilyet gondolni is.

De viszont, hogy sértsen meg egy oly mágnás collegát, aki még valamikor főrendi collega is lehet?

Baj! nagy baj biz ez! De hát ennek a bajnak már csak-ugyan Tisza Kálmán az oka.

BEÖTHY ALDZSI.

Végtelen éles eszű, jókedvű, könnyedén élezelő ember. Egyike a legelevenebb, legkedélyesebb lelkeknek.

Olyan, aki egy jó élez kedvéért feláldozza lelke örök boldogságát is. Egy alkalommal éppen sógoránál volt, amidőn ahhoz gyapjúkereskedők mentek, vásárolni. Nőszia Aldzsi előveszi őket, s nyakba főbe kezdi diesérni sógornőjét, hogy az milyen derék asszony, milyen jó gazdasszony. — mert még a komondorokat is megnyiratta a birkákkal együtt. Nagyon természetes, hogy az egyik gyapjувásárló hamarabb szökött meg mint a másik.

Nem esoda, ha ez a genialis ember, többé kevésbé nagy pénzügyi kapacitás is. Alig pár év előtt meglehetősen port vert fe az az új leszámítolási rendszer, melyet Aldzsi feltalált, s egy jámbor eszmiadiával szemben rögtön alkalmazott is.

Mikor Móricz Pált Biharmegyében képviselővé választották, a megye közönsége Beöthy Aldzsit tisztelte meg a főjegyzőséggel.

A választást megkellett köszönni. Aldzsi feláll, beszél. hosszasan, ékesen, — s beszédét ezzel végzi: S hogy Móricz Pál tisztelt barátom után engem választottak meg főjegyzőnek, erre hazánk nagy költőjével elmondhatja a megye magáról: „Multadban nincs öröm, jövőben nincs remény.“

Egy alkalommal valaki durva levelet írt Aldzsinak. Aldzsi egész hidegen összegyűrte, mellényzsebébe dugta, mintha olyan lejárt váltó lenne, melyet sohase szándékozik kifizetni, s a levél írójának így válaszolt:

„Goromba levele előttem fekszik. Egy óra múlva már a hátam mögött lesz.“

Azt szokták mondani, hogy a kinek halála hírét költik, az hosszú életű leend. Akkor Aldzsi az lesz, mert neki már legalább háromszor költötték halála hírét.

Egyik jó barátja ujságolja a másiknak, hogy Aldzsi meghalt:

— Meghalt Aldzsi? lehetetlen!

— Meg ám!

— Ejnye de kár volt annak a jókedvű fiúnak meghalni!

Hm! hm! hogy fogja az most mulattatni az uristent.

Az utolsó választáskor Aldzsi kimaradt.

A ház alakulása alkalmával megszólítja egy ellenzéki képviselő a folyóson Tisza Kálmánt:

— Ugyan kegyelmes uram, milyen lesz most ez a képviselőház Aldzsi nélkül?

— Igaz, — viszonzá Tisza, — csak hogy most nincs olyan kerület Magyarországon, a melyben meg tudnám választatni.

És mégis akadt!

KEGLEVICS ISTVÁN.

Legalabb tíz évvel fiatalabbnak látszik mint a mily öreg. Azok közé a szerenéses szökek közé tartozik, kik nagyon későn kezdenek öszülni.

Keglevics István már öszülhetne, — de még nem öszül. Ennek oka az lehet, hogy csak rövid idő óta foglalkozik politikával.

Sokan rá fogják hogy nem jó magyar ember. Némelyek e miatt nevelését okolják, de ezek is egész határozottan aulicus mág-

násnak tartják. Olyannak, ki Boeskaýt lázadó vezérnek tekinti, ki előtt Tököly Imre guerilla felkelő, s a ki szemében II. Rákoezy Ferencz forradalmár a negyvennyolczadiki események pedig csak egy felkelési kísérlet kudarcza volt.

Daczára azonban az ily politikai kedélyromlottságnak, mégis találunk Keglevics grófban bizonyos jó tulajdonságot is.

Ilyen jó tulajdon például, hogy szeret felebarátain segíteni.

E czélból alapította részvényekre a borszövetkezetet. Komornyikján a borszövetkezet alapítása által úgy segített, hogy megiltette pinczemesternek, — a részvényeseken pedig úgy, hogy liquidáltatta az intézetet, s végül ő vette meg.

A képviselőházban több ízben beszélt. Mint szónok ahhoz a lemez-papir képhez hasonlít, melyen egyetlen mozgó fő, husz különböző testet jár meg úgy, hogy ugyanaz az az arcz néz reánk egymásután a huszár egyenruhája, a pap talárja, a zsidó kaftánja, s a koldus rongyai mögül.

Akár miről beszél, az ő arczáról folyton lerí, hogy egy kis miniszteri tárcza fejében tartja beszédét; sőt állítólag újabban beérné már az intendánssággal is. Elhiszem!

KÖRÖSI SÁNDOR.

A nagy francia forradalom elején, egy pátrióta azt a bolondott vette fejébe, hogy a Hotel de Ville pinczéjében felhalmozva evő löporos hordók között pipázgatott. Se szép szó, se fenyegetés nem használt semmit, a polgártársat nem lehetett a hordók közül elesalni.

Végre Lefèvre abbének támadt egy jó eszméje, s megvette a polgártárs pipáját három frankért.

Körösi Sándor bátyákkal is úgy tett a szabadelvűpárt, mint Lefèvre abbé a pipázó pátriotával.

Amint Debreezenből felkerült, elkezdett olyan hangon beszélni, hogy a Péterfiáról kihallatszott volna a „nagy erdőre.“ Beszélt beszélt és folyton beszélt.

Mit, s miként? azt legjobban meg lehet itélni abból, hogy a kormány minden áron el akarta hallgattatni. Kérés, rimázkodás, nem használt.

Ő „független hongyülési népképviselő,” beszél amikor neki tetszik. Elég, ha nem beszél a kormány ellen. Ne akarják belefojtani a szót, mert akkor szétpattan.

Végre mégis megvették a pipáját három frankért. Kemény János báró leküszönt a Krauszféle bíráló bizottság elnökségéről.

Megtették elnöknek Körösi Sándort. Ezóta be van pecsételve a szája. Ugyanis így gondolkodik: Kemény Jánost okos embernek tartja mindenki, — mert hallgat.

Én lettem utóda a bizottsági elnökségben, — ergó, ha hallgatók engem is okosnak fognak tartani.

Hangja, mint már említettem, terjedelmes, öblös, átható, mint egy remorqueur füttyje. Beszéde eleven és polemicus, — de teljesen logiciátlan.

Körösi Sándor bátyánk csak úgy hasonlít a komoly politikus-hoz, mint a szikviz a champagne-rezhez.

Amíg a szikvizet kinyomják az üvegből, — pezseg ugyan, mint a pezsgő, de daczára a pezsgésnek nincs se ize se ereje.

Körösi Sándort Debreczen városában valódi francia champagne-renek tartották. Amikor felkerült Budapestre akkor derült kiröla, hogy pezseg ugyan, de azért csak szikviz ő kegyelme, ninesen se ize se ereje.

LUKÁCS BÉLA.

Erdélyben egy anekdota járja az örményekről, mely szerint az örmény kiesi korában „G é c i” : ha feleseperedik „G e r g e l y” : ha férfitárs lesz „K o r b u l y” : ha arany órára tesz szert „B o g d á n” : öreg korában „L u k á c s” : ha nagy hivatalba jut, lesz belöle „G a j z á g ó”.

Lukács Béla kiválik ebből az örmény classificatióból, mert ő még fiatal ember s máris „gajzágó”.

Nem örmény nivoltának, de természetének lehet tulajdonítani, hogy egyike a legvisszataszítóbb modern embereknek.

Hajdanában ellenzéki, majd bebizonyította, hogy elvei nineseknek. — mert minden ok nélkül csapott át a kormánypártra. Sem politikai hite, sem állandósága.

Mióta Tiszához csapott, a generális úgy van vele, mint a hadviselőfelek az ágyúba fogott lovakkal. Ha az egyik fél lovát az ellenség hatalmába keríti, az a jámbor ló ép oly ügyességgel és kitartással huzza az ellenség ágyúit, mint huzta előbbi gazdáját.

Ezért azután abrak és gondozás a jutalma. Látszik, hogy jól viselte magát, mert a magyar államvasutakhoz ötöt tölték be „G a j z á g ó”-nak.

Az egész ember az ellentétek összetétele. Jelleme hasonlít Milton poklának ajtóőrére, aki félig ember félig kigyó volt; felső része szép és elragadó, alsó része csuszó és mérges.

Ő sem hiába oly fekete!

RÓNAY JÁNOS.

Alacsony, száraz, beretvált arcú, vastag fekete serte bajuszu, igénytelen kinézésű emberke. kit legujabban választottak meg a „congregazione dei Rotti” tiszteletbeli tagjává.

Ő is egyike azoknak. kik a tiz parancsolatért szenvedtek.

Mert ő bibliai Józsefet felette ostobának tartja. Szerény nézete az, hogy sokkal nagyobb szemtelenség visszantásítani egy nő ajánlatát, mint erővel rabolni tőle el azt, amit megtagad.

BEKSICS GUSZTÁV.

Beksics Gusztáv nélkül ma napság sem kormányt, sem irodalmat képzelni nem lehet.

Ha Beksics Gusztáv nincs, nincs Timoleon s a Timoleon támogatása nélkül a Tisza kormány már rég elbukott volna.

Azt lehetetlen tagadnom hogy Beksics Gusztáv ügyes ember. Olyan tolla van. mint ma talán egy-két „egyént” kivéve senkinek. Beksics arról ír a jövő perezben, amit e pillanatban mondasz neki.

És nem rosszul ír. A styl üdesége, villágossága, elméssége mind meg van nála, csak adjátok neki oda az anyagot, — s ő ír mindenről. Ez ő nála az a bizonyos pont, amit Archimedes kívánt magának, hogy a világot kiemelhesse sarkából.

Ő arra keres támpontot, hogy a gentryt forgassa ki sarkából. Alig szolgálta le mint publicista inas éveit, máris politikussá küzdte fel magát, s most a parlamentben adja ki azt az eszmét, hogy Magyarországon minden jogosult, — csak a gentry számára nincs itt hely.

Ha azután ilyes beszéd alkalmával közbe kiabálnak, olyan mint egy törbe került oroszlán, mely fel levén ingerelve ordít, s farkával csapkodja oldalait.

Hanem daczára hogy képviselő lett, mégis az elsárgult kétségbeesés tükrözik le arczáról, ha mástól is jelenik meg röpirat, — nemesak tőle.

Mert neki valódi röpirat gyára van, melyben folyton küzd minden és mindenki ellen.

Küzd a vele nem egy véleményen levő politikai pártok ellen, küzd az antisemiták ellen, a gentry ellen. — Ha leveri a tollharczban ellenfeleit, szétszedi darabokra, s tolla hegyére tűzve diadalmasan mutatja fel a szellemileg scalpírozott koponyát.

Ekkor azt véljük, no Beksics megelégtelte a győzelmet. Nem! Szó sincs róla. Másnap uj küzdelmet kezd, — de maga is átlátja hogy amit cselekszik sok, — hát levedli Timoleont s egy újabb álnevet vévén fel, — teljes huszonnégy óráig a legszigorubb incognitóban marad.

Sokan azt mondják az ambíció ösztökéli erre a sek munkára. — némelyek, — hogy robotba dolgozik!

HUNYADI LÁSZLÓ GRÓF.

Commodus római császár hajdan éles fegyverrel állt ki a küzdhomokra egy szerencsétlen gladiator ellen, kinek nem volt egyéb fegyvere, mint egy ólom szuronya.

Hunyady László gróf a bosnyák kérdés tárgyalása alkalmával ólomkarddal vágott neki az egész parlamentnek:

— Máguk nem tudnák semmit. — mondá. — de ő sem árult el többet, hanem leült s szellemi kardját vissza dugta üres tokjába.

Pedig a keleti kérdés őt nem csak mint magyar embert, hanem mint az Obrenovicsok sógorát, s mint Hunyady László grófot is speciálisan érdekli.

De hát ki tehet róla, ha a magyar parlamentnek nincs ér-
zéke a „magázás“ iránt.

Igaz, hogy ama fatalis és el sem kezdett, be sem fejezett
szűzbeszéd alkalmával sokan azt állíták, hogy László grófot nem
a beszéd zavarta, hanem Odescalchy Arthur herezeg alakját látta
az ajtóban megjeleneni.

Ha „maguk“ nem tudnák Hunyady gróf historiáját Odes-
calchy Arthurral, hát elmondom.

Arthur herezeg valamikor, ősi magyar szokás szerint csatló-
sokkal utazott, s ha besötétedett a csatlósok fáklyát gyújtottak, s
ugy vágtatott tovább a csángó herezeg, mintha „fekete vadásza-
ton“ volna az alvilág urával.

Egy ily éjjeli utazás közben felért Arthur gróf Szliácsra.

Amint megérkezett, első kérdése volt, miféle vendégek vannak?

— Hunyady László ő méltósága van itt pár nap óta.

Mondja meg, hogy ez és ez van itt, jöjjön le, szeretnék egy
kicsit mulatni.

A pinczér néhány percz mulva nagy alázatos fejbokolás kö-
zött jött vissza, hogy a méltóságos gróf tisztelteti a főméltóságu
herez eget, de már lefeküdt s piheni akar.

Odescalchy éktelen dühbe jött; fogta magát, kiszedte revol-
ver töltényeiből a golyókat, s úgy tette ismét revolverébe, ezzel
fel a Hunyady László szobájába, hogy csendes nyugodalmat sze-
rezen neki.

Az ajtó zárva volt.

Hatszor egymásután lőtt be a csángó herezeg a gróf szobá-
jába, — azután egész nyugodtan visszatért oda ahonnan jött.

Hunyady László más nap kora hajnalban elutazott Szliács-
ról, — s évekig nem látta Odescalchy Arthurt.

CHORIN FERENCZ.

Az 1881-iki választások lezajlása után egész csendben három-
négy képviselő surrant át az ellenzéktől a kormánypártra. Köztük
volt Chorin Ferencz is.

Akkor tévé egy jó barátom az alábbi összehasonlítást.

A középkorban voltak szabadcsapatok, flibusztierik. kik magukat, lovaikat, fegyvereiket, eszűket, erejüket s tapasztalataikat bérbe adták.

Hogy ki vette őket bérbe, az nekik mindegy volt. A flibusztieri a legnagyobb bérnek s a legnagyobb szolgálati időnek adta az előnyt. Ha a hadjárat, melyre szerződött véget ért, nem kötelezte őt se hit, se becsület, se törvény, hogy fegyvereit előbbi ura ellen is ne fordítsa.

Chorin egy ideig más táborban harezolt, mint a melyhez jelenleg tartozik. Abban a másik táborban úgy látszik letelt szolgálati ideje, s átment a kormánypártra.

Itt szolgálati ideje Tisza bukásakor telik ki; — akkor, flibusztieri természetű levén, — ismét másnak fogja szolgálatait felajánlani.

Sóvány vékony ember. hogy könnyen bele lehetne dugni egy vasas német kardtokjába. A mellett néha csintalan, de mindig találékony.

Egyszóval azok közé a nálunk nagy számmal levő állhatatlan politikusok közé számítható ő is, kik készek tetszés szerint változtatni köpönyegüket. Ma Apponyival ezimborálnak, holnap Tiszának a kezét nyalják, — s holnapután, ha Tisza bukni talál, ő kiáltja legelsőnek: „Feszítsd meg!”

Nem ujság nála e kiáltás. Ősei is kiáltották.

VISI IMRE.

Arczáról láthatni, hogy rajongó kormánypárti. Körössy Sándor odaadása, Baross Bálint meggyőződése, Krajesik Ferencz kitartása, Láng Lajos idealismusa és Vadnay Károly nyílt őszintesége mind egyesítve vannak Visi Imrében.

Rőla bátran elmondhatjuk: Tisza pártibb magánál Tisza Kálmánál.

Szép, magas, férfias alak, nagy ábrándos fekete szemekkel. Széles arcát hosszú szakáll köríti, ajkai fölött kiesinyke bajusz feketélik. Sűrű, hosszú fekete haja bizonyos profétái ihletet kölcsönöznek neki.

Zsurnalistikai pályáját Jókay oldala mellett kezdte a „Hon“-nál. Most a „Nemzet“ szerkesztője, s ezt az egyetlen embert csakugyan irigyelni lehet Tisza Kálmántól, mert ő azzal a szent meggyőződéssel küzd, hogy a hálóból, melybe belekeveredtünk, van még kibontakozás.

Pedig hát könnyebb a tojást megfőzni, mint kiköltetni.

Visi Imre főzi a szabadelvű tojást naponként a „Nemzet“-ben, — de Tisza bajosan fogja azt kiköltetni.

GAJÁRY ÖDÖN.

A kormánypárt Fenyvessy Ferije, bővített kiadásban, amennyiben Ödönkének az arca kezd keresztbe nőni, mint az a kanonok uraknál nagyon gyakran látható.

Apponyinak még valamikor meggyülhet a baja Gajáry Ödönnek, mert Gajáryt is a jezsuiták nevelték. A papok Kalocsán csak lesték várták, mikor nő fel a kis Ödön, hogy embert lehessen belőle faragni. S hogy életrevaló férfi válik belőle, azt Gajáry megmutatta már fiatal korában, mert nagy kurmacher volt.

Carrierejét a jegyzőségen kezdte. És sajátságos, hogy nem esze és képzettsége miatt választották meg azok a vaskalapos emberek legelőször jegyzőnek, — hanem mert szükségük volt rá, — illetve gyönyörű írására.

Rövid idő alatt lerázta magáról az igát, s főjegyző lett: majd képviselő.

Pártja, mindjárt első beszéde után ráfogta, hogy ügyes, higgadt, ékesbeszédű szónokot nyert benne.

Okos embert mindenestre nyert. Mert annak már csak okos embernek kell lennie, aki Hajnald ö eminenciáját le tudta főzni.

Pedig Gajáry lefőzte Hajnaldot.

Hogy hogy? hát úgy, hogy a jezsuiták tészkében Kalocsán, a jezsuiták segítségével ő, a szabadkőműves mester, megválasztatta magát.

BUSBACH PÉTER.

Hartenberg városáról maradt az utókorra az az adoma, hogy ott a bolha választotta meg a polgármestert.

A candidatusok körbe ültek a zöld asztalhoz, letették a posztóra szakállukat, s akinek a szakálla a bolhának legjobban megtetszett, az lett a polgármester.

A Terézvárosban valamikor 1881-ben két ember concurrált azért, hogy pártja felléptesse: Busbach Péter és Tenczer Pál. A párt egyformán szerette mind a kettőt; nem akarta megsérteni egyiket se az által, hogy ne őt, hanem a másikat jelöljék; mit tudtak tenni; a hartenbergihez hasonló istenitélet döntötte el, hogy ki legyen a jelölt. Busbach g y ő z ő t t.

E győzelmet Tenczer Pál három évig sem birta elfeledni, mert a rákövetkező választás alkalmával felléptette Busbach ellen az antisemita gróf Festetich Pált, — s így nem csoda, ha a Terézvárosban Busbach újra meglett.

A képviselőházban soha, semmiféle kérdésben sincs véleménye, csak ha az ügyvédekről van szó.

Ilyenkor rögtön ő is Ciceróvá változik, — „pró domó sua“.

Szamosujvári MOLNÁR ANTAL.

Tehát nem a pap, hanem a zsornalista.

Ő egyike a legönállóbb gondolkodású embereknek. Ugyanis kevés embernek van elegendő erkölesi bátorsága arra, hogy bizonyos dolgokban önálló ítéletet mondjon, vagy pláne önállóan cselekedjék.

A legtöbb beárja míg a közvélemény ítéletet mond, azután uszik az árral.

Molnár Antal ép ellenkezőleg van. Ő mindig elejébe vág a közvélemény ítéletének. megelőzi azt s cselekszik már akkor, amikor a közvélemény még nem formálhatott ítéletet.

Például Hermann Ottó sohasem fogja neki megbocsátani, hogy egy derült pénteki este megírta Kolozsvárt az ellenzéki vezéreket, leadta szedni, azután földhöz vágta a tollát s át szegődött még a k k o r este a kormánypárti ujsághoz.

Itt mindjárt polemizálni kezdett a másnap megjelenendő saját ellenzéki cikke ellen.

Hermannt kivéve, ezt senki sem vette neki rossz néven. Ismerősei azt mondták rá:

— Nem csoda! örmény.

Ezzel vége volt.

Most mielőtt mint kormánypárti képviselőjelölt fellépett Szamosújvárott, az ellenzéki „Pesti Napló“ szerkesztőségében működött.

A Napló ingyen jegyével utazott le egész sutyombán, megtartotta programbeszédét, visszajött s egész phlegmatica ült le rendes író asztalához Acsády Ignácczal szemközt a szerkesztőségben.

Amikor megválasztották, akkor mondta rá Úrváry Lajos:

— Ez a Toni több az örménynél, ez már „görög.“

Vajon francziásan értette-e?

ANTAL GYULA.

Diogenes Plató iskolájában egy megkoppasztott kakast eresztett szabadon s ezzel akarta a Platóféle „két lábú tollatlan állat“-ról szóló tantétel igazságát gunyolni.

Ha alkotmányos képviselőről van szó, akkor Antal Gyula barátunk csak ilyen Diogenesféle kopasztott kakas számba megy.

Szegény, árva jámbor honpapuska! Amikor első ízben képviselőnek választották, sorba járta a ministeriumokat, hogy fogják pártját, támogassák, legyenek mellette. Bucsuzáskor egész bizalmasan mindenütt megszögtá, hogy ő kormánypárti.

Három esztendeig pihent, de amint újra bejött a házba akkor csakugyan nekivaló munkát kapott mindjárt antieipandó: A Haller-féle választásnál volt ő a vizsgáló bíró.

Ez alkalommal azután Kolozsvártt az a szerenese érte, ami eddig kevés bírót, hogy saját megvesztegethetlen és részrehajlatlan kezeivel volt kénytelen beírni, hogy *részrehajló*.

Miért is ne lett volna! hisz a kormány utasítása szerint járt el.

GÖDL KÁROLY.

Ha nyári ülések alkalmával, midőn a meleg alig alig viselhető el, a nap teljes fényében ragyog be a ház tanács termébe, s a jobb oldalon a hátulsó padsorok egyikén egy jól megérett narancsot bir valaki felfedezni, az illető minden gondolkozás nélkül rögtön ráfoghatja, hogy az a narancs voltaképen nem is narancs, hanem Gödl Károly feje.

Ő is egy nap alatt lett híressé, mint legujabban a boldogtalan „mandatum-patikárus“: Roth Pál.

Ameddig ugyanis az Ueberland földek a házban szőnyegre nem kerültek még szomszédja se tudta, hogy az a szép magas homloku csendesen szunyokáló ember Gödl Károly.

Akkor egyszerre „népszerűvé“ lett; oly népszerűvé, hogy haza érkezve elmondhatta magáról: „Diesősséggel boritva indultam Budapestre, és sárral fedve tértem haza“.

A sarat könnyű volt neki magáról lekefélni. Az Ueberland földekből, telt kefére való.

STOLL KÁROLY.

Typikus alakja annak a mameluknyájnak, mely különböző utakon jutott a kétségbeesés ugyanegy aklába, s kész a létért dacolni minden ellen a világon.

Alakjára nézve oly magas termetű, hogy bevált volna a porosz király óriás gránátosai közé. Termete száraz, sovány, arcza szögletes, mintha vonalazóval mérték volna ki. Szakálla ősz, haja kopaszos, kinézése köznapi.

És ez a köznapi kinézésű képviselő, felszájkosarazva, lekötözve politikai kötelekkel, mégis felbirt tünni a képviselőházban.

Igen, mert talán egyszer, először és utoljára életében, támadt egy jó eszméje. Valami bányatörvényjavaslatot tárgyalt a ház.

Bányászat! bányászat! ki az ördög foglalkozott volna valaha ilyesmivel? A magyar embernek ugyan nem kell még álmában sem. — Nem csoda, hogy az egész ház úgy eltátotta a bányatörvény javaslatra a száját, amily mélázva állott hajdanában Bileám kedves állatkája a hegy tetején.

Ekkor az utolsó padsorokból felemelkedik egy hosszú alak, s kijelenti, hogy ő bányász. Abban a perczen ő lett a ház legnépszerűbb emberévé pártkülömbőség nélkül.

Szólott a javaslatához, és senki sem értvén hozzá, mindenki elhitte, hogy Stoll Károly csakugyan szakember.

Később sült ki, hogy Stoll bányászkodásával a t. ház eszméiát fogott. Azóta maradt rajta a: „Bányarém” elnevezés.

KRAUSZ LAJOS.

Elmondhatja magáról azt, amit Nagy Frigyes mondott, midőn a hét éves háborút megindította: „Nagyravágyás, érdek és hogy az emberek beszéljenek rólam. — győztek; és elhatároztam a háborút.”

Krausz Lajosban győzött a nagyravágyás, érdek: fellépett képviselő jelöltnek s a szent endrei választás által elérte azt, hogy az emberek meglehetősen hosszú ideig beszéltek róla.

Mert mint képviselőjelölt mindjárt baklövést követett el.

Nem lévén practicus a korteskedés mesterségében, olyasmit eszelekedett, ami később nagyon keserűn bosszulhatta volna meg magát.

Egy angol tudós művében ugyanis ezt olvasta: „A bortermeő vidékek lakói rendesen józanok. Az oly éghajlat alatt, hol nagy ritkaság a bor, nagy a mértéktelenség.”

Tyhű! gondolja magában Krausz Ludvig, akkor hát a szent endrei kerület lakóinak nagyon józan embereknek kell lenni, hisz Szent Endre bortermeő vidék!

Kapja magát, azzal kezdi programmbeszédét, hogy Zsámbék városának kutatigért.

Kortesia idejében kutat akarni ásatni! Hisz programmjának ez az egy pontja elegendő lett volna arra, hogy elbuktassa.

Ha a többi pontok nem lettek volna oly tulságosan nyomatékosak, bizony bajosan képviselné ő Szent Endrét.

De hát az orosz közmondás azt tartja, hogy az arannyal megterhelt teve átjut a legmagasabb falon is, — s így nem esoda, ha Krausz Lajos is szerencsésen át esuszott a verificationális bizottság tisztító-tüzén.

Csak a tüzet piszkolta be. Külömben mióta képviselő, sok bon-mots forog róla közszájon, melyek már nagyon ismertek.

Azt azonban kevesebben tudják, hogy ő volt Hajnald Lajos ő eminenciájának tanító-mestere az űrmértékeket illetőleg.

Hajnald ezért az oktatásért ma is nagyon hálás. Nem régebben újra nagy hálálkodva köszönte meg a képviselőház folyosóján Krausznak, — s Szent-Endre képviselőjére hajolva, a biboros igen emlékeztetett a „Szentivány éji álom“-ban előforduló gyönyörű tündér-királynőre, amint ez „buksi Zubuly“ hosszú füleit csókolgatja.

HEGEDÜS JÓZSEF.

Az a kormány, mely az erkölcs nagy törvényeit meglazítja, bizton számíthat arra, hogy hozzá csatlakoznak a társadalom mindazon elemei, melyeket a kielégíthetlen ambíció nem hagy csendes magányokban nyugodni.

Ilyen ki nem elégitett ambíciója magyar volt az én kedves Hegedüs József bátyám is mindaddig, amíg fel nem jött ebbe a Budapestnek nevezett Sodoma és Gomorába.

Itt azután belátta, hogy bizony nem fenekig tejfel ám ez a dolog, s hogy sokkal nyugodtabban és békésebben töltötte ő Nagy-Károlyban öreg napjait, mint most itt a Lloyd épületben levő körben. — ahol uram isten! a fiatal nebulók még a „tűz játékra“, vagyis a „nobel einunddreissigre“ is megtanították ötöt; a „vén embert“, aki soha életében nem játszott egyebet tarokk-, preference és egy kis csendes ferblinél.

Mitgefängen, mitgehungen. Most már kénytelen a farkasokkal ordítani.

Külsejére nézve ötven lépésről megszimatolod benne a vidéki embert. Hosszu fekete attila, fekete magyar nadrág, fényes csizma, beretvált áll, tisztos ősz haj és bajusz, rögtön elárulják a Nagy-Károly polgármesterét.

Mert ő még ma is az! A képviselőség nem csiszolt rajta, — de dicséretére legyen mondván, ki sem vette ősi erkölcséből. Felfogása lassu, eredetisége semmi: politikai készsége kétszer ennyi, ízlése pedig majdnem olyan rossz, mint előadása.

Ha otthon Nagy-Károlyban gyermeknek tartották az öreg urat, idefenn egy nagyobb változatúságú eszméssel bíró gyermekké nőtte ki magát.

MANDEL PÁL.

Spártában hajdan ép oly nagy szégyen volt, ha valaki paizsát a csatában elhagyta, mint ha évekkel ezelőtt nálunk valaki elvtagadó lett.

Egyszer azonban egy spártainak csata közben inába szállott a bátorsága, eldobta paizsát s gyáván elfutott. Amidőn szemrehányást tettek neki, miért hagyta el paizsát így gunyolódott saját maga fölött. „Eldobtam paizsomat, hogy megmeneküljek; másik paizst lehet venni, de életet nem.”

Másik elvet lehet találni gondolta magában Mandel Pál, de kerületet bajosan s eldobta magától mérsékelten habarodott elvét és beállott korybantnak Tisza táborába.

Igy azután volt elv is, meg akadt kerület is.

Ősei a szesz gyártással foglalkoztak s ez még most is meglátszik szűrös, picziny, szemein, melyek a szeszgyártás utóhatása következtében oly zavarosak.

Származására a szabolesi „zsidó gentry“ közé tartozik, akik még az eszlári per tárgyalása alkalmával is tagadták, hogy Magyarországon csakugyan sikerdúsan lehet elplántálni az antisemitismus magvát.

Ma már Mandel is belátja, hogy nemesak el van hintve, hanem terjed is, s terjed főleg a zsidók és keresztények kölcsönös érintkezése által.

Koponyája külömben oly fajta, melyre hiába akarsz hatni meggyőző ok, felvilágosítás, vagy könyörgés által. Az ily dolgokat ő csak neveti.

De Tisza parancsa akar fejtetőre állítja.

SZIVÁK ÉS SZLÁVY.

Az első Imre, a második Olivér; mindakettő fiscalis, és egy irodájuk van. A fővárosban csak Tricoche és Caeoletnek szokták őket nevezni.

Méltán!

A kormány egy kenyéren tartja ezt a két ezimborát a vas-

uti kisajátításokkal. Egy egy vasutacska csak épül esztendőnként, ki lenne ma már jártasabb a kisajátítási ügyek gyors keresztül vitelénél, mint éppen Szivák Cacolet és Szláv Tricoche? Szláv Olivér nevezetes ember azért, mert Szláv József unokaöccse.

Sziváknak már nagyobb mult áll a háta mögött. Ő valamikor ellenzéki volt, de belátta, hogy ellenzékiekedése nem prosperál. beállott tehát a kormánypártra.

S most ő tette meg azt a csodát, hogy a csongrádi antikrisztust kibuktatta kerületéből. Pedig szemtanuk állítása szerint Csatár Zsigmondot még a szűsz Mária is támogatta.

Szivák nagy olvasottságú, mélyen gondolkodó, s alapos jurista de rideg, kevés szavu ember.

Szláv vigkedélyű, jó pajtás, szeret élezelni, mulatni, felkeresi a társaságokat; míg Szivák magába vonult, fagyos szívű számító.

Olyanok ők ketten együtt mint XI. Lajos francia király két hóhérja. Egyik sem ismert irgalmat; mindkettő szerette a gyilkolást. De kivégzés közben az egyik összehuzta szemöldökét, fogait kinosan csikorgatta, s nyögött; a másik vigyorgott s tréfát csinált a legkegyetlenebb vérontásból. Az egyiket a nép Jean qui pleure, a másikat Jean qui rit-nak nevezte.

Szláv és Szivák is ilyen „síró és nevető Jánosok“, mikor a kisajátítási munkát végzik.

ODESCALCHI GYULA.

Oly begyesen, gavallérosan járkál még ma is, mint egy nőtlen ember. Pedig nem csak nem nőtlen, de már apa. — sőt talán nagyapa is.

Erős, izmos, athletai alak, ritka haj, bajusz és szakállal. Szemén folyton csiptetőt hord, s ezt leszámítva egyike a leg-szeretreméltóbb mágnásoknak. Udvariassága és szeretetre méltósága annyira megy hogy nagyon kell az utczán vigyáznod, nehogy Gyula hercegez a köszönnéssel megelőzzön.

Egyéniségére nézve azok közé tartozik, kik babonásak, mint egy orosz muzsik. anélkül, hogy bigotte szemforgató pietista lenne.

Feltétlenül hisz az álmokban és előítéletekben, s első dolga reggelenként a legújabb kiadása egyiptomi álmos könyvet a „Pharaonok könyvét“ áttanulmányozni.

Sohasem ül le olyan asztalhoz, melynél tizenhárom személyre van terítve.

Megretten, ha a sórtató felborul, s tartalma feléje ömlik. Ideges lesz, ha asztaltársai keresztbe teszik késeiket. Visszafordul, még ha vadászni készül is, ha nyul fut előtte az úton keresztül, s pénteki napon a világért sem kezdene új dologba; de szerencsés előjelnek tartja, ha utközben zsidótemetéssel találkozik.

Kormánypárti, mert sógora Tiszának, de van oly udvarias, mint Victor Emanuel, s négy szem közt ő is bocsánatot kér ellenzéki collegájától amiért kormánypárti: „Ne haragudjatok reám érte, hisz hivatásom, hogy mameluk legyek.“

DOMAHIDY ISTVÁN.

Mellékeve már akkor az volt hogy „öreg“ amikor még nagyon is legényember számba ment.

Vékony feje napbarnította hosszú nyakon áll. Száraz alakja évről évre következetesen szikárabb lesz.

Ez az ember szeretne mindenkinek kedvében járni. Ép ezért csak a választások előtt kezd ellenzékieskedni. — a választások után pedig harmadfélesztendeig olyan hű embere Tiszának, hogy akár dobra huzzák a bőrét.

Ha választások előtt hazamegy választói közé, akkor a legszörnyűbb színekben festi le az ország helyzetét. Beszél a defecitokról, politikai enervációról, gazdasági misériákról, s elmondja, hogy e bajoknak egyedül a kormány az oka.

Otthon tehát olyan, mint a temetői fáklya, mely a mélység fenekéig világít le: idefenn olyan, mint a díszmeneti fáklya, mely felfelé világít.

Domahidy Istvánnak főfoglalkozása a dohánytermelés, — és szórakozottság.

Egy alkalommal ugyanesak megjárta szórakozottságával.

Haza akarván utazni, kihajtatott a pályaudvarba, megváltotta

jegyét s kezdett le s fel sétálgatni. Egyszerre csak amint a földre tekint, egy menetjegyre talál ott. Felveszi, nézi, — „Budapest-Szathmár“. Ejnye! valami szerencsétlen flautás elvesztette, — keressük a gazdáját

Keresi, kutatja, — nem akad gazdája, — végre jön egy ember, s azt mondja, ő ugyan Szathmárba akar utazni, — de még nem váltott jegyet: s ha váltani találna is, — nem második osztályút, hanem harmadikat váltana.

Domahidy nem hagyta tovább beszélni:

— Egy szót se többet kedves jó barátom. Sohase váltson maga jegyet. Fogja ezt ni! Épen most találtam: nem akadt gazdája, hát magának ajándékozom.

A boldog ember ragyogó arczezal rohant el, Pista is boldog volt, mert jót tehetett. Csakis akkor kezdte magát rosszul érezni, amikor a vonat vezető benyitott a jegyeket lebélyegezni, — s jegye szörén-szálán eltűnt.

— Nézze! Nézze! a kakas csipje meg, — pedig két jegyem is volt. Az egyiket el ajándékoztam, — mert találtam.

Azóta se birta kisütni. hogy saját jegyét vesztette el, találta meg, s ajándékozta másnak.

KARÁCSONYI ALADÁR.

Fia az erénydíjazó Karácsonyi Guidónak. Nemesak fia, hanem örököse. És pedig örököse nem csak vagyonában, de kerületében is.

A fiatal Karácsonyi Aladár már régi mágnás, — levén az ndvar által néhány nálánál fiatalabb is fabricálva.

Atyja még nem érezte jól magát a mágnási körökben. Ferde helyzetben volt és két tűz között. Azoknak irigysége, kiknek sorai-ból kivált, s azoknak ferde tekintete, kiknek soraiba felkuszott, egyaránt érezhető volt. Mágnássá vált ugyan, — de csak „új mágnássá“.

A fiu már nem új mágnás. Neki már az apja is gróf volt, s így most már ő büszkén nézhet ez nálánál újabb mágnásokra.

BOROSS BÁLINT.

Abban a hajdani politikai kőkorszakban, amidőn Boross Bálint még nem volt képviselő, azt hitték róla a megyéjében, hogy szónok.

Ide kellett neki is feljönnie, hogy kiszüljön róla, mennyire rendszertelen, önhitt és tévelygő. Mert csakis képviselősege kezdetén akadt néhány olyan jámbor vak hívőre, kik már-már azzal gyanusították, hogy lesz belőle államférfi. — de kiszült, hogy ez lehetetlen, mert akkor legalább a középserűségben kitűnőnek kellene lennie.

Ő prototypja a Tisza előtt oly nagy beesben tartott „Fejbolintó Bálintok“-nak. Külömben jó magyar ember — mert szereti hazáját.

Hogy jó magyar ember, az kitűnt a mult nyáron, midőn észrevette, hogy a dákorománok politikai működésének homályos és alig látható mozgása Szathmármegyébe veté árnyékát. Boross Bálint egy pillanatig sem habozott, hanem nyílt ülésben, egy hallgató mameluk szájába nem illő kifejezésekkel üzte ki a megyegyűlésből a román agitátort.

Már én azt hittem, elszokott az ily erélyes eljárástól, s örültem, midőn láttam, hogy a régi jó erkölcsök csak parlagon hevernek.

SZOMJAS JÓZSEF.

Azok közé a politikai madárijesztők közé tartozik, melyeket a kormány úgy találmorra rántott elő, hogy a tiszalöki kerületben összecsoportosult antisemita varjakat szétrobbantsa vele.

Sikerült a kormánynak Szomjassal Baryt megbuktatni.

Ezóta Szomjas József nagyképműen sétál le s fel a folyosón, s büszkén köp jobbra-balra a fogai közé szorított szivarszipka rövid szára mellől, s megvan győződve, hogy ő teljesen nélkülözhetlen ember.

Pedig hát e világon senki sem nélkülözhetetlen. Majd ha a legközelebbi választás alkalmával egyet bukik, — és daczára a bukásának a világ még ő nélküle is ép úgy forog tovább mint

forgott addig, míg ő képviselő volt, akkor veszi észre, hogy ezigrózás, sétálás s köpdösés közben mennyire esalódott.

Amikor 1884-ben fellépet jelöltnék, egyik fővárosi napilapban valami jóakarója azt írta róla, hogy ilyen régi, olyan régi „ősmagyar” családból származik.

Meglehet! De az édes atyját még *Durstnak hívták*.

GULÁCSI DEZSŐ.

Kerek képű szakállas bajszos, magyar esizmás uri egyéniség.

Mielőtt képviselővé lett, Beregmegyének volt főjegyzője. A megyebeliek azért választották meg képviselőnek, hogy helyébe mást töltsenek meg főjegyzőnek; ő pedig azért jött fel, hogy idefenn egy kis jó hivatalt szerezhessen.

Sajátságos ember! Annyi esze neki is van, hogy a sajtot nem szegi meg kenyér helyett, de azért öt perezig sem képes komolyan beszélni. Az a leggyengébb oldala, hogy folyton viccezet akar mondani. — de az a vicz olyan furá egy portéka, mely nem mindig sikerül. Neki csak sátoros ünnepeken!

Gulácsy Dezső épen elegendőleg „gyengés” arra nézve, hogy pártbelieinek ne legyen okuk rajta szánakozni. — hanem csak kinevetni.

SZILÁGYI ISTVÁN.

Ez is jubiláns!

S az volt a szerenese, hogy Mármaros Szigeten megülték a jubileumát, különben isten engem, nem jutott volna eszembe, hogy képviselő.

Nem esoda! Hiszen egy kiváló sajátsága az, hogy még sohasem volt Budapesten.

A fő érdeme sem több sem kevesebb, minthogy egyike Mármaros megye leggazdagabb embereinek, — s hogy ő k ö r m e z ő t képviseli a Sándor utcában. Híve Tiszának testestől, lel-

kestől egész a rogyásig. S éppen mert ily nagy hive a generalisnak, azért nem ártja magát bele a politikai dolgokba, — azt tartván Tisza elvégez jól okosan mindent, — nem szükséges hogy ő is kotnyeleskedjék, hiszen tudnivaló, hogy sok szakács elsózza a levest.

BORNEMISSZA ÁDÁM.

Két Bornemissza család küldött képviselőt a házba. A gömöriek a kiesi herczig Pistúkát, a sárosiak a kövér zömök Ádám urat.

Ha Pistát kérde, rokon vagy Ádámmal? Egyszerűen azt feleli: Nem! Én azt sejttem, hogy Ádám családja „Gergely diaktól,” Dobó István hadnagyától származik.

Ha Ádámot kérde, ő egész röviden azt feleli: Én nem vagyok rokon sem a gömöriekkel, sem az erdélyiekkel.

Hm! hm! hát még Erdélyben is vannak Bornemisszák? Istenem! istenem! mi lesz már belőlünk! Hiszen ezernégy száz s gondolom huszig eszébe se jutott senkinek Magyarországon Bornemisszának lenni. Akkor is egy budai német polgár „*Ohnewein* János” uramnak jött az a furesa ideája, hogy ő Bornemisszára magyarosítja a nevét.

Ez tehát az a gordiusi csomó, amelynek a végét nem lehet a honfoglalókig, s az Árpádokig vissza ránczizálni.

Bornemissza Ádám különben több mint képviselő: „Ő esángóbiztos.”

Ez a szerenéséje, — mert amióta Tisza kormány biztossá kinevezte kevesebb ideig van Budapesten s így nem kénytelen éjeit is a haza szolgálatában eltölteni.

LATINOVICS GÁBOR.

Van benne valami a jövődöbeli püspök hallgatagságából és komolyságából, amit a püspök süveg fejében már most szeret előlegezni. Közelebbi ismerősei meg is vannak győződve, hogy mély belátású, ha letekint a pénzébe.

A művészetet nagyon pártolja, ez már abból is látszik, hogy néhány év előtt bajai házát „nagyon fücsa“ festékekkel mázoltatta be.

Papnak igen jó pap, mert nagyon serényen munkálkodik az „ur szölejében“ s a vele egy izlésen levő Hajnald Lajos hihetőleg ebbeli érdemeit akarta méltányolni, amidőn kanonokká nevezti ki.

Elméje meglehetősen lassu mozgásu, de amellett benne van a papi furfang és ravaszság.

Tudja, hogy a clerus hatalma mily nagy, nemcsak azért, mert a papságnak van elegendő „nervus rerum“-ja, hanem azért is, mert az „egy valamenyiért“ s „valamenyi egyért“ elvénél fogva a főpapság feltétlenül számíthat az alpapságra, ezek pedig a szemforgatók nagy tömegére.

Latinovics különben feltétlen hiva a szabadelvű kormánynak, mert püspök akar lenni.

Termete kiesiny s ha püspök lesz beteljesedik rajta az a mondás: „kis püspök nagy pásztor bottal jár.“

SZERB GYÖRGY.

Macaulay egyik művében a középkori olaszországi csatákról emlékeztet meg, a többek közt ezt mondja: „A bátorság még a katonánál sem volt többé szükséges. A táborban megöszült az ember s a legnagyobb nevet vívta ki katonai tetteivel anélkül, hogy csak egyszer kényszerült volna komoly veszéllyel szembe állani.“

Ilyen nagy hirre vergődött katonája Tisza Kálmánnak a mi szeretetreméltó Szerb Györgyénk.

Képviselő már megszámlálhatatlan hosszú esztendőknél sora óta. Ha hölgy jön a karzatra, első dolga ismerősétől azt kérdeni:

— Ugyan kérem melyik Szerb György? s daczára ennek a ház annalesei nem tudnak vissza emlékezni, hogy ez a becsületes román nemzetiségű szerb csak egy esetben is komolyan nyitotta volna fel a száját. György ur szemében nagyon kevés a kifejezés, nevetése hangos, mint a dunaparti rakodóké, termete formátlan, járása nehézkes, tekintete jámbor, álmosas, mint a husvéti báránycáké.

Az egész ember hasonlít egy ó-kori lusta rabszolgára. S rabszolgai hajlamainál fogva, egyike a kormány leghasznosabb korybantjainak. Senki sem tudja a szabadelvűpártból az „igen“-t oly készségesen kiáltani szavazás közben, mint Szerb György. S ez nagy érdem! Bizalmat gerjeszt a többiben.

WODJANER BÉLA.

Sem nem okult, sem nem tanult.

Ő vele történt régebben, hogy választói körül néhányan hivatatosan tették le a „bündiját“ a választási elnök kezeibe. Sok bajba, nagy utánjárásba került, amíg a scandalumot ellehetett simítani. Ugron Gábor még most is emlegeti.

S daczára ennek Wodjaner Béla még az utóbbi időben is szokott „kézzel foghatólag“ korteskedni. Csak nemrégiben is a szászvárosi atyafiaknak ígért egy bizonyos kerek összeget eskét toronyórára abból az alkalomból, hogy programmbeszédet tartott.

A jó szászvárosiak már örültek, hogy ezután nem kell nekik az uristen órájára tekinteni. — ha az időt akarják tudni. De hiába örültek!

Végre feljöttek deputációba Budapestre s a szabadelvűpárt előtt bizonyították be, hogy addig nem igen lehet ám elhinni a párt programjának az eszményi részét sem. — ameddig a kézzel fogható és szemmel látható óra nem jár és nem ver fent a szászvárosi toronyban. Ekkor kellett a generálisnak intervenálni, — Wodjaner Bélának pedig kiszurni ama bizonyos kerek összeget, melybe a szászvárosiak órája került.

Ha nem fukarkodik, a dolog nem kerül napfényre, s nem mondja neki Tisza soha: „Te meg ne ígérj olyasmit, amit nem akarsz megtartani.“

Mért nem hallhatta ezt Usanádý bácsi?

DÓDA TRAJÁN.

Csak a híréért foglalkozom vele. Olyan ritka madár ez a becsületes oláh patrióta a képviselőházban, mint a hollószinű hattyu.

A kiegyezés létrejötte óta mindig képviselő. Az alatt a tizen-nyolez esztendő alatt azonban, mint hivatalosan is constatálva van, csak egyetlen egyszer járt Budapesten, — akkor is olyankor, midőn a képviselőház ülései szüneteltek.

A becsületes oláh patrióta ugyanis azt olvasta a hirlapokból, hogy ő már évek óta nem vette fel képviselői illetményeit, — de helyette más valaki szedegette ki hamis nyugtákkal az utolsó kis krajczárig.

Rohant fel esze nélkül, — de a sallariumnoknak csak nyomát üthette bottal.

Erre azután újra hazament s ismét otthon énekelgeti a nagy Dakoromaniáról ábrándozó oláh kalandorokkal együtt ezt a lélek-emelő nótát:

„Plindze czára si gyenesty
Sedje Janku si hodinesty.”

SZÖGYÉNY EMIL.

Ezelőtt harmincz esztendővel volt nevezetes ember. Az ötvenes években ugyanis senki sem hordott magyar ruhát, — fogta magát s ő magyar gunyában járt.

Azután megint letűnt a napirendről, mindaddig, míg Lónyay Menyhértnek a csillaga ragyogni nem kezdett.

Mert Szögyény Emil, Lónyaynak volt a benső embere. Ez megtette Tisza szabályozási igazgatónak, s még ma is szabályozgatja a honi folyót.

Volt a régebbi időben a képviselőháznak egy vak tagja, bizonyos Eröss Lajos. Szögyény Emil, másként nem bírván feltűnni, fogta magát, ezt a vak kollégát vezetgette.

Ekkor mondták rá, hogy a néma vezeti a vakot, de ő nem bánta, ha már ő nem beszélt, legalább róla beszéltek.

ABONYI EMIL.

A képviselőházban valamelyik mameluk kollegája azt a megjegyzést tette egy alkalommal Abonyi Emilre: Ez az Emil egészen olyan, mint az ég felé ugráló kecske.

Pedig hát Abonyi Emil egyike a legjobb legkedvesebb fiuknak. Mindig olyan, mintha skatulyából huzzák volna ki. Kabátját megirigyelhetné Podmaniczky Friczi, nadrágjára büszke lehetne akár Gromon Dezső is: kézelője s gallérja kifogástalan fehérségű, nyakkendője pedig mindig legujabb divatú.

A régi időben, ugy ezelőtt vagy kilencz-tíz esztendővel Bereg megye aljegyzője volt. A megyei uraknak kedvében tudott járni ez a folyton bohoskodó, sohanem komor, mulatságos fiu. — ezért hálából felküldték képviselőnek.

Azt gondolták, jó lesz egy kis kedélyt plántálni a képviselőházba. Azóta Emil szorgalmasan látogatja az üléseket. — és segíti a kormányt oly esetekben, ha szavazni kell.

Az utolsó választások után, midőn a ház bizottságai alakultak, Abonyi Emil véletlenül oly bizottságba jutott, melynek tagjai mind uj képviselők voltak, csak ő maga szolgálta már ki a három kapitulácziót.

Nagyon természetes, hogy őt, mint régi képviselőt választották meg elnöknek, s csak midőn megismerték, akkor csodálkoztak, hogy oly fiatal ember az elnökük. Igaz, hogy Abonyi Emil még jobban csodálkozott, hogy ő bizottsági elnök.

KRAJCSIK FERENCZ.

Leghátulgombolósabb mamelukja Tisza Kálmánnak, mégis Kossuth Lajos tette meg követnek.

Vala pedig ez így:

Privigyén két ellenséges had van. — mihez a Montechi és Capuletti viszály csak olyan kis Miska. Ezek a Krajcsikok és Sporzonok. Erősen ütközik mind a két fél, hol egyik bukik el, hol a másik. 1881-ben Sporzon győzött, — 1884-ben illő volt hát a Krajcsikoknak felül kerülni.

Egy kis hadi csellel sikerült is, ez a dolog. Összejöttek valami vacsorára s több borovicska pálinkát töltöttek Spórzonba, mint amit megbirt, — és ekkor kérdezték tőle: Szereti-e Kossuthot?

No! gondolhatni, hogy egy jól dressirozott mameluk mindent mondhatott Kossuthról csak jót nem.

Ez azután alaposan kitörte a szerény kis Sporzon Ernő nyakát, s az 1884-iki választásnál csakugyan Krajcsik Ferencz győzött.

Krajcsik lelkületére nézve olyan szelid, magaviselete olyanalmas, hogy aki nem tudja hogy tót, okvetlen hollandinak fogja tartani, mihelyest teljesen megöszül.

Hogy is mondja Vörösmarty Szép Ilonkájában?

„Könnye most, de vére hajdanában
Bőven omlott Nádor ostromában.“

Krajcsik is csak most unalmas, — mert híres papja volt ő hajdanában Cottytnak.

Mint politikus olyan agyag, mely Tisza politikai fazekas-mester kezei közül kerülén ki, tetszés szerint idomítható.

Hogy fatalista, az kitűnik a következőkből: Egyszer szemére hányták, hogy a kormány folyton adósságukat csinál, s mégis van deficit. Mi lesz ennek a vége?

Édes barátom, — viszonzá Krajcsik az ő vontatott tót dialektusán, — olyan sok véletlen történik ezen a világon, s e sok véletlen közül egy is elegendő, hogy mi a deficitekből kiláboljunk.

SZILÁGYI VIRGIL.

A francziák azt tartják, hogy a demi monde soraiból kerül ki a legtöbb szenteskedő vén asszony. Ezen állításukat azzal indokálják, hogy a nő fiatal korában élte világát, élvezte a gyönyöröket, belemerül a különféle bűnök tengerébe, — csak akkor tér észre, ha a tükörbe pillantva az első ránczot, s az első ősz hajszálat megpillantja.

Ekkor magába száll, szánja bánja bűneit. eljár az abbécskákhoz gyónni, misét mondat, s tagja lesz valami szent ezélu egyesületnek.

Ily politikai demi mondenak tartom én Szilágyi Virgilt.

— aki hajdan összeesküvő, forradalmár volt, s ma clericalis, ó-konservatív és ultramontán.

Amikor a politikai pályára lépett, szélső ellenzéki volt, s vezére annak a fiatalságnak, melynek soraiból szegény Forinyák Géza áldozatul esett.

Kevéssel ezután a szerencsétlen márczius 15-iki tüntetés után a német kormány többeket elfogatott: Tancsics Mihályt, Kaas Ivort, a két Hindyt: Kálmánt és Árpádot.

Szilágyi Virgil védő ügyvéd volt ez alkalommal s oly hazafias, oly izgató beszédet tartott, -- hogy nemesoda, ha abban a lázas napokban rögtön óriási népszerűségre tett szert.

Lassanként azonban kiűtötte magát a szeg a zsákbót. Lehámlott róla a külmáz, és most újra előttünk van a valódi Szilágyi Virgil; nem az, aki valamikor csak azért viselt vörös nyakkendőt és vörös mellényt, hogy a jámbor nyárs polgárok már messziről elkerülhessék, — hanem az, aki már pipagynujtogatója volt a konservatív Senyeinek is, és most hű dárdása Tiszának.

Külsejére nézve megnyerő, szabályos arcz. magas homlok, ősz haj és szakáll. Daczára azonban e szelid kinézésnek, egyike a legfurfangosabb embereknek, — mert szellemes, kigyó simaságú és nyájas beszédű.

Az utolsó választások után ő volt a képviselőháztól megbizva, hogy a Hont-megyei visszaéléseket megvizsgálja.

Méltóbb embert nem is kaphatott volna a kormány.

Amily minta vármegye Hont. — oly miuta lelkiismeretes-ségű vizsgáló biztos Szilágyi Virgil.

A zsák megtalálta a foltját.

BIÁSINI DOMOKOS.

Apja fuvarozásból lett ur, s csinált a fiacskájából delizsánzt belőle.

S hogy apjához méltó legyen, Domokos kikérte Tiszától azt a kegyet, hogy névszerinti szavazás alkalmából ő fuvarozhassa össze a távollevő mamelukokat. Legujabban ő a kormány „ein-peicser“-je.

S ha az a spanyol gavallér, kinek ruhája rongyos, s lábujjai télvíz idején kikandikáltak a csattos cipőkből, teljes öntudattal, s büszke megvetéssel reczitálta őseiről reá maradt tizenöt vezetéket s huszonöt kereszt nevét. — akkor Biasini Domokost kellene látnotok, mint páváskodik, mint áll lábujhegyre örömében, hogy dörzsöli rövid vastag ujjait, ha a kormány győz a névszerinti szavazások alkalmával.

Méltán büszke lehet. Hisz ő mentette meg a kormányt. ő szállította be a szavazatokat. Ő tudja legjobban, mily alkalmas az „ily” szolgálatokra.

Egyébre ugye! — Mert az oláhfalusiakat kivéve, senki se tudja, mi az isten csudájáért képviselő a „kis delizsáncz báró?”

No igaz! A papája is tudja. Ha a választás közeledik, a papa felülteti a kis Patroclust egy ujonnan lakkirozott gyorskocsira, elmegy vele Oláhfaluba, összehívja a választókat, „s nyomós” argumentumokkal bebizonyítja nekik, hogy négy usque ötezerig a fiacskája is tud olvasni. Azután szót kér s elhiteti az atyafiakkal, hogy valamikor ő is a nép embere volt — tehát a jövőben sem fogják megbánni, ha a kis Patroclust újra megválasztják követnek.

Befejezésül megígéri, hogy fia három év múlva tényleg is fog Oláhfaluban beszédet tartani, annyiival is bizonyosabban, mert már három év előtt hozzá fogott a beszéd elkészítéséhez.

Domokos ennek az oka?

Nem! hanem a kettőjük neve!

ZALAY PÉSTA.

Van az istennek egy igen jámbor állatja, mely nagyon kevés dologgal törődik. Bele áll hasig a tövisbe, eszik nyugodtan, iszik rá egyet, s oda se hederít; akár esik, akár a nap süt.

Ilyen természete van a mádi képviselőnek „nagy s á g o s” Zalay István urnak.

Ha felezihelődik Budapestre, első dolga elszaladni a Holzwarthba, s megnézni, nem hiányzik-e valaki a rendes, ebédelő és vacsoráló compániából. Ha lehuzva eszímáit lábujjain össze szá-

mitja, a multkor ennyien voltunk most vagyunk ennyien, s ha a nagy számtani művelet jól üt ki, — akkor minden jól van.

A politika nem okoz neki felfújást, ő tőle tehet Tisza Kálmán amit neki tetszik. Ő „Carte blanche“-et adott a kormányelnöknek, ezáltal akarván Deák Ferenczhez hasonlítani, aki szinte fehér lapot adott a horvátoknak. Annyira nem bánja, akármit csinálnak bent a teremben, hogy néha bár bent van a parlament épületében, — hetekig se néz be a tanácsterembe. Alacsony, zömök természetű ember, kicsiny sunyi szemekkel, s gyanus göndörségű hajzattal. Képe gömbölyű és piros, mint egy jó sikerült kecskeméti édes alma. Antisemitának nem antisemita, mert tiszteli őseit; s mintán mádi képviselő, ott van, a hol a mádi zsidó.

Ha már a szabadelvűpárt a Tisza jubileuma alkalmára érem pénzt veretett, sokkal jobb lett volna, a jubiláris érempénzre Zalay Pista arczképét reá vésni a következő körirattal: „A fejbo-
lintó és soha le nem szavazott mamelukok a gene-
ralisnak“.

A FÜGGETLENSÉGI PÁRT.

IRÁNYI DÁNIEL.

Seneca azt írja Catóról: „Neque Cato post libertatem, neque libertas post Catonem“; sem Cató a szabadság nélkül, sem a szabadság Cató nélkül nem állhatott fenn. Senkire sem illenek ugy e szavak, mint Irányi Dánielre.

Nagy jellem. Mintaképe a mértékletességnek. Komoly, szilárd, egyenes. nyílt és hajthatatlan becsületességű férfiú. Erkölcsi szigorúságáról országszerte ismeretes. És méltán! Mert az emberek hibái iránt nem elnéző. Ellensége minden gazságnak, gyávaságnak és aljasságnak.

Irányi olyan ember, aki bátran elmondhatja magáról. hogy sohasem hátrált meg egyetlen ember előtt sem életében.

Esze és szíve helyén volt még akkor is, midőn a bátrak legbátrabbjai elvesztették fejüket. Irányi kimagaslik mindannyi közül: ő megmutatta, hogy a polgár bátorsága több, nagyobb a katonai bátorságánál.

A szabadságharcz utolsó napja jött fel. A honvédtábornokok Világoson a Bolus kastélyban ebédelték a muszka tisztekkel. Görgey ült az orosz tábornokok jobbján. Ebéd után Görgey szobájába vonult, mely telve volt tisztekkel.

Egyszerre egy fiatal 27—28 éves férfi törtet át a csoporton, szembe áll Görgeyvel, s ingerült hangon kiált rá:

— Tábornok, magára meri ön a fegyverletételért a felelősséget vállalni? E fiatal ember Irányi Dániel volt.

— Én és a hadsereg. — viszonzá rövid gondolkodás után remegő ajkakkal Görgey: igen uram! mert mi megtettük kötelességünket, nem úgy mint a kormány férfiai, kikre a felelősség terhe nehezu.

Irányi harsány hangon kiáltott oda Görgeynek:

— A történelem majd elhatározza, melyik részt éri a felelősség !

Ilyen ember volt Irányi már fiatal korában. Ilyen ma is. Akkor is az volt jelszava, hogy üdvösebb a legkoldusabb igazság, a legkirályibb hamis látszatonál, s kimondta az igazságot, ha fejével játszott is. Talán soha eddig nem volt oly közel halálos órája, mint a Bohus kastélyban, midőn Görgeyvel szembeszállott.

Alakja magas, sovány; járása egyenes, ruganyos és kimért. Haja ritka, homloka félhold alakra van kikopaszodva, szakálla, bajusza ősz. Beszéde pathetikus. Képes beszédét a mondat közepén megszakítani, ha nincs a házban teljes csend. Szónoklatairól elmondhatjuk, hogy azok a „haldokló parlamentarizmus hattyudalai“.

Mint politikus kitartóan küzd, bár sokan, főleg a kormánypárti realpolitikuskok, — azt hiszik, hogy reménytelenül. Ez azonban őt, ki rajongó hive hazája függetlenségének, legkevesbbé sem alterálja, mert az a nézete, hogy gyenge politikus, ki elveszti bátorságát, s nem tud várni mindaddig, míg ideje el nem jő.

1848-ban a pest-lipótvárosi kerületet képviselte: a hatvanas években pedig Kossuthnak volt megbízottja a berlini udvarnál.

Az, a ki sötétséget terjeszt, állhat egy állam legmagasabb polezán: hivatalos jubileumot is ünnepelhet. — de a diesőség mégis azt illeti, ki a függetlenség világító fáklyáját lobogtatja.

MOCSÁRY LAJOS.

A függetlenségi párt utolsó tízéves története egy képviselő nevével sines oly szorosan összefüszve, mint épen a Mocsáry Lajoséval.

Ha a tengeren vihar alkalmával a hajót baj éri, a kapitány utolsónak szokta azt elhagyni. — vagy megmenti.

Mocsáry Lajos nem távozott a nagy szabadelvű vihar alkalmával a függetlenségi párt súlylyedő félben levő hajójáról. Választásról választásra az elkeseredésig menő szívós kitartással igyekezett a hajón üttött lékekett befoldozgatni.

Sikerült neki !

A fúsió alkalmával alig néhányad magával maradt. Nem csüggedett. Oly erélyt oly rugonyosságot fejtett ki, mely dieséretére vált volna nálánál sokkal fiatalabb embernek is.

Modora büszke, s gyakran indulatos, oly ember, kiben az aristocraticus nézetek megcsontosodtak, de a democraticus eszmék is össze vannak kocsonyásodva.

Feje erős: nézeteitől sohasem tágit s Mocsáry véleményére sohasem irányadó, mit vél jónak a „mosdatlan nagy tömeg.“ vagy mit szeretne keresztül vinni a parlamentben „a testileg megmosdott nagy többség.“

Ő halad a maga útján. Halad anynyira, hogy a nemzetiségi kérdésben pártjában is egyedül áll.

Ha beszél, arezán folyton ott lebeg az előkelő gúny. S csupán ő általa nyújtva nyeli el édesség gyanánt a legkeserűbb lapdaesókat is a kormánypárt, bár megfekszi gyomrát, mégis azt affectálja, hogy jól esett neki.

A polemia, vagy elvi viták tűzében sem ragadja el heve sohasem. Kezében az írónnal jegyez órahosszákon keresztül, s ha reá kerül a beszéd sora, bonczol és vág egyszerre. Szétszedi a legkuszáltabb logikai eszmét, s egy hirtelen okoskodással saját fegyverével veri meg ellenfelét.

Tiszának halálos ellensége. Régóta gyűlöli, — most már megveti. Parlamentáris viszonyaink között ez a legnagyobb, a mit a miniszterelnökkel tehet, mert egy arab példabeszéd azt tartja, hogy a megvetés még a tekennősbéka páncélján is áthat.

HELFY IGNÁCZ.

„Nem épen ismeretlen név a függetlenségi párt évkönyveiben“ — mondhatná el Dantonnal.

Az alacsony, igénytelen kinézésű, tarkóig kopasz emberből nagyon kevesen néznék ki, hogy ő az eleven kapocs Magyarország és Kossuth Lajos között.

Pedig úgy van!

És ezt az összeköttetését azt hiszem, Helfy Ignác modorának köszönheti. Sokkal hosszabb ideig tartózkodott Olaszországban, — semhogy az olaszok kedves, szeretetreméltó, simulékony modorát elegendő alkalma és ideje ne lett volna elsajátítani.

Mint practicus ember Olaszországban nyomdát állított. Ott

magyar műveket is nyomtak. Sőt állítólag a Helfy Ignác nyomdájából kerültek ki a szabadkőművesek alapszabályai magyar nyelven legelső ízben. Helfy azonban, daczára, hogy a kőmives testvérek alapszabályait kinyomatta, sohasem volt rávehető, hogy közérjük lépjen.

— Humbognak tartom az egész dolgot — mondá több ízben.

Amióta külföldről visszatért, azóta egész élete a politikának van szentelve.

Ügyes, sima, találékony, éleseszű ember. születve látszik lenni arra, hogy az ellenfél gyengéit polemizálás közben kiaknázza. Ékesebben ígen, de practicusabban kevés képviselő tudja védeni a függetlenségi eszméket, mint Helfy Ignác. Ő rendszerint a jelenkori államalakulási viszonyokból meríti példáit; nem megy vissza a múltba, sem át a Britt szigetekre. „Ha Szerbia, Románia, vagy Bulgária lehetnek független állam, mondá Helfy egy alkalommal, miért ne lehetne épen Magyarország? Hisz mind Bulgária, mind Szerbia és Románia, valamikor Magyarországnak szuzerain államai voltak.“

Ha azután bebizonyítja a kormányelnök, hogy Magyarországnak azért nem való függetlenség, mert nem tudnánk vele élni, akkor Helfy rögtön kész az ily fajta replicával:

— Ez az elv nagyon hasonlít ahhoz a régi mese bolondjához, ki elhatározta, hogy mindaddig nem megy a vízbe, míg nem tud jól uszni.

Ha előbb megakarjuk tanulni, hogy kell a függetlenséggel élni, azután lenni függetlenné, akkor várhatunk örökre.

Helfy nemesak mint parlamenti kitűnőség tűnik ki, hanem egyuttal mint zszurnalista is. Régebben a Magyar-Ujságnak volt a szerkesztője, most az utóbbi években pedig ő rendezte Kossuth „Iratait“ sajtó alá.

Ma már ő se bizik a jövőben; s gyakran mondja elkeseredetten: A milyen a nép, olyan miniszteriumot érdemel.

A mi népünk megkapta a magáét.

MADARÁSZ JÓZSEF.

A képviselőház eleven „házzsabálya“.

Vitatkozhatnak órahosszáig a felett, mi jogos, mi nem; mit tilt, mit enged meg, a házzsabály: veszekedhetnek tizen-tizenöten az ellenzék soraiból a ház elnökével, hogy ez vagy az törvényes. — ha Madarász Józsi bácsi feláll, — s paragraphust ezítál, akkor nincs olyan kormánypárti vagy ellenzéki képviselő, aki azt ne mondaná:

— Ha Józsi bácsinak ez a nézete, akkor kénytelen vagyok belenyugodni.

Nem csoda, hogy oly jól tudja a ház szabályait, hisz 1848 óta folyton képviselő. Sőt tovább mehetünk. Amióta képviselő, mindig ugyanazaz egy kerület választotta el.

Büszke is kerületére!

Törhetlen híve a pártnak. Egyike a „hét magyar“-nak. A kiegyezés után ugyanis a szélső ellenzéknek csak hét tagja volt. Ma, tizennyolc év múlva e „hét magyar“-ból egyedül Józsi bácsi tagja már csak a parlamentnek.

Meggőződésére nézve testestől-lelkestől republicánus, aki a most életbelépett öt éves mandátummal szemben azt tartja, hogy: „Ahol a választás hosszab időre terjed, mint egy évre, ott vége van a szabadságnak.“

Termetére nézve alacsony, vézna, de egyenes, mint a gyertya, s mozgékony akár csak a halcsik.

Képviselőtársai néhány év előttr gratuláltak neki, amiért megmentette a párt becsületét. Ez abban az időben volt, midőn a szabadelvűpárt lelke is, s a mérsékelt ellenzék egy kiváló férfja is családi boldogságnak örvendett.

A függetlenségi párt nem engedett a negyvennyolczból. — mert ugyanakkor Józsi bácsi is részesült apai örömeknek.

Vas egészségu ember. Akárhányszor eltréfál az ellenpártiakkal:

— Várjátok csak, majd az 1915-iki országgyűlésen nem Péchy Tamás, hanem én fogok az elnöki székben ülni.

Adja isten!

UGRON GÁBOR.

Őseit egész Zandirhámig viszi fel. Az erdélyiek „fejedelem”-nek nevezik.

Szép magas, daliás termetű férfi, szénfekete hajjal és szakállal. Villogó szemeiből s nyílt megnyerő arczáról nagy elszántság tükrözik le. Azt, hogy merész bátor ember, bebizonyította már nem egy esetben. Nem csak két év előtt Czegléd piacán, midőn társai elmaradtak tőle s ő mégis előre hatott a felizgatott s elvakított tömegben, — hanem már régebb időben is.

Nagyon fiatal ember volt még Ugron Gábor a porosz-francia hadjárat idejében; daczára ifju korának, ott harcolt Garibaldi seregében. Rosszul nem viselhette magát, mert mint egy alkalommal Baross ellen polemizálva kijelentette, ő a tisztí rangot nem az osztrák katonai iskolában, hanem a harc téren nyerte el. Ha jól tudom, a dijoni ütközetben kapott vitézségi érdemrendet is. — melyet azonban még senkinek sem mutogatott.

A vogesi hadsereg szétveretése után okkal-móddal bejutott Párisba.

Ott már akkor felütötte fejét az anarchia. A commune volt az ur. A felbőszült nép minden előkészület nélkül rohant neki a zsarnokság diszoszlopának a Vendomeszobornak, s minden előkészület s hosszadalmas tanácskozás nélkül le akarta rombolni.

Ugron felugrott két citoyen vállára s egy hatalmas beszédet rögtönzött. melyet azzal végzett, hogy kár ledönteni a Vendomeszobrot. Hadd álljon! de alakítsák át olyan formán, hogy ne legyen reá felírva: „Itt tilos etc. etc.”

Ez alkalommal tehát ő mentette meg a Vendome-szobrot, melyet Courbet festő később mégis csak ledöntött.

Három esztendeig pausált otthon Erdélyben. A fusió mámora őt is elbuktatta. Ez a három év hasznára volt. Tanult, olvasott sokat ez idő alatt.

Ugy ment haza. mint kezdő, ujonez politikus s úgy jött vissza, mint a függetlenségi párt egyik legerősebb támasza.

Ha beszél, félfejjel látszik magasabbnak. Szónoklata egész sajtátszerű, elütő a nálunk szokásos egyhangu, elesipelt s újra felfrisített beszédektől. Megérezni rajta, hogy gondosan tanulmányozta a nagy francia forradalom férfiainak szónoklatait.

Stylje félig komoly, félig humoros és grotesk ; kifejezései merészebbek s maróbbak, mint a minőhöz a kormánypárt szokva van. Néha szilaj és merész egész a kiméletlenségig, de mindig éles megfigyeléssel s meglepő logikával beszél.

Hogy a politikát nem sportszerűleg üzi, az látszik abból, hogy kész a végletekre. Hisz ő volt a lelke annak a tervnek, hogy az orosz-török háborn alatt le kell az oroszok háta mögött rombolni a Pruth hidját.

Nem rajta mult, hogy terve meghiusult. Menekülnie kellett, s a kormány ekkor köröztette.

Amidőn kegyelmet kapott s külföldről visszatért, nem hunyászkodott meg, nem fáradt bele a küzdelembe, lelke most is oly szilárd és megtörhetlen, mint a pengéje annak a kardnak, melyet ősei a székely grófok oldalukon viseltek.

Egy baja van csak !

Hogy nemcsak politikus, hanem egyuttal gazda is. Ha Ugron Gábor főhadiszállását áttenné Budapestre, — hej de sok féjtájást csinálna Tisza Kálmánnak !

HERMAN OTTÓ.

Még a korával is csak nagyon kevesen vannak tisztában. — nem — csoda, ha Herman Ottóval senki sincs.

Hajdan, a jobb időkben, egy egy gyengébb percében néhányunk előtt elismerte, hogy az ötvenes években már mint katonai szökevényt csípték nyakon Bécsben ép abban a szentséges szent pillanatban midőn külföldi utjából visszaérkezett a császár városba.

Nem is sokat teketoriáztak vele, — sem mentelmi jog nem volt abban az időben, sem „nyilatkozatot“ nem vettek fel a lapok, — hanem dugták be komisz baka mundérba és megsem állottak vele, amíg csak le nem transportáltak egy olyan coupéban, melyre rá van írva: „Soviel Pferde, soviel Menschen,“ — oda a bosnyák hegyek tőszomszédságába.

Itt észrevették, hogy ügyes ember. Tisztet akartak belőle csinálni. Herman azt mondta, tiszteli őket, de maga nem akar tiszt lenni. Üres óráiban a természetet kezdte vizsgálgatni.

Amikor három esztendei szolgálat után elbocsátották, készen volt a „vén obsitos“. Fogta magát, ehment Kolozsvárra, s beállott Brassai bácsi mellé állat — tömőnek.

Az akkor ellenzéki Magyar Polgárba is irogatott, de Pap Miklóssal nem fért össze, végre Budapestre került a Nemzeti múzeumhoz. Kevéssel Hermannak feljövetele után kezdődtek idefenn a töröktüntetés lázas napjai. Ilyen napokban az oly ember, mint Herman, aki nem egyéb egy folytonosan füstölgő, izzó tüzanyag-nál, melyet nagyon bajosan lehetne eloltani, — ily ember a lázas időkben megbecsülhetlen.

S ő tudta magát eléggé érvényesíteni.

Dikezozott piacon, koresmában, utcán, a fiakker bakján, az emberek vállain, a minisiterelnöki palota előtt, előbb a fülkében, azután kissé izzadva a lépcsőkön. Ragadta a dicsőség árja magával, s most már vén honatya, aki ítélt elevenek és holtak felett.

Feje hosszú sörényes: mondhatnám kiaszott cassiusi arez, -- haját s szakállát leszámítva.

Hangja fagyos és rekedt, ha hangosan akar beszélni, akkor rikácsol. Humor van benne sok; szókimondó, szikrázó, de egyuttal cynicus a legnagyobb mértékben.

Rajong hazája szabadságáért, de a haza függetlenségét még sem szereti annyira, hogy saját párthíveivel békében meg tudna lenni.

S most eljutottam Herman Ottó legerősebb tulajdonságához a haragtartáshoz.

Ő ha megharagszik valakire, nem feledi el többé; hanem beírja főkönyvébe az illető bűnös nevét. A haragról főkönyvet vezet, rendes „Tartozik“ „Követel“ rovattal.

Be van ott vezetve apró cseprő neheztelés, kis harag, nagy harag, mérgeződés, gyűlölködés és engesztelhetlen gyűlölet.

Ezt a könyvet úgy vezeti, mint a legfontosabb kereskedő az ő főkönyvét. Herman is pontos és következetes. Egy tekintet, egy vállvonás; a hang gunyos hordozása, valami tökéletlen megjegyzés, vagy plane nem helyeslés avagy ellennyilatkozat; ezek mind meg olyan dolgok, melyek rögtön öregbithetik az eredeti summát.

A képviselőházban Tisza Kálmánt és a függetlenségi párt néhány tagját kivéve legdühösebb Zayra és Steinaeckerre a német Schulverein agenseire. S a Herman indikatiója ezek ellen a nemzetiségi kutyapecézerek ellen annyival is jogosultabb, mert Herman

Ottó tudományos művei németül is megjelentek, s Herman Ottót, mint tudóst jobban ismeri a német közönség, mint a mi Akademiánkban ülő füevő nabukadonozók.

Baja csak egy van Herman Ottónak, — s ez az, — hogy nem kilenczven évvel hamarabb született, amikor szüretje volt a guillotineknak.

CSÁVOLSZKY LAJOS.

„Mister Mackay ezelőtt huszonöt esztendővel napszámos volt, s ugyanesak talicskázta az X-i vasut építésével a földet. Ma egyedül ezüst bányáiból negyven millió dollár jövedelme van évenként.“

Ha valamelyik amerikai lapban ilyes vagy a fentebbihez hasonló ujdoságot olvas europai ember, hitetlen Tamás módjára rázza a fejét. Magyar ember meg pláne földhöz vágja a kezében levő hirlapot és segítségül híván az összes menybéli szenteket ily fajta megjegyzést tesz:

— Ejnye de nagyokat tudnak hazudni ezek az ujságírók.

Pedig édes magyarom itt van előtted az eleven példa, ha ismered Csávolszky Lajos pályafutását. Ő megmutatta, hogy munka, szorgalom, leleményesség és élelmesség által mire lehet vinni.

Mert születésekor neki sem volt ám a belvárosban háza, a Hajduságban és Beregmegyében birtoka; a városligetben villája, sem nem az „Egyetértés“ hasábjaiiba polyázták, hanem a maga erejéből küzdötte ki azt, amije van.

És ha Tisza Kálmán valóban és komolyan akarná rendezni az államháztartást, alkalmasabb pénzügyminisztert Csávolszky Lajosnál keresve sem találhatna.

Az Egyetértés szerkesztője in praxi bizonyította be, hogy nagy financier.

Igaz, hogy az anyagi dolgok elvonták őt a politikától. A házban már évek óta nem hallatta szavát s a mai nemzedék már alig alig emlékezik arra, hogy Csávolszky Lajos fiatal képviselő korában néhány oly talpra esett pénzügyi beszédet tartott, hogy a vén pénzügyi capacitásoknak is tátva maradt a szájok. Csak nem régiben mondá:

— Bizony ez a néhány esztendő reám nézve mint politiciensra el van veszve. De se baj! Majd hallhattok nemsokára újra.

Bizony furesa világ volt ezelőtt néhány esztendővel. Mindenki tudta, érezte, hogy Deák Ferencz előregedett, mint valamikor a zsidók bírása a böles Sámuel s hogy valaminek történni kell.

Történt is! A balközép megszűnt. Alig maradt Csávolszky Lajoson kívül néhány tagja a pártnak s olvasója „Baloldal“ ezimű ujságnak.

Könnyű volt azt akkor megszerkesztetni, meg kinyomni. Oly kicsi-piczi volt, mint egy levélpapír, s oly kevés példányban járt, hogy a jó öreg Koesi bácsinak még arra is maradt ideje, hogy reggelenként megpréste. A lapnál levő három-négy munkatárs azután négyet-ötöt a szerkesztővel együtt a hóna alá kapott s szaladtak szerte a városba, még viradatt előtt kihordani.

Nem kellett legalább kihordókat tartani.

Végre hosszas küzdelem után lett a baloldalból „Egyetértés.“ Nemsokára azután egyesült a szélsőbal hivatalos lapjával a „Magyar-Ujság“-gal s nem csak két nevű ujsággá változott, hanem három szerkesztőt is kapott. Lassanként kidőltek a szerkesztőtársak. Oláh Károly meghalt, Szederkényi Nándor elment vissza Egerbe ügyvédkedni.

Ez volt a krísis.

Mindennap jöttek tudakozódni, kérőezösködni, tanácsot adni, megjelenik-e holnap még a lap? Jött-e ma újabb előfizető? Nem jobb volna-e már ma beszüntetni?

Csávolszky nagy dühösen kergette ki a jóakaró háborgatókat szerkesztőségéből s az utolsó után ezt kiáltá:

— Ameddig Csávolszky Lajos él, addig az Egyetértés fenn fog állani.

Csávolszky él, az Egyértés áll!

BARTHA MIKLÓS.

Csak másodvirágzásakor tünt fel!

Képviselő volt már a hetvenes évek elején, de fiatal, tapasztalatlan. Csak próbálgatta, milyen is tulajdonképen a politikai élet. Amidőn másodszor képviselővé választották, akkor azután testtel lélekkel arra adta magát.

Nem esuda!

Az alatt a tiz év alatt, míg távol volt az activ politika terétől, tehetségét csak erősödni érzé, s ez bizalmat öntött bele nemcsak maga, de politikai jövője iránt is. Megvagyok győződve, hogy a pár évi magány, a visszavonultság segítette kifejlődni Bartha Miklós lelkének tulajdonait.

És jött közbe egy esemény, mely lehangolt, elszomorított valamennyiünket, s mely valóban nagyon furcsa világot vet alkotmányos viszonyainkra. Bartha Miklóst szerkesztőségében két tiszt összevagdalta. Igaz, hogy a szerkesztőségben a tisztek jövedelekor három egyén volt, — de csak egy férfi maradt, — Miklósnak, ez az érzefejű székely, kinek csak a koponyáján tizenegy vágás constatáltak a doktorok. A testén összesen harminczkilenczet.

Örültek akkor sokan, hogy Bartha Miklós most már becsületesen meghalt, s nem alkalmatlankodik többé senkinek.

Usalatkoztak! Alkalmatlankodik biz ő még most is, — mert megélt. Alkalmatlankodik argumentumokkal; szóval és írással; alkalmatlankodik a kormánynak és nemzetiségnek.

A házban ritkán beszél, de ha beszél, hatásosan.

Alakja magas: szőke, vállas, hangja szomorú, de kellemes, elég mély bariton. Azon kevés hidegvérű, — talán mert sok vért vesztett, — emberek közé tartozik, ki képes hangját és hevét mindig modulálni. Még ha leghevesebben vitatkozik is, azt hiszik, Bartha Miklós csak kedélyesen beszélget.

Okvetlen nagyra viszi, mert az az elve, hogy egy uncia természetes ész többet ér, mint egy kiló meg nem emésztett tudomány.

ALMÁSSY SÁNDOR.

Büszke családjának ősi eredetére, de azért híve a függetlenségi pártnak. A hevesmegyei gentrynek abból a fajából való, melynek házában sohasem volt kapu: amelynek portája sohasem volt vendég nélkül, mert ha a vendégek szökdösni kezdtek, a házi gazda kötéllel fogdosott másokat.

Almássy Sándor régi ember. A szabadságharez alatt kor-

mánybiztos volt, — a szabadságbarez után „Kossuth kutya“ és „császári rab.“

E dolgok ize megmaradt a szájában. s ő ma is azon a hiten van, amelyen volt, mielőtt a cseh porkolábok büntetlenül szidták-piszkolták.

Alacsony, köpezős, vállas alak, szürkülő hajjal s összes szakállal. Felszólalásai a házban teljesen eredetiek. Nem cizfráz. nem himez és hámoz sokat. hanem egyenesen oda szól a dolog meritumára.

Meglátszik rajta, hogy ő még azok közé a szonokok közé tartozik, kik a hajdani vármegye emlőjén nevedektek.

Egészséges kedélyű, jókedvű férfiú.

A régebbi időben egyalkalommal Farkasdon gróf W.-nél mulatott a Józsa-Gyuri-féle kompánia.

Az erdeti ötleteket szerette akkor mindenki. nem lehet tehát esodálkozni. ha nagy tetszéssel fogadták azt az indítványt: Rendezzünk lófuttatást a nagy czímerteremben.

A czigányt felültették a boglyas kemenczére, s a nemes urak javában futtattak, amidőn az ajtó hirtelen felpattan, azon beugrik Almássy Sándor kezében dupla puskával.

Se szól, se hall, hanem egyenesen közé dapláz a kemenczén levő dádéknak. A czigányság isszonyu óbégatással hull le a kemeneze válláról. — s menekül hanyatt homlok kifelé. mert Sándor bácsi puskája, — csak vaktöltéssel volt megtöltve.

KOMJÁTHY BÉLA.

Heine azt írja a hamburgiakról, hogy kerek kalappal és szivarozva jönnek a világra. Ha Komjáthy nem is pipázva látott napvilágot. de nagyon valószínű. hogy bölesőjében czeuzli helyett pipacsutorát adtak neki szopogatni. Máskülömben nem vagyok képes megmagyarázni kiváló előszeretét a pipa iránt. Van is neki vagy háromszázszáz pipája, — elkezdve a régi antik Tököly-pipán. egészen az ujnyi nagyságú rézkupaku fapipáig. melynek primitiv szerkezete elárulja, hogy békanyuzó bieskával faragta. fent Tótor-száiban Krajcsik Ferencznek valami földije.

Középmagasságú, kövér, poczakos ember. Már fiatal korában nagy hajlama volt a hízásra. Jogász korában egy czimborájával összeveszett, ennek duellum lett a vége, — még pedig nem „Komjáthy-pistolyok“-ra, melyek akkor még nem voltak divatban, hanem kardra. A segédek elmondják, a feltételeket; a többek közt, hogy a hasvágás ki van véve.

A jókedvű ellenfél nagy komolyan kérdi segédeitől:

— Mit vágjak én akkor Komjáthyn, ha a hasat kivesszitek?

Naturájára nézve, jókedvű, jocosus ember.

A rémuralom egyik kiváló alakjáról Barérről mondták: „Vért izlelt, s nem undorodott: újra izlelt, s megkedvelé“. Így van Komjáthy Béla is a tréfával, viccezel. Egy jól sikerült tréfiért feláldoz mindent.

Könnyű neki! Nagy memoriájú s gyors felfogású. Haszonbérben bírja a sophismákat: logikája éles. — ha mint védő ügyvéd áll ellenfelével szemben, annak az érveit nagyon hamarosan izekre szedi, szétzuzza s tönkre vagdalja.

Külömben mint védő ügyvéd unicum.

Olyan, mint az ügyes praedicáló barát, ki sohasem szokott valamely szent életéről, csodáiról előbb beszélni, míg fel nem költötte hallgatói áhitatos érzületét azáltal, hogy valamely erekljét ne mutatva fel a szentről: Egy foszlányt ruhájából, egy fürtöt hajából, vagy egy csepet véreből.

Ő ha kell, úgy mutatja ki ellenfele szellemi foszlányait, hogy utánozza gestusait, kézmuzdalatait, hanghordozását, szónoklati módorát, — egy szóval nevetségessé teszi, — s azután justificálja.

Sokszor hányják neki szemére, hogy Szegeden kormánybiztos volt.

Jó humora ott sem hagyta el.

A károk bevallása alkalmával értésére esett, hogy egy telektulajdonosnak mintegy 10—12 ezer forintja van kiadva uzsora kamatra.

Kihirdettette, hogy mindenki hűségesen vallja be mi je van. Az uzsorásnál kezdte a kárfelvételt.

— Hát nincs egyebe mint ez a házhelye? kérdé a szegedi Schyloket.

— Sülylön ki mindakét szemem, ha egy fikrajeczárnyi érté-

kem is van, — sopánkodott az embernyzó. Tönkre tett a víz tekintetes uram! Kódis vagyok!

— Még egyszer kérdem, nincs önnek semmije? Kint levő követelése, vagy másértéke?

— Nincs!

— Jól van. Itt a jegyzőkönyv írja alá!

Az uzsorás aláírta. Erre Komjáthy összedoboltatta a szomszéd utczák lakóit, s dobszó mellett kihirdette, hogy a ki annak a becsületes uzsorásnak tartozott, fel van oldva minden kötelezettség alól, mert az illető maga hit alatt adta ki a nyilatkozatot, hogy neki senki egy kis krajczárral sem tartozik.

Az ilyen humor ép oly hasznos, mint egészséges.

A SZALAYAK.

Imre régibb képviselő, őt illeti az elsőség.

A régi időben, amidőn a filosemitismus. és gentry nem állott ily merev ellentétben egymással, Imre tetszelgett magának azzal, hogy democrat, s nem ad a születésre semmit.

Komjáthy Béla kiakarta próbálni a galambepéjű republicanus erkölcsét, s midőn egyik ülés alkalmával látja boldogult Pogonyi Dénest, amint az előadóiszék előtt fesseleg, odaszól Szalay Imrének:

— Ugyan mit alkalmatlankodik ott az a Paszomentierer?

— Micsoda Paszomentierer? kérdé Imre nagy hirtelen.

— Hát te azt se tudod, hogy Pogonyi előbb „Paszomentierer“ volt?

Szalaynak se kellett több. Ettől a pereztől kezdve rá se nézett többé Pogonyira.

Mert Szalay Imre a nemes és nem nemes közötti különbséket nagyon is élesen fenntartja. Ha elmékedik, vagy vitatkozik, akkor szabadelvű akáresak egy tízennyolezadik századbeli franczia bölesész. De praxisban! Óh! az egészen más! A gyakorlatban nem szeret még csak dörgölözni sem az oly emberhez, akinek nincs joga a királyi kamarásságra, vagy a régibb időben nem volt kivéve a patriarchalis „huszonöt“ alól.

A politikában különöz és változó. Maga bevallja, hogy most már oly szívesen alkalmazkodik a körülményekhez, mint a ház-

tetön levő szélkakas, a szél fuvásához. Pár év előtt a képviselőházban nyíltan kimondta, hogy republikánus. Ma ezt az elveit egészen elfeledte, s kész örömezt vallja magát loyális alattvalónak.

Antisemita, de azért rendesen izraelitának adja el termékeit, sőt a jövődöbeli magyar respublica székhelyén Lellén. még házi orvosa is zsidó.

Imre okos ember, mert tudja, hogy Aesopus meséje a molnárról, fiáról és a számról a világon folyton újabb és újabb kiadásban ismétlődik, s ép ezért nem ad semmit arra, amit a világ beszél. Megy a maga esze után.

Károly jóval öregebb nála, ő, Solymossy Eszternek sokat emlegetett védője. Magas izmos alak, ősz, rövidre nyírt haj, beretvált áll, kurta bajusz, s szemüveg egészítik ki arcának touillejét. Ha Imre természete heves, vére nyugtalan, maga mozgékony, akkor Károly annál nyugodtabb, hidegvérűbb, kimértébb. Imre folyton hangosan beszél; Károly, lassan, nyujtva a szót, gondolkodva, mintha galambturbékolás volna a beszéde. Imre sok tekintetben felületes, szórakozott, de sokkal practicusabb ember bátyjánál.

Jó volna ennek a két testvérnek a természetét, eszét, egy- szóval a két egyén sajátosságait, egy élő embernek átadni.

De talán mégis sok volna egy embernek!

ORBÁN BALÁZS.

Az alkotmányos aera kezdetén Erdélyben alig volt népszerűbb ember Orbán Baláznál.

Kalandos külföldi utat tett. Gyalog utazta be Egyiptomot két vándorlegény társaságában. Londonban mint órás legény kézimunkájával kereste élelmét.

Ragászkodása az imádott Székelyföldre, melyet nagy művében töviről hegyére leírt, nemesuda, ha hamar népszerűvé tették. Igaz, hogy sok tekintetben járult ehhez az is, hogy Orbán Balázs kiváló szép férfi volt, s így kegyencze a nőknek. Egy választás alkalmával, amidőn még minden székely szavazott, volt abban a kerületben, melyben Balázs ur fellépett vagy tizennégyezer választó. Három napig folyt a szavazás, míg végre Balázs megkapta az abszolút többséget.

Nosza! hamar lovaslegényeket küldöztek szét, hogy a távolabbi községekben lakó választók ne fájradjanak be hasztalan.

Az egyik lovas legény valami három órai vágatás után egy zászlóalj székelyre akadt:

— Hova mennek kendtek?

— Megyünk leszavazni a székel y báróra, — kiált oda a vezető lófű.

— Ne menjenek már kendtek, forduljanak vissza. Orbán Balázs ur már megvan választva.

— Nem lehessék tennyi! szólt vissza az öreg lófű, mert az asszony nép azt mondá otthon, hogy nem esokoli meg egy űnket se, aki a báró urra le nem szavaz. Nekünk hát muszáj szavazni.

Ilyen kortesei voltak valamikor Orbán barónak. Azaz pardon! nem báró biz ő. Mert írásban jelentette ki, hogy ő soha világ életében a bárói czimet használni nem fogja, mert ősei nem a csatatéren szerezték, hanem mint gárdisták.

Mint politikus szabad gondolkodásn, szókimondó, metsző itéletű. Valóságos durva kéz, mely nem ért a politikai sebek ápolásához.

Mint magánember takarékos. és ezért sokszor élezelődéseknek van kitéve. De ő nem azért takarékos, mintha élére akarná verni a bankót. vagy gyönyörködne a felhallmozott kinessékben, — hanem jótékony és tudományos czélokra áldoz.

LUKÁCS GYULA.

Olyan világlátott magyar ember, hogy érdemes volna pénzért mutogatni.

Tengerész volt s bátran elénekelheti a kornevilli harangok marquisjával: „Bejártam kétszer a világot.” Harezolt a kubai felkelőkkel a spanyolok ellen: boxolódott portugáll matrózokkal s ezek kiverték a fogait: azután „ama bizonyos” kardhordó küldöttséget vezette Konstantinápolyba: majd kis idővel később újra harcztéren találjuk, Mehemed Ali oldalán.

Ezután hazajött s Nagy-Váradra tette át hadiszállását. ott felesapott nazaremus prófétának, minek folytán a nagy-szalontai nazaremusok megválasztották képviselőjüknek.

Jogász korában szitotta a muszka gyűlöletet s szónokolt a török barátság mellett, most a képviselőházban időnként elmondogatja azt, amit látott és tapasztalt az ő sajátságos vándorlásaiban.

Igaz, hogy beszélhetne gyakrabban is, mert jó szónok.

Most ő kezdi lobogtatni a „Nép zászlóját“, mely pár év óta összezsavargatva a politikai sutban hevert.

Csak lobogjon!

ENYEDI LUKÁCS.

Mikszáth Kálmán irodalmi sage-femmeja. Ugyanis ő a Szegedi Napló szerkesztője s mikor Lukács még nem gyötörte bele magát annyira az írásba, mint most, kellett neki valaki, aki esetről esetre egy kis mésszel, vakolattal vagy téglával kisegítse.

Felfedezte tehát Mikszáthot Budapesten, s levitte főmunka társnak a „Szegedi naplóhoz“. Igaz, hogy Enyedinek erre a hallatlan merényletére a Tisza menten elöntötte Szegedet, de ez Mikszáth Kálmán nymbusának csak használt, csak növelte azt. Használt Enyedinek is. Akkor ugyanis, midőn tanítómesterül levitte Mikszáthot, ő is, a lapja is mérsékelte ellenzéki volt. Mikszáth Kálmán olyan jól kitanította, hogy Enyedy Lukácsból szélsőbali lett Sajátságos játéka a sorsnak! Mikszáth Kálmán meg kormányparti.

FARKAS BALÁZS.

„Nyujtódi és ikafalvi doktor Farkas Balázs ur ő nagysága.“

Mert 1881 elején még megyei főorvos volt, s esze ágába sem jutott az, hogy Budapestre jöjjön tarokkozni, — akarom mondani képviselőnek

Hát azt mikép sejthette volna, hogy függetlenségi párti leend?

Doktor korában incarnatus kormánypárti volt. A kerület képviselője, Pilisý azonban nem akart határozott függetlenségi párti programot adni, — a választók tehát ráparancsoltak Farkas Balázusra, — s ő kénytelen volt függetlenségi programmal lépni fel. Őt tehát nem egyszerűen képviselőnek, hanem függet-

lenségi párti képviselőnek választották meg, s ő mint gavallér ember most már testestül, lelkestül függetlenségi párti.

Az egész képviselőséget könnyű dolognak tartja, — legnehezebb volt az otthon megszokott negyvenhetes tarokk helyett az itteni párcutbokban divó harminczhármast tarokkot megtanulnia.

Vele történt még gyakorló-orvos korában, hogy beteghez hívták sürgősen. Ahogy megérkezik, lát egy ujonnan született gyenge gyermeket.

— No, ha azt akarjátok, hogy életben maradjon ez a kis pulya. — szólalt meg az ő lassu hangján, hát egy párszor meg kell fürösztetni aszu borban.

A megijedt apa sietve küldi le hajduját a pinczébe. Ebből a reteszből hozd el az 1831-ikit, emeből az 1842-iket, s így sorba mondja Farkas Balázs előtt.

Amint a pókhálós palaczkok elő kerültek, — Farkas Balázs egyet gondolt, s oda fordul a házigazdához:

— Szógám! Jobb lesz azt a szegény ártatlan kis pulyát paezalba fürdetni, mi meg igyuk meg ezt a borocskát, — ha már idefenn van.

Mikor Bécsből az orvosi cursusról hazakerült, hirtelen három betege akadt. Egy *Sárgarépa* nevezetű zsidó szabó. *Pupinszky* mézeskalásos, és valami *Barkóczyné* nevű szent életű öreg asszony.

A kérlelhetlen fátum ugy akarta, hogy a fiatal kezdő orvosnak mind a három első betege meghaljon.

Erre azután a nyíri pajkosok Farkas Balázsnak egy gratuláló verset csináltak, melyben a többek közt a következő sorok fordultak elő:

„És hogy e kívánság igaz és nem tréfa.
Megtudná mondani neked *Sárgarépa*.
De ő, hogy *Pupinszky* mesztelen ne járjon,
Most fenn szabóskodik, fenn a másvilágon.
Varrja a pantallont, frakkot, s bársony gilét,
S mulattatja szépen a vén *Barkóczynét*.
Mert egy helyről kellén az uti levelök,
Egy kaszárnnyát lakat az uristen velök.

Ha valaki abban az időben Farkas Balázs előtt ezt a verset declamálni kezdte, okosan tette, ha előbb leszámolt a földi gondokkal.

A MÉRSÉKELT ELLENZÉK.

APPONYI ALBERT.

Az államférti születik. A valódi államfértinak nemesak ismeretekre, bölcseségre, jellemre s józan ítélő tehetségre van szüksége. — hanem arra is, hogy érezze, mikor érkezett el az ideje.

Mert a tényleges politika nem tudomány: azt nem lehet ismeretek, tanulmányok által elsajátítani, az művészet, arra születni kell. Ha valaki egy állam élére jut s gyors áttekintéssel bír, a véletlen kedvez neki. — azaz szerencséje van. — akkor az ily ember olyan lehet mint Bismarck ki nemesak a porosz királyságot változtatta császársággá, hanem maga is herezeggé, küzdötte fel magát.

Amikor először hallottam Apponyit beszélni, — hajdan volt még Ó-Budán, sohasem hittem volna, hogy csak jó kortes is váljék belőle.

Pedig ma már nemesak egyike a legjobb korteseknek, hanem az egyetlen államférti, akiről maguk a kormánypártiak is elismerik, persze csak úgy a szűr alatt, hogy talán talán képes volna Tiszát pótolni.

Én tökéletesen biztos vagyok benne, hogy pótolná Tiszát. Először is azért, mert van esze, másodsor s ez fő, mert mihelyest kormányelnökké lenne, Tisza Kálmán korybantjainak zöme csak urat cserélne s beállna Apponyi mellé zsobráknak.

A nemes gróf magatartásán meglátszik, hogy a jezsuiták nevehek. A tótok között, hol közbevetőleg legyen mondva „hatvókás grótnak“ hívják, végig imádkozott választóival minden processiót, végig térdepelt minden nagy misét, végig hallgatott minden veesernyét.

Lenn Jászberényben, a kedélyesebb, könnyűbb vérű jász atyatiak közt, akik egyszerűen „Albert bácsinak“ nevezik, a kortesia

idejében fehér asztalkendőt csap a vállára s maga hordja a népnek a frissen csapolt sört és a jó meleg sóskeflet.

Ha lent jár a Bánátban a nemzetiségek között, ott ismét más hurokat penget. Beszél órahosszáig s tartja szóval azokat a derék svábokat, akik bizony igen nagyot néztek a nemes grófra, midőn kijelentette előttük, hogy elismeri a nemzetiségek létjogosultságát Magyarországon.

Bámullhattak is! Mert ez előttük egészen vadonat új dolog volt. Ameddig a „magyar Skobelev“ mint Apponyi ez alkalommal magát nevezte, — fel nem világosította őket erről, a derék jó svábok mindig azt hitték, hogy ők csak németül beszélő magyar állampolgárok.

A parlamentben már sokkal óvatosabb, sokkal elővigyázóbb. Tudja, hogy lesik várják minden szavát. Tudja, hogy az ő idejének el kell következnie s ép ezért oly alkalmakkor, ha a jövőről szól, csak általánosságokban körvonaloz s hideg, nyugodt, patriciusi modorában nem kötelezi magát semmire.

Apponyi a legrokonszenvesebb szónokok közé tartozik. Organuma gyönyörű esengésű mély bariton. Beszéde lassu, kissé kimért modoros és hatást leső, de az eszmék gyorsan követik egymást. Támadása merész, eleven s éles.

Ha ő és Tisza polemisálnak egymással, akkor oly szóharcz folyik kettőjük között, mintha két „görög virna párbajt.“

Apponyinak határozott szerencsétlensége az, hogy családja és családi tradíciói oly eszmék hívének jelölik őtet, mely eszmék bizonyos ó-conservatív mágnásokat egy fekete-sárga fonállal választanak el a hazafiaktól.

Ősei között egy sines ki a nemzeti eszmékért, a magyar alkotmányért lelkesült vagy küzdött volna. A Rákóczy harcok alatt az Apponyiak Heiszter táborában harczoltak a magyarok ellen; a negyvennyolczadiki szabadságharczban a muszkák gardes des dames-jai voltak; az ötvenes években pedig Bécsben és külföldön busultak a fölött, hogy oly sok rebellisnek sikerült emigrálni.

Ezek az emlékek azok melyek miatt Apponyi Albert nem lesz, nem lehet soha népszerűvé a magyar közép osztály előtt. A magyar ember nem feleli el a közmondást, hogy az alma nem messze esik a fájától.

S ha eltalálná feledni, jusson eszébe, — hogy Tisza Kálmán is az apja fia.

Érzi ezt maga Apponyi is. Ő talán az egyetlen az egész képviselőházban, akit komolyan bánt az, hogy politikai ellenfelei érvei s logikája előtt nem hajolnak meg.

Amikor ugyanis a legragyogóbb beszéde után is leszavazza az ellenzékelt ama párt, mely Tisza nélkül csak szárnyaszegett gólya csoport, akkor Apponyi idegesen sugja oda szomszédjának:

— Bizony érzéketlenek ezek az isten adták a parlamenti ékesszólás iránt.

Ilyenkor azután neki is olyan gondolatok fordulnak meg fejében, mint aminő Caligulának, ki azért kívánt az összes rómaiaknak egyetlen fejet, hogy egy csapással vág hassa le.

SZILÁGYI DEZSŐ.

'Tisza mallensa; a képviselőház legjobb logicusa.

Mert ha pollemiához szükséges gondolat — bonczolási képesség a ház sok tagjánál meg van is, — apróra részletezni, szellemileg felbonczolni senki sem tudja annyira a miniszerelnök gondolatmenetét, mint éppen Szilágyi Dezső.

Iskolázott jurista, de mint politikus ép multjánál fogva nem bírja a házban azt a hatást előidézni, amit más körülmények között a hozzá hasonló nagyvezű ember kivívni képes volna.

Ha feláll, s két kezének hüvelyk és mutató ujjai közé veszi irónját, elcsendesedik az egész ház; a folyosók kiürülnek s a pad-sorok megtelnek. Szilágyi Dezső elégült mosolylyal tekint szét a teremben. — s hozzá fog beszédéhez. Előbb halkán, majd emelkedettebb, szenvedélyes hangon beszél, szónoki szempontból mindig ékesen és okosan.

Tiszának személyes ellensége, nem csoda tehát, ha Tisza működését majdnem minden szavával kárhoztatja. De beszédeiből kiérezni a diplomatát is, — mert van reá eset, hogy a szabadelvű pártot mentegeti és védi, — mintha felakarná bennök költeni a hazafiúi kötelesség utolsó szikráját.

Ebben ugyan rendszeresen csalatkozik mert a mameluknak lelkiismerete nincs, azokat bátran meg lehetett volna gyujtani szurok köntösbe bujtatva Tisza jubilemnán, s úgy elégetni. — a „generalis“ tiszteletére, talán az is jól esett volna nekik.

És daczára annak, hogy Szilágyi Dezső ékesen, okosan, logicával, bátran, sok esetben emelkedett hangon beszél, — amint leül, vége a beszéde által gyakorolt varázsnak.

Honnan van ez ?

Ha ő azt mondja Tiszának: A miniserelnök ur hét eszten-deig ezekről a padokról ostromolta a deákpárti kormányokat, s mégis a deákpárti elvek alapján vállalt kormányt, — erre Tisza az ő utólérhetlen cynismusával vágja vissza Szilágyinak, hogy aki-nek a háza üveggel van fedve, az ne dobálazzék kövel. Szilágyi hét esztendeig volt hive a deákpártnak, most tehát nincs joga a deákpárti alkotásokat kárhoztatni.

Legyen ez a felelet bármi gyenge, azért a kormánypárt mégis rákiáltja az éljent, s a mamelukok kezeit dözölgetik örömben.

Szilágyi Dezső közepesnél valamivel magasabb alak, rendki-vül széles vállakkal, s felette tágas mellkassal. Nagy fejét, ra-gyogó sötét fekete haja, arcát sűrűs szakáll borítja. Szemei ki-fejezésteltek, s folyton értelmet és gunyort sugároznak.

Ő és Apponyi Albert gróf a névleges vezérei a mérsékelt ellenzéknek, — de épen az a bajuk, hogy mindketten névleges vezérek. Themistoclest nem hagyta aludni Arisztides dicsősége, — így van ez Szilágyival és Apponyival is.

Apponyi az ó-conservatív elemeket csoportosítá eleinte maga körül, Szilágyi Dezső körül pedig néhány volt ellenzéki s a kormánypártból kiugrottak tömörültek. Apponyinak terhére kezdett válni, hogy az ő neve csak a Senyeyével, s a főpapokkal együtt lesz említve, — ép ezért újabb időben tett már olyas engedményeket, melyek arra hagynak következtetni, hogy a nemes gróf Bismarck tanítványa, s szükség esetén, még ama bizonyos „socialistien cseppet“ is hajlandó lenne concedálni.

Ezzel a radicalis concessiokkal azután Szilágyi Dezső elől sok babért halászott el.

Két dudás nehezen fér meg egy csárdában. Ép azért senki sem esodálkoznék rajta ha Szilágyi Dezső nem maradna Apponyi Alberttel egy párton.

De nyganesak a „két dudás és egy csárda“ mondás miatt lepné meg a világot. — ha Szilágyi Tisza Kálmannal megtérne egy párton.

GRÜNWARD BÉLA.

Egy ember, akinek lelkét, kedélyét, s egész életét Schopenhauer olvasása rontotta meg. Mindent ún. nincs nyére semmi, ha férfi társaságban van, onnan nők közé vágyik, ha nőkkel találkozik a magányt óhajtja.

Alig van még negyven éves, és már életunt. Az egyetlen szerencséje kopasz feje. Nálunk ugyanis aki kopasz, — az okos ember.

Grünwald Bélával azonban másként áll a dolog. Ő okos ember, daczára annak, hogy kopasz.

Egyike a legszebb tehetségekkel megáldott politikusoknak, ki hivatalban van még a jövőben a Felvidéknek nagy és hasznos szolgálatait tenni.

Magas, karsu, hirtelen szőke, németes arcú. A fehér, finoman ápolt kéz és körömök elárulják, hogy gazdájuk nem azoknak az eszméknek híve, melyek népszerűek s mégis ezek tettek népszerűvé, a nagy közönségnél.

Nem bizony! talán egyike a mérsékelt ellenzék között azon keveseknek, kik meggyőződésből ellenfelei szabadelvű kormányának.

Meg vagyok határozottan győződve, hogy Grünwald Béla oly ellenzéki lenne, ha Apponyi szabadelvűpárt programja alapján vállalna tárczák, aminő ellenzéki most Tisza alatt. Ő születésénél fogva conservatív, s ami fő, fiatal korában lett saturálva a conservatív eszmékkel.

Neve az országban köztiszteletnek örvend, de még sem becsülik valódi értéke szerint.

A képviselőházban specialitás nemesak mert fatalista, hanem azért is mert nyugulóló.

Utóbbi sajátsága seperálja őt el képviselőtársaitól.

GULLNER GYULA.

Nagy jövőt jósoltak neki fiatal korában. Ez volt a baja! korán elkapották, s később már nem lehetett kapieczányra fogni.

Pestmegyében kezdte meg közpályáját. Mint ember, mások-

kal szemben követelő; ő maga meglehetősen gögös, de a megpróbáltatás és különféle vereségek megérlették az esztét, s most már tapintatosabb az emberekkel szemben. Szeretne puritánnak látszani, de valódi meggyőződése nincs. Vonzódik a függetlenségi párthoz, de e párt programjából csak egy pontot mer elfogadni, s programja többi részét a habarékpárttól veszi kölcsön.

Őszinte és képmutató; mert az őszinteség csak szintolyan formaság nála, mint a tettetés. Tudja, hogy az élet csak formaságukból áll. — a világ nem egyéb, mint egy nagy szinpad.

A megye-gyűlésen nagy tekintély, s ha esetről esetre a gyűlés megnyitása előtt Gullner Gyula simogatja homlokát, akkor Földvály Mihálynak ökölnyi verejték cseppek hullanak arczáról. Antagonisták, kik már álltak szemben, s Gullner Gyula bizik hogy lesz még egy találkozásuk de akkor nem Miskáé lesz az áldomás. Ugy legyen!

Gullner bátor és elszánt; hatalomra s feltűnésre sovár, bár politikai elveiben kissé laza, — de azért gyöngéd és férfias; egy szóval olyan ember, kiről még a jövőben is fogunk egyet-mást hallani.

BEÖTHY ÁKOS.

Az apját „kis oroszán“-nak nevezték kortársai. Az alma azonban messze esett a fájától s ő sem külsőre, sem belsőre nem hasonlít ahoz az oroszánfejű Beöthy Ödönhöz, ki valamikor azért volt collegája gróf Széchenyi Istvánnak, mert ő is Tiszát szabályozott.

Beöthy Ákos nem egyéb, mint nagy ur, félgyürt nadrággal.

Korán érett, gyermekkorában táltosnak tartották, bár nem jött foggal a világra; de ennek a korán érésnek is meg van a büntetése az időelőtti vénhedésben.

Fekete, szemig szőrös, zömök erőteljes férfi. Ha azonban csak beszélni hallod s nem látod, azt hiszed egy tizenkét éves fincska suttog valamit mögötted, oly lágy, oly moll-hangon adja tudtára nézeteit a nagy világnak.

Természetére nézve conservatív; ragaszkodik minden régi intézményhez s nem szeretne újítani, változtatni semmit.

Nem, mert előtte lebeg atyja sorsa, ki a száműzetésben halt el. Ezért fél Ákos ur oly nagyon, hogy újra ismétlődni talál az az idő, midőn a mindent felforgató s megújító Apocalypsis üvegcséinek tartalma újra reánk talál ömleni s újra felderül a népszabadság hajnala.

Egyéni sajátságaira nézvé a gentry ama büszke fajtájához tartozik, mely megtiszteli a zsidót azzal, hogy tőle pénzt kölcsönöz, sőt leereszkedő barátságában annyira is megy, hogy a kölcsönösszeg kamatairól is el méltóztatik esetről estre feledkezni.

LESSKÓ ISTVÁN.

Kedélyes természetű levén, ő is azt tartja, amit az a collegája, ki a következő megjegyzést tette, mikor a coelibatust behozták: „Elvehetik tőlünk a nőket, de az asszonyoktól nem vehetik el a papokat.”

Amikor megválasztották, rögtön beállott Senyeynek tábornéküli tábornokarába. A Senyey-Apponyi név ő előtte még a multból a nagy conservatív és ultramontán eszméket képviselte.

Midőn Senyey kibontotta ama sokat emlegetett zászlót, Lesskó „egy hangúlag” éljenezte a pártvezért. Mondanom sem kell, hogy odaadóan, kitartóan harczolt a Senyeypárt többségre vergődéseért.

Csak hogy Senyeyt kissé frappirozta a „zászló bontáskor”, hallott Lesskó-féle egyhanguság, — s kapta magát, egy szép reggel eszerben hagyta Lesskó Istvánt, átment a Tisza pártra s beleült a főrendek elnöki székébe.

Lesskó mindenre el volt készülve, csak erre nem.

Szaladt rögtön Senyeyhez, bejelenteti magát. Senyey maga elé bocsátja „pártját”, — s ez nagy alázatosan, lehorgasztott orral kérdé a hatalmas urtól:

— Exelentiás uram, mi lesz most már én velem, aki ellenzéki programmal léptem fel?

Akaratom ellenére eszembe jut a „Falu rosszából” Gonosz bakter, kit, midőn lopáson értek s elesaptak jajgatni kezd: „Mi lesz belőlem, apátlan, anyátlan árvából!”

Az ég könyörüljön Lesskó Istvánon, mert Senyey, az ő szigorú, vas következettségével, — nem könyörült rajta.

FENYVESSY FERENCZ.

Már a második kapitulációt szolgálja mint képviselő, tehát már nem „Feri“, hanem Ferencz.

Nem lehet megtagadni tőle azt, hogy arczában van bizonyos kihívó érdekesség. Ő ezt nagyon is jól tudja. Valamint érzi azt is, hogy minden nappal egy nap mulik el, s a virágzás ideje a férfiaknál ép oly rövid, mint a száz évben egyszer nyíló kaktusz virágnál, amely csak pár órára ragyogtatja szépségét.

Ilyen kinyílt kaktusz virág manapság a szép Fenyvessy Ferencz. Uram bocsásd meg a bűnömet, hogy kiszalasztotta tollam e szót: „Szép.“ Az a simára beretvált arcú, picziny szőke bajszú, folyton jókedvű fiu, egyike a leghiubb képviselőknék.

Pedig ezzel már sok van mondva, mintán minden képviselő meglehetősen mértékben van hiusággal megtöltve.

Ottó római császárról irták meg a historicusok, hogy hiuságában még a háboruba is vitt magával tükröt.

No. — a mai előre haladt korban bár Fenyvessy Ferencz folyton mellényzsebében viseli tükröcskáját, ha esetleg háboruba kellene mennie, ő egész tükörraktárt vinne magával.

A hiuságon kívül még más is bántja! Szeret szerepelni. Boldog, ha saját becses nevét nyomtatásban olvashatja.

Nines is oly hazafias, nyilvános, közérdekű, vagy magán-dolog, — amelyben ő, ha csak szerét teheti, részt ne venne.

Hja! addig kell az embernek az idejét felhasználni, amíg fiatal és — szép. Különben még arról nevezetes, hogy egyike a legsimább legudvariasabb embereknek. Könyv nélkül tudja az illetant, járatos a grófi¹ salonokban, s tart lovakat. — mikor Eszterházy Móríc az kezeibe adja lovainak a gyeplőjét.

A veszprémi főispánt képzelni sem lehet Fenyvessy Ferencz nélkül, — s Fenyvessy Ferenczet ép oly kevésbé lehet képviselőnek képzelni Eszterházy Móríc nélkül.

Ők kiegészítik egymást. Allítólag Eszterházy Mórícnek sok gondolat van a fejében, de azokat mindaddig nem akarja elárulni, amíg Fenyvessy nem gondolkodott a magáéval.

Don Quichotte és Sancho-Pansának ez a modern kiadása van azután rendesen olyan udvarias, hogy gondolkodik főispánja helyett.

A PÁRTNÉLKÜLIEK.

HORVÁTH BOLDIZSÁR.

Az Andrássy-cabinet 1867-ben arról volt nevezetes, hogy van tagjai közt egy minister, aki nem nemes ember. Ez a miniszter Horvát Boldizsár volt.

De hát ki ne olvasta volna közölünk „A magyar nábob“-ot? S ha olvasta, ki ne emlékeznék Kiss Jancsi eredeti alakjára, aki kártyán vagyont nyer össze, s távol vidéken vásárol kutyabőrt s nagy birtokot.

Mikor az esztendő letelik, s a nábob oda nyújtja neki a eszímáját, hogy huzza le, mert vége az uraskodásnak, Kiss Jancsi egész hideg vérrel fújja a füstöt az orra alá. — mint nemes ember.

Alig volt Horvát Boldizsár pár évig minister, amidőn a hírszivárgott a lapokba, hogy Horváth Boldizsár mégis csak nemes ember. — „kikerült“ a kutyabőr.

Isten látja lelkem! mindenféle maliczius utógondolat nélkül jutott akkor eszembe a magyar nábob Kiss Jancsijának a meg-nemesedése.

Minek volt az a nemes levél Horváth Boldizsárnak? Az az ő nemes lelkét nemessebbé nem tette. Ki tehet róla, ha az emberek gyengék.

Most már Horváth Boldizsár csak tisztos emlék a régi szép napokból. Élete olyan, mint a megrokkant paripáé. — lassan huzza tovább.

Ritkán szólal meg, mert most már meggyőződött hogy nem ér itt a beszéd semmit.

Ma az ékes szólás elnémult, az értelem elvakult, a költő maecenásainak dalol, s nem a népnek énekel: a pietos nyakra-főre festi a Dalaj-Láma disz-magyar rubás képeit, mert a törvény-

hatóságok nem lehetnek oly boldogtalanok, hogy legalább o l a j b a mártva ne szemlélgessék a hatalmas generalist.

Ebben a korban, midőn a semmivel nem törődés ütött tanyát a parlamentben, végtelen közöny országszerte, a fogalmak az alkotmányosság iránt kifíczamodtak; s a kereskedelem s ipar alaposan el van földelve, ebben a korban igazán jól esik esetről-esetre oly valódi szabadelvű beszédet hallani, minőket Horvát Boldizsár szokott tartani.

Jeles szónok, gondolkodó elme. van melegsége ha kell, szenvedélye mostanság már nem igen. Utóbbi időben több phrasist használ mint hajdan.

A ház rendszerint feszült figyelemmel hallgatja, — bár mostani beszédein meglátszott, hogy testileg-lelkileg belecsömörlött a politikába.

Nem ő az egyetlen!

SZÉLL KÁLMÁN.

A hajdankorban egy keleti királyfi bölcsőjéhez minden tündért meghívtak, — egyet kivéve.

A tündérkomák bőkezűek voltak ajándékaikkal. Egyik rangot, a másik lángelmét, a harmadik megnyerő külsőt adott az újdonszülötnök. A gonosz tündér azonban, kit elfeledtek meghívni, magától utánok lopodzott, — de már későn érkezett, mert nem volt képes visszavonni nővérei ajándékát, — ezért az áldásba átkot kevert.

Széll Kálmán is meglelt áldva bölcsőjében kiváló tehetségekkel. Eszében, jellemében sőt még egyéniségében is meg van minden arra nézve, hogy mint practicus pénzügyminiszter a legzsiláltabb pénzügyeket rendbe hozza. De a meg nem hívott gonosz tündér átka teherként nehezedik rá.

Daczára nagy tehetségeinek, gazdag tapasztalatainak, nem tette meg hazájának mint pénzügyminiszter azokat a hasznos szolgálásokat, melyekre hivatva volt. Nem: mert mint politicus nem bírta önmuralmát megőrizni.

A Tisza cabinetjébe lépett be mint pénzügyminiszter, még

nagyon fiatalon. Rögtön a dolgok nyelét fogta meg, s kezdte a kiadásokat reducálni. Ment az lassanként; de közbejött Bosnia.

Tisza mondta, hogy pénz kell az occupációra: Széll Kálmán azt felelte, — magunknak is k e l l e n e, — h a v o l n a.

Ezzel azután fogta a tárczáját, s visszaküldte a hatalmas generálisnak. Igen! ő és báró Simonyi Lajos látták be legelőbb, hogy a pénzügyi deficit szénás szekere már nagyon is megvan rakva, s hogy a tulterhelt szekér előbb utóbb meginog.

Széll Kálmán szándoka nagyon szép volt, midőn a pénzügyi bonyodalmak rendbehozatalára vállalkozott; nem őt terheli a felelőség, hogy az eszközöket elvonták tőle, s szándékát nem vihette keresztül.

Ő csak egyben hibás! Hogy ő is úgy tett, mint minden a cabinetből kilépett minister. Beállt a kormány támaszának, vagy fél-ellenzékinak a helyett hogy az ellenzék sorai közé ülve, onnan mutatta volna ki helytelenségét annak a politikának, melynek következtében kénytelen volt tárczáját letenni.

Most inkább üzletember, mint politikus. Többet foglalkozik a jelzáloggal, leszámítolással és az entrepots-üzlettel mint a szorosan vett közügyekkel.

Nem esoda!

Nagyravágása nincs kielégítve: látja, hogy valamikor a közvélemény csak vele foglalkozott, s ma még nevét is ritkán említik.

Érzi magában, hogy t u d n a t e n n i, s mégis tétlenségre van kárhoztatva.

KÁROLYI SÁNDOR GRÓF.

Őt tartják a legpracticusabb mágnásnak Andrássy Manó után.

S hogy jó érzéke van, abból is kitűnik, mert nem akart Tisza táborában korybanti szolgálatot teljesíteni, hanem ott hagyta s ellenzéki lett.

A tiszta jellemű, takarékos, független vagyoni állású főúr belátta, hogy közügyeink a Tisza kormány alatt nem javulnak, hanem napról napra gyarlóbbakká lesznek.

Ő, aki gazdaságának maga néz utána, azt tartván a gazda

szeme hizlalja a marhát. — nem akarta az erkölcsi felelősséget megosztani azokkal, kik tetszelegnek maguknak, mert előidézői voltak a rendezetlen pénzügyi és gazdasági viszonyoknak, melyekben most már nyakig uszunk, — s melyekből bajos lesz a kiviczkelés.

A parlamentben inkább az ujonezok, mint a régi gárda tagjai közé tartozik. Midőn néhány év előtt első ízben felszóllalt, lehetett rajta látni, hogy a nyelv nehézségeivel küzd.

Ma már beszéde simább, folyékonyabb. Eszméi vannak s szónoklata rendesen jól indul. A vége azonban olyan mint a zavaros alja egy palacznak, melynek már első habzása is kétes zamatu volt.

Mint képviselő pontos, szorgalmas. Ha nem gróf Károlyi Sándornak született volna, bizonyára egyike lenne a legpontosabb bürokratáknak.

Igy csak a közlekedési tárcza elégitheti ki vágyait.

HODOSSY IMRE.

Nagy és bámulatosan szép homlok. Erős, jelentőségteljes szemöldök: nyugodt, derült nagy szemek: elszántságra mutató finom ajkak oly férfiut árulnak el, kit a sors nagy és mély értelemmel ruházott fel.

Egyike a legkedvesebb parlamenti szónokoknak. Beszéd közben arca nyugodt, hangja sohasem lesz magasabb, mint ha közönségesen társalog, — de azért épen elegendő arra, hogy betöltse a ház nagy termét.

Hodossy Imre nem mindennapi jelenség sem a parlamentben, sem a parlamenten kívül. A jogászgyűlések elnöke, s mint ilyen az ország első juristája.

Szive nemes és tiszta: kész, a kin tud, segíteni. — de az a baja, hogy a min legjobban tudna, azon nem segít. Mert egyedül ő volna hivatra Pauler Tivadart helyettesíteni s ez által czopfos igazságszolgáltatásunkat modern kerékvágásban terelni.

ROHONCZY GIDA.

A szép Gidának teljes életében ez volt a mottója.

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Bleibt ein Narr sein Lebenlang.“

Ezért okos ember ő.

Mint politikus fiatal, kezdő ember: mint gavallér már rég kiállotta a tűz próbát. Egy mániája van, hogy a corruptiotól megfogja tisztítani a társadalmat.

Olyan munkára akart vállalkozni, melyet Hercules is fejszósóval utasított volna vissza. Ami lehetetlen, azt még Herenlestől sem követelheték, — hogy vállalkozhatott rá hát Rohonczy Gida? Mert maga jószántából tette.

Igaz, hogy első munkája sikerült. A kaszinóban, annál a biblia lapozgatásnál, melynél a kéz pótolja a szemet, észrevette, hogy egy fiatal ur a szemével és cigaretté szelencéjével is működik. Fogta tehát magát, s megbüntette ennek a fiatal urnak a lábát.

A második munkájába azonban beletört a bicskája. Nem csoda! Olyan emberrel kötötte össze a tengelyt, mint Hieronymi Károly.

Azt akarta bebizonyítani, hogy a tiszai átvágásoknál a vállalkozók szabálytalanul jártak el, vagyis vulgó „meglopták az államot.“

Ezért azután egyenesen az államtitkárt Hieronymit tette felelőssé. Daczára annak, hogy akkor kormánypárti volt, mégsem tudott bizonyítani. A képviselőháznak volt néhány igen „kinos“ ülése, neki meg egy pisztoly párbaja Hieronymivel, mely alkalommal mindketten igen jól sikerült lyukat lőttek a levegőbe. — de ezzel ezután véget is ért az egész ügy.

Az az dehogy ért!

Annyi eredményre jutott, mint Istóczy a zsidó kérdés feszegetésével, hogy ő is kilépett a kormány pártól, s átvált az ellenzéki padsorokba.

Olyan csinos gyerek mint Gida, jobban is illik az ellenzék közé, mint a kormánypártra. Mert tagadhatatlanul szép fiú. Alakja magas, karesu, ajka hegyes előre álló, orra egyenes, szabályos:

tartása egyenes, járása ruganyos, szemén monoclit visel, s fejét folyton felfelé tartja, — állítólag azért, hogy a monokli le ne essék.

Ameddig nem politizált a kaszinóban volt főhadi szállása. Most legfeljebb éjjel keres ott „üdülést“. nappal a közügyekkel foglalkozik.

Amikor a Thaisz Elek krízis beállott, a szép Gidát is emlegették, mint főkapitányi candidatum.

Azzal még nem késett el! Főkapitány lehet még belőle, de csak akkor, ha Károlyi Sándor lesz a miniszterelnök.

ISTÓCZY GYŐZŐ.

Egy ember, akinek a nevét háborzongás nélkül nem merik kimondani a királyutczai Móriekák és Iezigek. Egy ember, kire még a legbátrabb zsidó sem mer rátekinteni anélkül, hogy ne szeretné a nyultól megijedt hét sváb példáját követni.

Mi is hát tulajdonképen? Ujkori modern proféta-e, vagy az ó-testamentom által előre jövendelt antikristus?

Igen élénken emlékezem, milyen jóízűt kacagtunk még ezelőtt csak néhány évvel is, amikor a parlamentben fölemelkedett, s elkezdett ott a zsidók „hunczutságáról“ predicálni. A ház véletlenül humoros hangulatban volt, nem lehet esodálni, ha képviselők jobbra-balra dőltek nevetőkben.

Beöthy Aldzi pláne nevető göresöt kapott, csak Göndöcs Benedek rakta kövér kaecócskáit egymásra s motyogta folyton: „Ez pedig nem nevetni való dolog édes galambocskáim!“

Ma már sem Beöthy, sem más nem nevet, ha Istóczy beszél; mert Istóczy nagyon is sötét madárrá változott: s az ő neve ugy a parlamentben, mint az országban sem többet sem kevesebbet nem jelent, minthogy agyon kell verni a zsidókat.

És daczára ezen elveinek azt akarja elhíttetni a világgal, hogy ő a demociatiens eszmék hive, mert a zsidók agyonverése em berszereteten alapszik. Ha zsidó nincs, — ez az elve, — csak akkor boldogulhat a magyar ember.

Ennek a rögeszmének tökéletesen rabja. Éjjel nappal, ébren és álmaiban csak ezzel foglalkozik; s e miatt kedélye is folyton

izgatott: olyan, mint a lázban szenvedőké, akik még ébren is álmadoznak.

Areza komor, ami magától érthető, mert a hozzá hasonló jelleműek areza ritkán szokott vidám lenni. Haja borzas, homloka kezd magasodni. szakálla olyan forma vörös, mint a roszul égetett téglá.

Ha bent nincs a teremben, egyedül, hátraesapott kezekkel sétál végig a ház folyosóján. Fejét lehorgasztja komolyan, szótlanul, s tiszteletet követelően tekint azokra, kik mellette elhaladnak. Olyan, mint az őskori Syphinx ebben a mai anti- és philosemita világban.

Ha felszólal, éles, emphaticus hangon szokott beszélni, s legtöbb esetben olyan csipős és maró kifejezéseket használ a zsidóság ellen, mintha korán reggel már éretlen kókényt harapott volna ketté.

A semita collegák nem polemizálnak vele. Wahrmann Móricz tette meg egyszer, — akkor is megkeserülte.

Hja! a maeska játszik a körmei közé került egérrel, de arra nincs eset, hogy egér játszának a dühös cziczával. Pedig ő nagyon dühös czicza.

Egy zsidó azonban mégis van, akinek hosszú életet kíván. Ez Schackespeare Sch y l o k j a.

ÓNODY GÉZA.

Reggel fél tizenegykor még csak Somogyban ismerték, ahol esküdt volt, s Szabolesban, ahol szolgabíráskodott. Tizenegy órákor már az egész ház élénken érdeklődött a rövid szakállú, szépen két felé fésült ifjú képviselő iránt: az esti lapok megjelenése után csak róla beszélt a fővárosban mindenki; másnap az országban volt a legnépszerűbb ember, s egy hét alatt neve ismert lett az egész világon.

Miért?

Mert a ritualis vérvádat nyíltan, a parlamentben vágta a zsidók fejéhez s nem régi példák, elfakult pergamentek tanuskodásai alapján, — hanem e szóval: Adjátok elő Solymossy Esztert!

Esztikét nem alták elő.

Ónody Géza fiatal korában valami családi perpatvar miatt elkerült az apai háztól. — és Somogy megyében telepedett meg. Ez volt a szerencséje!

Mert amikor visszatért Szabolesba, senki sem ismerte, s concurrálván a szolgabíróságra őt csak azért választották meg, mert nem ismerték. ellenfeleit pedig ismerik.

Már akkor antisemita volt s boldogabbnak érezte magát, ha egy zsidót lekapathatott a tiz körméről, s ráhegedültethetett vagy huszonötöt.

Ez a zsidó gyűlölet csak növekedett benne, s ma már szeretne úgy tenni a zsidókkal, mint a lázongó katonákkal szokás.

Ha ugyanis katonai zendülések alkalmával a bűnösök száma sokkal nagyobb, semhogymeg valamennyit meg lehetne büntetni, — akkor a vak sorsra bizzák a büntetést s tizedelnek. Ezáltal vétkes nem vétkes egyaránt bűnhődik.

Ónody is kivétel nélkül szeretné tizedelni a zsidókat, s folytatni a tizedelést mindaddig, amíg végre kilencz marad.

GÖNDÖCS BENEDEK.

Egy eleven méhköpi.

— A nagyobbaeskák közül. édes galamboeskám, — tenné hozzá maga a jó lélek.

Hangja kenetteljes: feje sima; haja hátulról egy csombókba csavarodik. A takarékoságot hirdető, practicus és sok életphilosophiával megáldott férfi.

Lelke szelid. Epéje annyi sem lehet, mint a galambnak. Szeret mindenkit, s csak jót kíván mindenkinek. A „pogány zsidókat“ sem egyébként capacitálja arra, hogy keresztelkedjenek ki, mint azért, mert különben „lelkeeskeiknek“ nem nyitná fel Szent Péter a menyország kapuját.

Tevékeny, munkás ember. A kiállítás egész tartama alatt nem szájaskodott, nem lármázott, mint az a sok hírlapokban „fáradozó“ svihák, hanem tényleg mindig törte, marta magát, s a hol lehetett lendített, mőzditott a dolgon.

Sőt legkedvencebb méheit megakarván jutalmazni, a kiállítást szemlélő Erzsébet királynőt az ő nála szokásos familiáris jóindulattal kínálta meg egy kis sejtes mézzel. Kosarat kapott, de nem szégyelte.

A képviselőház üléseiről ritkán hiányzik. A nyári meleg napokban ültő helyében eltikkad, elnémul, mint egy halványan pisllakoló méces; azután ki, azaz elalszik, s nem bánja bármit csinálnak is körülö a „bűnös emberek“, — csak fel ne ébresszék.

Dehogv ébresztik!

TARTALOM.

A ház	3
A club	6
A miniszterelnök	9
A tábornok	13
Trefort; Szapáry; Fehérváry; Pauler; Kemény Gábor; Baross Gábor; Beniczky Ferencz; Gromon D.	
A tisztikar	35
Péchy Tamás; Szontagh Pál; visontai Kovács László; ifjú Ábrányi Kornél; Törs Kálmán; Szathmáry György; Rakoszy István.	
Az öreg ágyuk	47
Csernátó; Falk Miksa; Hegedüs Sándor; Tisza Lajos gróf; Pri- leszky Tádé; Ivánka Imre; Jókay Mór; Horváth Gyula; Wahrmann Mór; György Endre; Láng Lajos; Literáty Ödön; Ziehy Jenő gróf; Hieronymi Károly; Teleszky István; Bárdy Sándor; Darányi Ignác.	
Tisza korybantjai	69
Boer Antal; Kemény János; Csáky László; Podmaniezky Frigyes; Országh Sándor; Vadnay Károly; Andrássy Manó gróf; Beöthy Alzsi; Keglevich István; Kőrössi Sándor, Lukács Béla; Rónay János; Beksi Gusztáv; Hunyady László; Chorin Ferencz; Visi Imre; Gajary Ödön; Buschbach Péter; Molnár Antal; Antal Gyula; Gödl Károly; Stoll Károly; Krausz Lajos; Hegedüs József; Mandel Pál; Szivák és Szilágyi; Odesealehy Gyula; Domahidy István; Karásonyi Aladár; Boross Balint; Szomjas József; Gulácsy Dezső; Szilágyi István; Bornemissza Ádám; Latinovics Gábor; Szerb György; Wol- janer Béla; Dóda Traján; Szögyény Emil; Abonyi Emil; Krajcsik Ferencz; Szilágyi Virgil; Biasini Domokos; Zalay Péter.	

A függetlenségi párt .. . 107

Irányi Dániel; Mocsáry Lajos; Helfy Ignác; Madarász József;
Ugron Gábor; Herman Ottó; Csávolszky Lajos; Bartha Miklós;
Almássy Sándor; Komjáthy Béla; A Szalayak; Orbán Balázs;
Lukács Gyula; Enyedy Lukács; Farkas Balázs.

A mérsékelt ellenzék .. . 127

Apponyi Apponyi Albert; Szilágyi Dezső; Grünwald Béla; Gullner
Gyula; Beöthy Ákos; Lesskó István; Fenyvessy Ferencz.

A pártnélküliek .. . 137

Horváth Boldizsár; Széll Kálmán; Károlyi Sándor gróf; Hodossy
Imre; Rohonczy Gida; Istóczy Győző; Ónody Géza: Göndöcs
Benedek.

JN
2156
H4

Hentaller, Lajos
Politikusaink pongyolában

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS PÖCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 10 03 014 3